

Bilang

(Numbers)

Hay A'at Tuwen Liblu

Hituwen liblu ya ipa'innilanay na'na'at hinadan tinanud Israel hinan umeh napat (40) di tawon an nihipun hi nun'anallungandah ad Sinai ta ingganah dimmatnganda hinan adadatong hi ad Kanaan. Ya hay ohan nipa'innila ya hay e numbilangan Moses hinadan linala'in tinanud Israel hi numpidwa an hay hopapna ya hidin awadandah ad Sinai. Ya hidin nala"uh di himpuluy (10) tawon ot bilangona bo didah din nun'allungandah ad Moab. Mu hidin nalpahan nan hopap di numbilangan Moses hinadan tatagu ya wada han immayanda ni' hi ad Kades-Barnea an nihaggan hi ad Kanaan. Mu gapuh nan adi maphod an inatda ya aggeda immeh ad Kanaan i diyen timpu.

Hay oha bon nipa'innila ituwen liblu ya nan a'at dadiyen tatagun in'uyug Moses an umat hinan hi kittang on na'aan di dinolda i Apu Dios ta hiya nan amod onda munlilih nan pumpaligatanda. Mu nipatigo an hi Apu Dios ya ongal di anusna ya homo'na i dida hi'on immannung an muntutuyuda.

Hay Nitudo' Ituwen Liblu

1. Hay hopap di numbilangan Moses hinadan tinanud Israel (Bilang 1:1–3:4)
2. Hay namto'an Apu Dios hinadan tinanud Libay hi puntamuwona (Bilang 3:5-12)
3. Hay nannagan Moses hi e munsi'im hi ad Kanaan ya hay na'at hi numbangngadanda (Bilang 13–14)
4. Hay niyuldin hi atondan mangidawat hi i'nongda i Apu Dios (Bilang 15:1–21:3)
5. Hay nundusaan Apu Dios hinadan tinanud Israel (Bilang 21:4–25:18)
6. Hay pidwan di numbilangan Moses hinadan tinanud Israel (Bilang 26–36)

1 Hidin mi'adwah tawon hi nakakan nadan tinanud Israel hi ad Egypt an ohay algo han nibaluh din mi'adwah bulan ya immeh Moses hinan tabernakel an pi'dammuwanda i Apu Dios hinan agge naboblayan hi ad Sinai. Ya alyon Apu Dios i hiyay, **2**Eyu bilangon nadan ibbayun tinanud Israel an ihipunyuh nadan himpahimpamu'un ya inohha'ohhayun

intudo' di ngadan nadan linala'i. ³Ta itudo'yu i Aaron di ngadan nadan mabalin an e mi'gubat an nuntawon hi bainti (20) onu mahuluk.

⁴ Ya alyon bon Apu Dios di, Hanat hinanohan tinanud on waha ohah ap'apuda ta bumoddang i da'yun mumbilang. ⁵ Ot datuwe nadan linala'in bumoddang i he'a. Hinan tinanud Ruben ya hi Elisur an imbabalen Seduer. ⁶ Ya hinan tinanud Simeon ya hi Selumiel an imbabalen Surisadday. ⁷ Ya hinan tinanud Judah ya hi Nahson an imbabalen Amminadab. ⁸ Ya hinan tinanud Issakar ya hi Netanel an imbabalen Suar. ⁹ Hinan tinanud Sebulun ya hi Eliab an imbabalen Helon. ¹⁰ Ya hinan tinanud Joseph ya duwada an hay napilih nan tinanud Epraim ya hi Elisama an imbabalen Ammihud. Ya hinan tinanud Manasseh an imbabalen bon Joseph ya hi Gamaliel an imbabalen Pedasur. ¹¹ Ya hinan tinanud Benjamin ya hi Abidan an imbabalen Gideoni. ¹² Ya hinan tinanud Dan ya hi Ahieser an imbabalen Ammisadday. ¹³ Ya hinan tinanud Aser ya hi Pagiel an imbabalen Okran. ¹⁴ Ya hinan tinanud Gad ya hi Eliasap an imbabalen Dewel. ¹⁵ Ya hinan tinanud Naptali ya hi Ahira an imbabalen Enan.

¹⁶ Ta danae nadan linala'in napili an mangipangpanguluuh nadan himpahimpamu'un an tinanud Israel.

¹⁷ Ta inawit da Moses i Aaron danaen linala'in napili ¹⁸ ot didan namin an nun'amung hinadan tataguh din ohay algoy nibaluh nan mi'adwan bulan ta bilangonda dida. Ot ibagan nadan tatagu nan pu'un an nalpuwanda ya nadan hi amada ot itudo'day ngadan nadan linala'in nuntawon hi bainti (20) ya nadan mahuluk hi bainti (20) ¹⁹ta inunudda nan imbagan Apu Dios i Moses. Ya hay nangatandan diye ya hidih nan agge naboblayan hi ad Sinai.

²⁰ Ta hinan tinanud nan panguluwan an hi Ruben ya an namin nadan mabalin an mi'gubat an linala'in nuntawon hi bainti (20) ya nadan mahuluk hi bainti (20) ya nitudo' di ngadanda an miyunnudan hinan pu'un an nalpuwanda. ²¹ Ya hay bilang nadan tinanud Ruben ya napat ta onom di libu ta han limay gahut (46,500).

²² Ya hinan tinanud Simeon ya nitudo' bon namin di ngadan nadan linala'in nuntawon hi bainti (20) ya nadan mahuluk hi bainti (20) an mabalin an mi'gubat an miyunnudan hinan pu'un an nalpuwanda.

²³ Ya hay bilangdan tinanud Simeon ya nabonglet hiyam di libu ta han tuluy gahut (59,300). ²⁴ Ya hinan tinanud Gad ya an namin bo nadan linala'in nuntawon hi bainti (20) ya nadan mahuluk hi bainti (20) an mabalin an mi'gubat ya intudo'da boy ngadanda an miyunnudan hinadan pu'un an nalpuwanda. ²⁵ Ya hay bilangdan tinanud Gad ya napat ta limay libu ta onom di gahut ta han nabongle (45,650). ²⁶ Ya hinan tinanud Judah ya an naminda bo an linala'i an nuntawon hi bainti (20) ya nadan mahuluk hi bainti (20) an mabalin an mi'gubat ya

intudo'day ngadanda an miyunnudan hinadan pu'un an nalpuwanda.

²⁷Ya hay bilangdan namin ya napitut opat di libu ta han onom di gahut (74,600). ²⁸Ya hinan tinanud Issakar ya an naminda bo nadan linala'i an nuntawon hi bainti (20) ya nadan mahuluk hi bainti (20) an mabalin an mi'gubat ya intudo'day ngadanda an miyunnudan hinan pu'un an nalpuwanda. ²⁹Ya hay bilangdan tinanud Issakar ya nabonglet opat di libu ta han opat di gahut (54,400). ³⁰Ya hinan tinanud Sebulun ya an namin bo nadan linala'in nuntawon hi bainti (20) ya nadan mahuluk hi bainti (20) ya intudo'day ngadanda an miyunnudan hinan pu'un an nalpuwanda. ³¹Ya hay bilangdan tinanud Sebulun ya nabonglet pituy libu ta han opat di gahut (57,400). ³²Ya hinan imbabalen Joseph an hi Epraim ya an naminda bo nadan tinanudna an linala'i an nuntawon hi bainti (20) ya nadan mahuluk hi bainti (20) an mabalin an mi'gubat ya nitudo' boy ngadanda an miyunnudan hinadan pu'un an nalpuwanda.

³³Ya hay bilangdan tinanud Epraim ya napat di libu ta han limay gahut (40,500). ³⁴Ya hana'en oha bon imbabalen Joseph an hi Manasseh ya an namin nadan tinanudna an linala'i an nuntawon hi bainti (20) ya nadan mahuluk hi bainti (20) ya nitudo' boy ngadan nadan mabalin an mi'gubat an miyunnudan hinadan pu'un an nalpuwanda. ³⁵Ya hay bilangdan tinanud Manasseh ya tulumpulut duway libu ta han duway gahut (32,200). ³⁶Ya hinan tinanud Benjamin ya an naminda bon linala'in nuntawon hi bainti (20) ya nadan mahuluk hi bainti (20) an mabalin an mi'gubat ya intudo'da boy ngadanda an miyunnudan hinan pu'un an nalpuwanda. ³⁷Ya hay bilangdan tinanud Benjamin ya tulumpulut limay libu ta han opat di gahut (35,400). ³⁸Ya hinan tinanud Dan ya an namin bo nadan nuntawon hi bainti (20) ya nadan mahuluk hi bainti (20) an mabalin an mi'gubat ya intudo'da boy ngadanda an miyunnudan hinadan pu'un an nalpuwanda. ³⁹Ya hay bilangdan tinanud Dan ya nanom ta duway libu ta han pituy gahut (62,700). ⁴⁰Ya hinan tinanud Aser ya an namin bo nadan linala'i an nuntawon hi bainti (20) ya nadan mahuluk hi bainti (20) an mabalin an mi'gubat ya intudo'da boy ngadanda an miyunnudan hinadan pu'un an nalpuwanda. ⁴¹Ya hay bilangdan tinanud Aser ya napat ta ohay libu ta han limay gahut (41,500). ⁴²Ya hinan tinanud Naptali ya an naminda bo an linala'i an nuntawon hi bainti (20) ya nadan mahuluk hi bainti (20) an mabalin an e mi'gubat ya intudo'da boy ngadanda an miyunnudan hinan pu'un an nalpuwanda. ⁴³Ya hay bilangdan tinanud Naptali ya nabonglet tuluy libu ta han opat di gahut (53,400). ⁴⁴Ta datuwe nadan linala'i an binilang da Moses ya hi Aaron ya nadan himpulut duwan (12) mangipangpangulun dida an nalpuh nadan himpulut duwan (12) tinanud Israel an niyukodan nadan pu'un an nalpuwanda. ⁴⁵Ya an namin nadan tinanud Israel an nuntawon hi bainti (20) ya nadan mahuluk hi bainti (20) an binilangda ya dida nimpe nadan

mabalin an e mi'gubat. ⁴⁶ Ya hay bilangdan namin ya onom di gahut ta tuluy libu ta han limay gahut ta nabongle (603,550).

⁴⁷ Mu aggdeda ni'bilang nadan tinanud Libay. ⁴⁸ Te alyon Apu Dios i Moses di, ⁴⁹ Adim pi'bilang nadan tinanud Libay hi pumbilangam hinadan tinanud Israel. ⁵⁰ Mu hay ipa'atmu i dida ya diday mumpapto' hinan tabernakel ya an namin nadan gina'uhdi. Ta diday mangdon hinadan ma'usal hinan tabernakel hinan pumbaatanyu ya hinan ipata'dogana. Ya hay pun'allungan nadan tinanud Libay ya hinan nunli"odan nan tabernakel. ⁵¹ Ya an namin di akakanyu ya diday mamalu'ah ya atbohdin dida nimpey ukod an mangipata'dog. Ya wadada'ey udum an e mihaggon hidi ya mipapateda.

⁵² Ya nan umohnonganyun namin ya mahapul an waday panuhna ta hinanohan pu'un on nadutu' nan eyu pun'allungan an hinan nangiha"adanyuh nan bandelayu. ⁵³ Mu nada'en tinanud Libay ya mun'allungda nimpeh nan way nunlini"odan nan tabernakel ta guwalyaanda. Ta wan ma"id ha lummuh bumungota' an Dios i da'yun tinanud Israel.

⁵⁴ Ta inunud nadan tinanud Israel an namin nadan imbagan Apu Dios i Moses.

Nan Nadutu' An Pun'allungan Nadan Tinanud Israel

2 ¹Alyon bon Apu Dios i da Moses i Aaron di, ²Ibagayuh nadan ibbayun tinanud Israel taohan grupu on waday bandelada ta nadutu' di eda pun'allungan. Ta li'wohonda nan tabernakel mu ta midawdawwida.

³ Ot hay mun'allung hi nangappit hi tuluhan di algo ya nadan grupun Judah hinan way bandelada. Ya hay mangipangpanguluhan nadan tinanud Judah ya hi Nahson an imbabalen Amminadab. ⁴ Ya hay bilang nadan linala'in nabilang ya napitut opat di libu ta han onom di gahut (74,600). ⁵ Ya hay mihnod i dida ya nadan tinanud Issakar an hay mangipangpanguluhan dida ya hi Netanel an imbabalen Suar. ⁶ Ya hay bilang nadan linala'in nabilang ya nabonglet opat di libu ta han opat di gahut (54,400). ⁷ Ya nihnodda nadan tinanud Sebulun an hay mangipangpanguluhan dida ya hi Eliab an imbabalen Helon. ⁸ Ya hay bilang nadan linala'in nabilang ya nabonglet pituy libu ta han opat di gahut (57,400).

⁹ Ta hay bilang nadan linala'in nabilang hinadan grupun Judah ya hinggahut ta nawalut onom di libu ta han opat di gahut (186,400). Ta an namin di akakandan tinanud Israel on diday mamangulu.

¹⁰ Ya hay mun'allung hi nangappit hi muyyad nan tabernakel ya nadan grupun Ruben hinan way bandelada. Ya hay mangipangpanguluhan nadan tinanud Ruben ya hi Elisur an imbabalen Sedeur. ¹¹ Ya hay bilang

nadan linala'in nabilang ya napat ta onom di libu ta han limay gahut (46,500). ¹² Ya hay mihnod i dida ya nadan tinanud Simeon an hay mangipangpangulun dida ya hi Selumiel an imbabalen Surisadday. ¹³ Ta hay bilang nadan linala'in nabilang ya nabonglet hiyam di libu ta han tuluy gahut (59,300). ¹⁴ Ya hay mihnod ya nadan tinanud Gad an hay mangipangpangulun dida ya hi Eliasap an imbabalen Dewel. ¹⁵ Ya hay bilang nadan linala'in nabilang ya napat ta limay libut onom di gahut ta han nabongle (45,650).

¹⁶ Ta hay bilang nadan linala'in nabilang hinan grupun Ruben ya hinggahut ta nabonglet ohay libut opat di gahut ta han nabongle (151,450). Ta dida nan mihnod an makak.

¹⁷ Ya hay migawwah nan pumbaatanda ya nadan tinanud Libay an mangdon hinan agimangnun nan napalu'ah an pundayawan. Ta napanuh nan atondan mumbaat an umat damdamah nan panuh di pun'allunganda hinan way bandelada.

¹⁸ Ya hay mun'allung hi nangappit hi alimuhan di algo ya nadan grupun Efraim hinan way bandelada. Ya hay mangipangpanguluh nadan tinanud Efraim ya hi Elisama an imbabalen Ammihud. ¹⁹ Ya hay bilang nadan linala'in nabilang ya napat di libu ta han limay gahut (40,500). ²⁰ Ya hay mihnod i dida ya nadan tinanud Manasseh an hay mangipangpangulun dida ya hi Gamaliel an imbabalen Pedahsur. ²¹ Ya hay bilang nadan linala'in nabilang ya tulumpulut duway libu ta han duway gahut (32,200). ²² Ya hay mihnod i dida ya nadan tinanud Benjamin an hay mangipangpangulun dida ya hi Abidan an imbabalen Gideoni. ²³ Ya hay bilang nadan linala'in nabilang ya tulumpulut limay libu ta han opat di gahut (35,400).

²⁴ Ta hay ngammudan nabilang i diyen grupun Efraim ya hinggahut ta waluy libu ta han hinggahut (108,100). Ya dida nan mi'atlun grupu hi'onda mumbaat.

²⁵ Ya hay nun'allung hi nangappit hi huddo' nan tabernakel ya nan grupun Dan hinan way bandelada. Ya hay mangipangpanguluh nadan tinanud Dan ya hi Ahieser an imbabalen Ammisadday. ²⁶ Ya hay bilang nadan linala'in nabilang ya nanom ta duway libut pituy gahut (62,700). ²⁷ Ya hay nihnod i dida ya nadan tinanud Aser an ipangpangulun Pagiel an imbabalen Okran. ²⁸ Ya hay bilang nadan linala'in nabilang ya napat ta ohay libu ta han limay gahut (41,500). ²⁹ Ya hay nihnod i dida ya nadan tinanud Naptali an hay mangipangpangulun dida ya hi Ahira an imbabalen Enan. ³⁰ Ya hay bilang nadan linala'in nabilang ya nabonglet tuluy libu ta han opat di gahut (53,400).

³¹ Ta hay bilang nadan linala'in nabilang hinan grupun Dan ya hinggahut ta nabonglet pituy libu ta han onom di gahut (157,600). Ta diday ma'udih nan akakandah nan nun'allunganda.

³²Ta hay bilangdan naminamin an linala'in nabilang hinan nun'allunganda ya onom di gahut ta tuluy libu ta han limay gahut ta nabongle (603,550). ³³Mu aggeda nimpe iniddum an ni'bilang nadan tinanud Libay te hidiyey imbagan Apu Dios i Moses.

³⁴Ta datuwen tinanud Israel ya inunuddan namin nadan imbagan Apu Dios i Moses. Ta hiya nanohan pamilya on eda nun'allung hinan nadutu' an pun'allunganda an awadan di bandelada.

Hay Holag Aaron

3 ¹Hidin himmapit hi Apu Dios i Moses hinan billid hi ad Sinai ya datuwe nadan imbabalen Aaron an hi ibban Moses. ²Hay ngadan nadan linala'in imbabalen Aaron ya hi Nadab an panguluwan ya hi Abihu ya hi Eleasar ya hi Itamar. ³Ta dida nadan nahiitan hi lana di uluda ta munhilbida an padi. ⁴Mu da Nadab i Abihu ya nateda hidin munggohobdah nan insenso an idawatda i Apu Dios te agge niyunnudan hinan pohdon Apu Dios nan inatda. Hay na'atan tuwe ya hidin nun'allungandah nan agge naboblayan hi ad Sinai. Ya ma"id ha imbabaledan duwa ta ammun mo da Eleasar i Itamar an ni'tamu i amadan hi Aaron hinan tamun di padi.

Hay Namto'an Apu Dios Hinadan Tinanud Libay

⁵Alyon bon Apu Dios i Moses di, ⁶Nadan linala'in tinanud Libay ya diday niyappit i ha"on hi bumoddang hinan padi an hi Aaron. ⁷Ta hinan puntamuwandah nan tabernakel ya bokon hi Aaron ya ammunay boddangandah nadan tamuh nan tabernakel mu da'yun namin an tatagu. ⁸Ta diday mumpapto' hinadan gina'uh nan tabernakel ta boddangan da'yu nimpem namin an tinanud Israel hinan punhilbiyandah nan tabernakel. ⁹Ta hay eda bumoddangan hinadan padi an da Aaron an hina'amma di pangiyohhaandah tamuda. ¹⁰Mu pot'om hi Aaron ya nadan linala'in imbabalena ta diday munhilbin padih nan tabernakel. Ya nadan bokon padi an e mangat hinan tamun di padi ya mipapateda.

¹¹Ya inalin bon Apu Dios i Moses di, ¹²Nadan tinanud Libay ya niyappitda i ha"on ta diday miukkhat hinadan panguluwan an lala'in imbabaleyun tinanud Israel. ¹³Te an namin nadan panguluwan an linala'i ya niyappitdan ha"on. Te hidin dinadag'un namin nadan panguluwan an linala'in i Egypt ya imbilang'uh niyappit i ha"on an namin nadan panguluwan an linala'in tinanud Israel ya ta'on on nadan hopap di tangbal an imbabalen di animalyu. Ha"on hi Apu Dios.

Hay Numbilangan Moses Hinadan Tinanud Libay

¹⁴Hidin wadada ni' hinan agge naboblayan hi ad Sinai ya inalin bon Apu Dios i Moses di, ¹⁵Bilangom an namin nadan i'ibam an tinanud

Libay ta ma'innilah on atnadar nanohan pu'un ya atnay pamilyah
nan himpamu'un. Ya binilangmu nadan linala'i an mihipun hinan ohay
bulana. ¹⁶Ta hiyay inat Moses an inunudna nan imbagan Apu Dios.

¹⁷Hi Libay ya tuluy linala'in imbabalena an hi Gerson ya hi Kohat ya hi
Merari.

¹⁸Ya hay holag Gerson ya da Libni i Simey.

¹⁹Ya hay holag Kohat ya nadan holag Amram ya holag Isar ya holag
Hebron ya holag Ussiel.

²⁰Ya hay holag'en Merari ya da Mahli i Musi.

Ta danaey tonton nan tinanud Libay.

²¹Hay holag Gerson ya nadan holag Libni ya nadan holag Simey. ²²Ta
hay bilang nadan linala'in mihipun hinan himbulana ya pituy libu ta
han limay gahut (7,500). ²³Ya hay nituddun didah pun'allunganda ya hi
nangappit hi alimuhan di algo an indoggan nan tabernakel. ²⁴Ya hay
ap'apun nadan tinanud Gerson ya hi Eliasap an imbabalen Lael. ²⁵Ya hay
niyukod hi tamun datuwen tinanud hinan tabernakel ya diday ukod hi
an namin an ma'usal hinan tabernakel an umat hinadan kultina ya nadan
miyoddah ya nan kultinah nan panto ²⁶ya nadan kultinah nunlini"odan
hinan lita"angan ya nan punggobhan hi mi'nong ya nan mikultinah nan
hogpan hinan lita"angan ya nadan ma'usal an tali ya nadan udum.

²⁷Ya nada'en holag Kohat ya nadan holag Amram ya nadan holag Isar
ya nadan holag Hebron ya nadan holag Usiel. ²⁸Ya hay bilang nadan
linala'in tinanuddan namin an mihipun hinan ohay bulana ya waluy libu
ta han onom di gahut (8,600). Ya hay niyukod i dida ya ipapto'da nan
tabernakel an niyappit i Apu Dios. ²⁹Ya hay natuddu hi pun'allunganda
ya hi nangappit hi muyyad nan tabernakel. ³⁰Ya hay mangipangpangulun
didan holag Kohat ya hi Elisapan an imbabalen Usiel. ³¹Ya hay tamuda
nimpe ya diday mumpapo' hinan Kahun an nittawan nan Hapit Apu Dios
ya nan lamehaan ya nan punhilawan ya nan punggobhan hi insenso ya
nan punggobhan hi mi'nong ya nadan ma'usal hinan pundayawan ya nan
kultina an nihawan hinan Kuwartun Apu Dios ya nadan udum an ma'usal
hidi. ³²Ya hay ap'apudan namin an tinanud Libay an muntamuh nan
tabernakel ya nan imbabalen Aaron an padi an hi Eleasar.

³³Ya hay holag'en Merari ya nadan holag Mahli ya nadan holag
Musi. ³⁴Ta hay bilang nadan linala'in holag Merari an mihipun hinan
ohay bulana ya onom di libu ta han duway gahut (6,200). ³⁵Ya hay
mangipangpangulun didan tinanud Merari ya hi Suriel an imbabalen
Abihail. Ya hay nituddun dida hi eda pun'allungan ya hi nangappit hi
huddo' nan tabernakel. ³⁶Ya hay nidat hi tamuda ya diday mumpapo'
hinadan niyammah nan tabernakel an umat hinadan mandol hi kultina
ya nadan miballabag an tabla ya nadan tu"ud ya nadan ipabunan
nadan mandol hi kultina ya nadan udum ³⁷an umat hinadan mi'alad hi

nunlini"odan nan lita"angan an umat hi tu"ud ya nadan ipabunanda ya nadan pahok ya tali.

³⁸Ta hi Moses ya hi Aaron ya nadan imbabalenan linala'i ya hay pun'allunganda ya hi nangappit hi tuluwan di algo an nihangngab hinan panton nan tabernakel an pi'dammuwanda i Apu Dios. Ta diday ukod hinan pundayawandan tinanud Israel. Ot nan tagun mangipatnan mangat i diyen tamuda ya mipapate nimpe.

³⁹Ta hay binilang da Moses i Aaron ya nadan linala'in tinanud Libay an inunudda nan imbagan Apu Dios hi atonda ya baintit duway libu (22,000) an mihipun hinan ohay bulana.

⁴⁰Ya alyon bon Apu Dios i Moses di, Bilangom an namin nadan panguluwan an linala'in tinanud Israel ya intudo'muy ngadandan mihipun hinan ohay bulana. ⁴¹Te unhaot dida ya nadan hopap di imbabalen di animal an tangbal di niyappit i ha'on mu hay mihukkat mo ya nadan linala'in tinanud Libay ya nadan animalda. Ha'on hi Apu Dios.

⁴²Ta binilang Moses an namin nadan panguluwan an linala'in tinanud Israel an miyunndan hinan imbagan Apu Dios. ⁴³Ya hay bilang di intudo'dah ngadan nadan panguluwan an linala'i an mihipun hinan ohay bulana ya baintit duway libu ta han duway gahut ta napitut tulu (22,273).

⁴⁴Ya alyon bon Apu Dios i Moses di, ⁴⁵Hay idawatmun ha'on ya danaen i'bam an tinanud Libay ya ta'on on nadan animalda ta diday mihukkat hinadan panguluwan an linala'in tinanud Israel ya nadan hopap di imbabalen di animalyu. Ta nadan tinanud Libay ya mibilangdah bagi'. Ha'on hi Apu Dios. ⁴⁶Ot hay atonyun mamangngad hinan duway gahut ya han napitut tulun (273) linala'in tinanud Israel an nahawwal hinan bilang di tinanud Libay ⁴⁷ya bayadanyu dida. Ot hay bayad diohan tagu ya limay gumo' an pihhu an miyunndan hinan balol nan gumo' an pihhuh nan tabernakel. ⁴⁸Ya hay pangdatanyuh nadan pihhun ibayad nadan tatagu ya hi Aaron ya nadan linala'in imbabalena.

⁴⁹Ot amungon mon Moses nan pihhun bayad nadan nahawwal an linala'in nihukkat hinadan tinanud Libay. ⁵⁰Ya hay nidat hi bayadda ya hinlibut tuluy gahut ta han nanom ta lima (1,365) di gumo' an miyunndan hinan balol di gumo' an pihhuh nan tabernakel.

⁵¹Ot idat Moses i Aaron ya nadan linala'in imbabalena nan imbayadda an inunudna nan imbagan Apu Dios hi atonda.

Hay Tamun Nadan Holag Kohat

4 ¹Alyon bon Apu Dios i da Moses i Aaron di, ²Bilangonyun namin nadan holag Kohat an imbabalen Libay ta ma'innilah on atnadahe nanohan pamilya ya hay bilang di pamilyah nan himpamu'un. ³Ta bilangonyu nadan linala'in muntawon hi tulumpulu (30) ta inggahanah

nabongle (50) an mabalin an muntamuh nan tabernakel. ⁴Ta hay tamun nadan holag Kohat ya diday mumpapto' hi an namin an niyappit i ha"on an ma'usal hinan tabernakel. ⁵Ta nadatngan'ey akakanyuh nan nun'allunganyu ya nadan padi an da Aaron an hina'amma ya hunggopdah nan tabernakel ya inaanda nan kultinan nibolda' hinan Kahun an nittuwan nan Hapit'un Dios ya inhophopdah nan Kahun. ⁶Ya inoddahandah diyen kultina hi up'up di animal hinan baybay ya ahida bo hophopan hi asul an luput. Ya ahida mohpe iha"ad nan duwan kayiw an pangiyattangan. ⁷Ya hinophopanda bo nan lamehaan hi asul an luput. Ya inyuhhundahdi nadan duyu ya basu ya pannuman an nittuwan nan midawat an ma'inum ya nadan malukung ya nan nidawat an tinapay an wadahdi ta munnanong hidi. ⁸Ya ahida bo hophopan hinan mumbolah^a an luput ya ahida inyoddah an ihophop nan up'up di animal an malpuh nan baybay. Ya induulda mohpe nadan pangiyattanganda.

⁹Ya inalada bo ha asul an luput ya iniphoddan linibbutan nan punhilawan ya nan pumputul hinan nagbun mitsa ya nan pang'i'amungan hi gubu ya nan nittuwan di lanan di olibo. ¹⁰Ya inoddahanda bon linibbutan hinan up'up di animal an nalpuh nan baybay ya ahida imbobod hinan pangiyattanganda.

¹¹Ya hinophopan bon da Aaron nan balitu' an punggobhan hi insenso hi asul an luput. Ya inoddahandah nan up'up di animal an malpuh nan baybay ya ahida induul hinan numbinahhel an pangipohonan nadan mangiyattang. ¹²Ya an namin nadan ma'usal hidih nan punggobhan hi insenso ya amungonda ya linibbutandah asul an luput. Ya inoddahandah nan up'up di animal an nalpuh nan baybay ya ahida e imbobod hinan pangiyattanganda.

¹³Ya inaanda nan gubuh nan gombang an punggobhan hi mi'nong ya hinophopandah bayulet an luput. ¹⁴Ya inamungdahdin namin nadan ma'usal hinan punggobhan hi mi'nong an umat hinadan ittuwan di bala ya nadan tibi' di dotag ya nadan punggaud hi gubu ya nadan malukung an duyun ittuwan di dalan miwalaghi'. Ya inoddahandah nan up'up di animal an nalpuh nan baybay ya ahida induul hi numbinahhel nan pangiyattangan.

¹⁵Ta nalpah'en linibbutan da Aaron an hina'amman namin nadan niyappit i ha"on an usal hinan tabernakel ya ahida mohpe ukod nadan holag Kohat an mungkalga hi'on makakda mo. Mu mahapul an adida dapaon nadan gina'un nun'alibbutan te dapaonda'e ya mateda.

¹⁶Ya hay ukod hinan lana an mittuh nan punhilawan ya nan mapmaphod an insenso ya nadan midawat an alina ya nan lanan mihiit hinadan miyappit i ha"on an Dios ya hi Eleasar an imbabalen nan padi an

^a 4:8 Nan mumbolah ya hidiee nan red hi English.

hi Aaron. Ya hiya boy ukod hinan tabernakel ya an namin nadan niyappit i ha"on an usal hidi.

¹⁷Ya alyon bon Apu Dios i da Moses i Aaron di, ¹⁸Tigonyuot ta wan adida mate nadan holag Kohat. ¹⁹Ot wa'et hunggopdah nan tabernakel ya maphod on wahdi nadan padi an da Aaron an hina'amma ta diday mangibaga hi'on nganney tamuwanda ya nan mabalin hi pahonondah nadan niyappit i ha"on an Dios. ²⁰Mu adi mabalin hi mihaggan dadiyen tinanud Kohat ta idodonganda nadan niyappit i ha"on an usal hidih nan tabernakel an ta'on on na'omtang te mateda.

Hay Tamun Nadan Holag Gerson.

²¹Alyon bon Apu Dios i Moses di, ²²Ad uwani ya nan tinanud Gerson an imbabalen Libay moy bilangom. Ta ma'innila hi'on atnadarah nanohan pamilya ya hi'on atnay pamilyah nan himpamu'un. ²³Ta bilangonyu nadan linala'in muntawon hi tulumpulu (30) ta ingganah nabongle (50) an mabalin an muntamuh nan tabernakel an pi'dammuwan i ha"on an Dios.

²⁴Ya hay tamun miyukod hinadan holag Gerson ya diday mamahon ²⁵hinadan kultinah nan tabernakel ya nadan up'up di animal hinan baybay an niyoddah nadan kultina ya nan kultinah nan panton nan tabernakel. ²⁶Ya pi'yodonda bo nadan kultinan ni'alad hi nunlini"odan nan lita"angan nan tabernakel ya nan punggobhan hi mi'nong ya nan kultinah nan way hogpan hinan lita"angan ya nadan tali ya an namin nadan ma'usal hidi. ²⁷Ta an namin di tamuwanda an umat hinadan pahononda ya hay mangibaga i dida ya nadan padi an hi Aaron ya nadan imbabalen.

²⁸Ta danaey tamun nadan holag Gerson hinan tabernakel an pi'dammuwayun ha"on an Dios. Ya hay mangibagah nan atonda ya nan imbabalen Aaron an hi Itamar.

Hay Tamun Nadan Tinanud Merari

²⁹Ya alyon bon Apu Dios i Moses di, Bilangom nadan holag Merari ta ma'innila hi'on atnadarah himpamu'un. ³⁰Ya atbohdin bilangom nadan linala'in muntawon hi tulumpulu (30) ta ingganah nabongle (50) an mabalin an munhilbih nan tabernakel. ³¹Ya hay tamuda ya diday mamahon hinadan agimangnun nan tabernakel an umat hinadan mandol hi kultina ya nadan miballabag an tabla ya nadan tu"ud ya nadan ipabunanda ³²ya ta'on on nadan tu"ud hinan nunlini"odan nan lita"angan nan tabernakel ya nadan ipabunanda ya nadan pahok ya tali ya nadan udum. Ya ukod'a bon mangipiyappong i dida hi'on nganney pahonon di hinohhan dida.

³³Ta danaey nidat hinadan holag Merari hi tamuda. Ya hi Itamar bo an imbabalen Aaron di ukod an mangibagah nan tamuda.

Hay Numbilangan Da Moses Hinadan Tinanud Libay

³⁴Ta binilang da Moses i Aaron ya nadan mangipangpanguluh nadan holag Kohat an inhipundah pu'unda ya nan pamilyada. ³⁵Ya hay bilang nadan linala'in muntawon hi tulumpulu (30) ta ingganah nabongle (50) an mabalin an munhilbih nan tabernakel ³⁶ya duway libut pituy gahut ta han nabongle (2,750). ³⁷Ta hinaey bilang nadan linala'in holag Kohat an munhilbih nan tabernakel. Ta binilang da Moses i Aaron dida an inunudda nan imbagan Apu Dios hi atonda.

³⁸Ya binilangda bo nadan holag Gerson an inhipundah nan pu'unda ya nadan pamilyada. ³⁹Ya hay bilang nadan linala'in muntawon hi tulumpulu (30) ta ingganah nabongle (50) an mabalin an e muntamuh nan tabernakel ya ⁴⁰duway libut onom di gahut ta han tulumpulu (2,630). ⁴¹Ta hinaey ngammut di bilang nadan linala'in tinanud Gerson an munhilbih nan tabernakel. Ta binilang da Moses i Aaron dida an inunudda nan imbagan Apu Dios hi atonda. ⁴²Ot bilangonda bo nadan tinanud Merari an inhipundah nan pu'unda ya nan pamilyada. ⁴³Ya an namin nadan linala'in muntawon hi tulumpulu (30) ta ingganah nabongle (50) an mabalin an muntamuh nan tabernakel ⁴⁴ya tuluy libu ta han duway gahut (3,200).

⁴⁵Ta hinaey bilang nadan holag Merari. Ta binilang da Moses i Aaron dida an inunudda nan imbagan Apu Dios hi atonda.

⁴⁶Ta athinay inat da Moses i Aaron ya nadan mangipangpangulu an numbilang an inhipundah nan pu'unda ya nan pamilyada. ⁴⁷Ta an namin nadan linala'in muntawon hi tulumpulu (30) ta ingganah nabongle (50) an mabalin an muntamuh nan tabernakel ya ⁴⁸waluy libut limay gahut ta han nawalu (8,580). ⁴⁹Ya way ohah nadan linala'i ya nibagay tamuda ya nan kalgaonda an miyunnudan hinan imbagan Apu Dios i Moses.

Ta hiyah naey imbagan Apu Dios i Moses hi atondan mumbilang hinadan ibbadan tinanud Israel.

Nadan Tatagun Mibilang Hi Nalugit

5 ¹Alyon bon Apu Dios i Moses di, ²Ibagam hinadan ibbam an tinanud Israel ta ibata^a"andah nan nun'allunganyu nan waday gulidna an mangal'aldan^b hi udum ya nan waday bumbummuddun malpuhadolna ya nadan udum an mibilang hi nalugit te waday nida^c"omandah nate. ³Ibagayu i dida an ta'on hi babai onu lala'i ta eda mihiwweh ta bumata^d"andah tun awada' ta adi gumapuh ibilangan nan nun'allunganyuh nalugit.

^b 5:2 Hituwen gulid an mangal'aldan ya hidkiye nan leprosy hinan English an Biblia an mabalin an miyaldan hi udum an tatagu ya ta'on on hinan bale.

⁴Ot unudon nadan tataguh diyen imbagan Apu Dios ta nadan nibilang hi nalugit ya eda nunhiwweh nan nibata"aan hinan nun'allunganda.

Hay Moltan Nan Waday Nibahhoh Inatna

⁵Alyon bon Apu Dios i Moses di, ⁶Ibagam boh nadan ibbam an tinanud Israel ta wada'e i da'yu ha babai onu lala'i hi waday adi maphod hi inatnah nan ibbana ta aggema inunud nan pohdo' an atonyu ya numbahul.

⁷Ot mahapul an iba"agna nan numbahulana ya binayadanah diyen numbahulana ya inudmanah bainti (20) hi'on nan balol nan numbahulana ya hinggahut (100) ya indatnah diyen namin hinan tagun numbahulana. ⁸Mu hi'on nateh diyen tagu ya ma"id ha nihaggon di nitulangana hi mangalah nan molta ya bagi' mon Dios ta midat hinan padi. Ya nat'on bo nan ukatonan tangbal an kalnero an mi'nong ta a'aanan di bungot'uh nan numbahulana. ⁹Ya an namin nadan niyappit i ha"on an idat nadan tataguh nan oha an padi ya bagin diyen padi. ¹⁰Ta an namin nadan niyappit i ha"on an idatyu hi ohah nadan padi ya bagina mo tuwalih diye.

Hay Ma'at Hi'on Waday Mun'annel

¹¹Ya alyon bon Apu Dios i Moses di, ¹²Ibagam hinadan ibbam an tinanud Israel di atonda hi'on waha nalahan hi babai hi inluktapnah ahawana ¹³mu agge innilan ahawana ya ma"id ha nanigoh mabalin hi muntistigu. ¹⁴Ya mun'annel'e nan lala'i te waday inilmuna i ahawana mu aggema innila hi'on immannung an inluktap ahawana ya hay atona mo ¹⁵ya iyenah ahawanah nan padi ya indatna ha hingkiluh alina an agge nadduman hi manteka onu insenso te hidien alina ya niyappit hi mun'annel ta panginnilaan hi'on immannung an nunluktap nan babai onu agge. ¹⁶Ot hay aton nan padi ya ena pata'dogon hidien babai hi hinangngab nan punggobhan hi mi'nong i ha"on. ¹⁷Ya nangalah nan litig an niyappit i ha"on ya inittunah nan pannuman an pito'. Ya nangalah pito' hinan dotal nan tabernakel ya iniddumnah nan litig. ¹⁸Ya ginungal nan padi nan ibu' diyen babai ya impadonan hiya nan alinan nidawat hi'on waday mun'annel. ¹⁹Ya alyon nan padi hinan babai di, Hi'on aggem inluktap hi ahawam ta aggem binahbah di niyatam i hiya ya hanat ma"id ha ma'at i he"a hi panginumam ituwen litig an mangdat hi dogoh. ²⁰Mu hi'on immannung an inluktapmuh ahawam ta binahbahmuy niyatam ²¹ya hanat iyabulut Apu Dios ta tigon nadan tatagu an na'idutan'a ta makling di indonam. ²²Ot hituwen litig an dumadag ya umeh dallom diadolmu ta makling nimpey indonam.

Ya nunsapataon nan padi nan babai ta alyonay, Unnuda' nan imbagam.

²³Ya intudo' mon nan padi nan adadagan nan babai hinan nalu'ut an puntud'an ya ahina ulahan ta umeh diyen mumpait an litig. ²⁴Ya

ahina impa'inum i diyen babai hidiyen liting an mangdat hi nunhiglan dogohna ta holtapona. ²⁵ Ya inalan nan padi nan inodnan nan babain alina ya intaggena ta idawatnan ha'on an Dios. ²⁶ Ya ginamalna doha ya ginhobnah nan punggobhan hi mi'nong. Ya impa'inumna mohpe nan mumpait an liting hinan babai. ²⁷ Ya hi'on immannung an nunluktap ya gapuh panginumana ya malmuy nunhiglan dogohna ta umongal di putuna ya mun'ul'ullen makling di indonana ta pihulon nadan ibbanan tatagu. ²⁸ Mu hi'on agge immannung an nunluktap ya ma'id ha ma'at i hiya ya mabalin an mun'imbabale.

²⁹ Ot hiyah naey nitugun hi atondah nan babai hi'on inluktapna nan ahawana ³⁰ onu hi'on mun'annel nan lala'i te waday pangilmunah nan ahawana. Ot athidi'e nimpe ya e pata'dogon nan padi nan babaih nan pundayawanyun ha'on ya inatnan namin nadan imbaga' hi atona. ³¹ Ot nan ahawanan lala'i ya ma'id ha itakutnah nibahhawana mu nan babai ya hiyay munholholtap hinan dusan di numbahulana.

Hay Aton Nadan Naminhod An Mumbalin Hi Nasarayt

6 ¹Alyon bon Apu Dios i Moses di, ²Ibagam hinadan tinanud Israel an wa'e ha babai onu lala'i hi pinhodnan iyappit diadolna i ha'on an Dios ta mumbalin hi Nasarayt ya hay atona ³ya mahapul an idinongnan uminum hi bayah ya kumpulnan bumutong ya ta'on on nan limmanun bayah onu nadan napgot an bayah. Ya adi uminum hi danum di greyp ya athidi bon adi mangan hi bungan di greyp onu nadan resin.^c

⁴ Ot nan namhod nimpe an mangiyappit hiadolna i ha'on ya adi mangan hi greyp an ta'on on nan ukihna onu buwana. ⁵ Ya adi mumpapukis ta padukkayonay ibu'na ta ingganah on magibbuhi nan imbaganan ha'on hi atona. ⁶ Ya mahapul an adi umeh nan awadan di nate ⁷an ta'on on alinah on hi amana onu hi inana onu hi ibbana ta ma'id ha lummuhi ena ibilangan hi nalugit. Ya ta adina ilubit nan insapatanan ha'on an Dios hi atona an ma'innilah nan ibu'nan agge napukisan. ⁸ Ot mihipun hi pangisapataanan iyappitnay adolna i ha'on an Dios ya mumbalin hi Nasarayt.

⁹ Mu alina'eh on nipadih an waday mateh hinangngabna ya mibilang moh nalugit nan ibu'na. Ot mala"uh'ey pituy algo ya mahapul an mumpakalbu. Ya atona nan nibaga an atona ta mibilang hi malinis. ¹⁰ Ya hinan mabiggat an mi'awaluh algo ya inyena ha duwah palluma onu duwah balug hinan padi hinan way panton nan tabernakel an pi'dammuwanyun ha'on an Dios. ¹¹ Ta i'nong nan padiy oha ta mi'nong hi apakawanan di bahul ya maghob an mi'nong nan oha ta a'aanan di bungot'un Dios an gapuh bahul diyen tagun wada ni' hi awadan diyen

^c 6:3 Nan resin ya hidiyen nan namaganan an bungan di greyp.

nate. Ya idihhana bon iyappit di ibu'na i ha"on an Dios. ¹² Ta mahapul bon ipidwanan idawat diadolna i ha"on an Dios te adi mo mibilang nan namangulun nangiyappitanahadolna i ha"on. Ta iyalina bo ha ohay tawonah tangbal an kalnero ta mi'nong hi apakawanan di bahul an agge inatta.

¹³ Ya nalpah'e mohpe nan nungngilinana an pangiyappitanahadolna i ha"on an Dios ya umeh nan panton nan tabernakel ta unudona nan nibagah atona. ¹⁴ Ta iyena nan i'nongnan ha"on an ohay tawonan kalnero an ma"id ha bahbahna ta maghob an mi'nong ya ha ohay tawonah tinnan kalnero an ma"id ha bahbahna ta mi'nong hi apakawanan di bahulna ya ha tangbal an kalnero an ma"id bo ha bahbahna ta mi'nong hi pi'hayyupana i ha"on an Dios. ¹⁵ Ya iniddumnan indawat ha alina ya ha ma'inum ya ha ohay bahket hi tinapay an agge nadduman hi yist an hay niyamma ya nan maphod an alina an nadduman hi manteka ya ha ma'ingpih tinapay hi namantekaan.

¹⁶ Ta nan padi di mangidawat i dadiyen mi'nong hi apakawanan di bahul ya nan maghob an mi'nong. ¹⁷ Ya ini'nongna nan tangbal an kalnero an mi'nong hi pi'hayyupan i ha"on an Dios an iddumnan idawat nan himbahket an tinapay an agge nadduman hi yist ya nan alina ya bayah.

¹⁸ Ya hidih nan panton nan tabernakel ya ipaputul diyen taguy ibu'na ya ena intunguh nan apuy an munggohob hinan mi'nong hi pi'hayyupanyun ha"on an Dios. ¹⁹ Ya nalutu'e nan dotag an niha"ang ya inalan nan padi di ohah nan lapan nan tangbal an kalnero ya impadona i diyen tagu. Ya inalana boh nan bahket di ohah nan ma'uktul an tinapay ya ha ma'ingpih an tinapay an agge nadduman hi yist ya iniddumnan impadon i diyen tagu. ²⁰ Ya impabangngad diyen taguh nan padi ta itaggenan idawatna i ha"on an Dios. Ta dadiye nan midat hinan padi an middum hinan palagpag ya hukpit an nitaggen nidawat i ha"on an Dios. Ya nagibbuh'en na'at dadiye ya mabalin mohpen uminum hi bayah nan tagu.

²¹ Ta danae nan nitugun hi idawat nan tagun nangiyappit hiadolna i ha"on an Dios. Mu hi'on nahuluk mu nan nitugun di insapatanah idawatna ya mahapul an hidiyey ipa'annungna.

Hay Punwagah Nan Padih Nadan Tinanud Israel

²² Ya alyon bon Apu Dios i Moses di, ²³ Ibagam i Aaron ya nadan imbabalenan padi ta hay punwagahdah nadan tinanud Israel ya alyonday,

²⁴ Hanat hi Apu Dios di munwagah ya mumpapo' i da'yu.

²⁵ Ya hanat ipatigon Apu Dios di amlongna ya ulenan da'yu.

²⁶ Ya adi da'yu iwalong i hiya mu palinggopon da'yu.

²⁷ Ot alyon mohpen Apu Dios i Moses di, Athinay pohdo' hi atondan munwagah nadan tatagu' ta wan umannung an wagaha' dida.

Hay Indat Nadan Ap'apu Hi Ma'usal Hinan Tamun Apu Dios

7 ¹Hidin nagibbu an impata'dog Moses nan tabernakel ot lamuhonah lana ta niyappit i Apu Dios an niddum nadan usal hidi. Ot lamuhonah bo nan punggobhan hi mi'nong ya nadan ma'usal hidi. ²Ot iyalin nadan ap'apun nadan himpahimpamu'un an tinanud Israel nadan i'nongda. Datuwen ap'apu ya dida nadan napilin nangipangpanguluh nadan tinanud Israel hi numbilanganda i didan namin. ³Ta hay na'amung ya onom di kaliton an waday hophopda ya himpulut duway (12) baka te ohan ap'apu on oha boy baka ya ohay kaliton on duwada. Ta nun'iyedah nan way panton nan tabernakel.

⁴Ya alyon Apu Dios i Moses di, ⁵Abulutom danaen inyalida ta ma'usal hinan tamuh nan tabernakel an pi'dammuwanayun ha"on an Dios. Ta idatmuh nadan tinanud Libay ta usalondah nan tamuda.

⁶Ot idat Moses nadan kaliton ya nadan baka hinadan tinanud Libay. ⁷Ta indatnah nadan holag Gerson di duway kaliton ya opat di baka ta usalondah nan tamuda. ⁸Ya indatna boy opat an kaliton ya walun bakah nadan tinanud Merari ta usalonda damdamah nan tamuda. Ya hay mangibagah nadan tamuwanda ya nan padi an imbabalen Aaron an hi Itamar.

⁹Mu nadan tinanud Kohat ya ma"id ha indat Moses i dida hi usalonda te hay niyukod i dida hi tamuda ya mumpahon hinadan niyappit i Apu Dios an usal hinan tabernakel.

¹⁰Ya hidin nahiitan hi lana nan punggobhan hi mi'nong ya nun'iyalin bon nadan ap'apu di idatda ta ma'usal hi pangiyappitandan Apu Dios i diyen punggobhan hi mi'nong.

¹¹Te alyon Apu Dios i Moses di, Ibagam hinadan tatagu ta ohay algo on ohan ap'apu di mangiyалих nan idatna ta mi'nong hitun iyappitan nan punggobhan hi mi'nong i ha"on an Dios.

¹²Ta hinan hopap di algo ya hay nangiyalih idatna ya hi Nahson an imbabalen Amminadab an tinanud Judah. ¹³Ya hay indatna ya ohay silber an duyu an hay damotna ya ohay kilu ta han godwa ya nan silber an malukung an umeh hingkiluy damotna an miyunnuhan hinan pungkiludah nan tabernakel. Ya napnu dadiyen duwa hi napinun alina an nadduman hi manteka ta midawat an makan. ¹⁴Ya inyalina boy ohan balitu' an duyu an umeh hinggahut ta han himpuluy (110) gramuy damotna an napnuh insenso. ¹⁵Ya wada boy inyalinan pa'ahikkonan bulug an baka ya ohay tangbal an kalnero ya oha boy tangbal an kalneron ohay tawona. Ta danae nadan maghob an mi'nong i Apu Dios. ¹⁶Ya inyalina boy ohan tangbal an gulding ta mi'nong hi apakawanahan di bahul. ¹⁷Ya inyalina boy mi'nong hi pi'hayyupan i Apu Dios an duwan tangbal an baka ya liman tangbal an kalnero ya limay tangbal an gulding

ya limay tangbal an kalneron ohay tawonda. Ta danae nadan indat Nahson an imbabalen Aminadab.

¹⁸ Ya hinan mi'adwah algo ya inyalin nan mangipangpanguluh nadan tinanud Issakar an hi Netanel an imbabalen Suar nan idatna. ¹⁹ Ya atbohdiy indatna an ohay silber an duyuh an hay damotna ya ohay kilu ta han godwa ya nan silber an malukung an umeh hingkiluy damotna an miyunnudan hinan pungkiludah nadan wahnhan tabernakel. Ya napnu dadiyen duyuh hi maphod an alina an nadduman hi manteka ta midawat an makan. ²⁰ Ya atbohdin inyalinayohan balitu' an duyuh an umeh hinggahut ta han himpuluy (110) gramuy damotna an napnuh insenso. ²¹ Ya inyalina bo nan maghob an mi'nong an ohan pa'ahikkona an bulug an baka ya ohay tangbal an kalnero ya oha boy tangbal an kalneron ohay tawona ²² ya oha bon tangbal an gulding ta mi'nong hi apakawanan di bahul ²³ ya atbohdin inyalinay mi'nong hi pi'hayyupan i Apu Dios an duwan bulug an baka ya limay tangbal an kalnero ya limay tangbal an gulding ya liman tangbal an kalneron ohay tawonda. Ta danae nadan indat Netanel an imbabalen Suar.

²⁴ Ya hinan mi'atluh algo ya atbohdiy indat nan mangipangpanguluh nadan tinanud Sebulun an hi Eliab an imbabalen Helon. ²⁵ Ta indatna damdamay ohay silber an duyuh an hay damotna ya ohay kilu ta han godwa ya nan silber an malukung an umeh hingkiluy damotna an miyunnudan hinan pungkiludah nadan tabernakel. Ya napnu bo dadiyen duyuh maphod an alina an nadduman hi manteka ta midawat an makan. ²⁶ Ya atbohdin inyalinayohan balitu' an duyuh an hay damotna ya umeh hinggahut ta han himpuluy (110) gramuy an napnuh insenso. ²⁷ Ya inyalina boy ohan pa'ahikkona an bulug an baka ya ohay tangbal an kalnero ya oha bon tangbal an kalneron ohay tawona ta maghob an mi'nong i Apu Dios. ²⁸ Ya inyalina boy mi'nong hi apakawanan di bahul an ohan tangbal an gulding. ²⁹ Ya inyalina bo nadan mi'nong hi pi'hayyupan i Apu Dios an duwan bulug an baka ya limay tangbal an kalnero ya limay tangbal an gulding ya lima boy tangbal an kalneron ohay tawonda. Ta danae nadan indat Eliab an imbabalen Helon.

³⁰ Ya hinan mi'apat hi algo ya atbohdiy inyalin nan mangipangpanguluh nadan tinanud Ruben an hi Elisur an imbabalen Sedeur. ³¹ Ta indatna boy ohay silber an duyuh an hay damotna ya ohay kilu ta han godwa ya nan silber an malukung an umeh hingkiluy damotna an miyunnudan hinan pungkiludah nadan tabernakel. Ya napnu dadiyen duyuh maphod an alinan nadduman hi manteka ta midawat an makan. ³² Ya inyalina boy ohan balitu' an duyuh hay damotna ya umeh hinggahut ta han himpuluy (110) gramuy an napnuh insenso. ³³ Ya inyalina boy maghob an mi'nong an ohan pa'ahikkona an bulug an baka ya ohay tangbal an kalnero ya oha boy tangbal an kalneron ohay tawona

³⁴ya oha bon tangbal an gulding ta mi'nong hi apakawanan di bahul.

³⁵Ya inyalina bo nadan mi'nong hi pi'hayyupan i Apu Dios an duwan baka ya limay tangbal an kalnero ya limay tangbal an gulding ya limay tangbal an kalneron ohay tawonda. Ta danaey indat Elisur an imbabalen Sedeur.

³⁶Ya hinan mi'alimah algo ya nan mangipangpanguluh nadan tinanud Simon an hi Selumiel an imbabalen Surisadday ya atbohdiy inyalinah idatna ³⁷an oha boy silber an duyu an hay damotna ya ohay kilu ta han godwa ya nan silber an malukung an umeh hingkiluy damotna an miyunndan hinan pungkiludah nan tabernakel. Ya napnu bo dadiyen duyuh maphod an alina an nadduman hi manteka ta midawat an makan. ³⁸Ya inyalina boyohan balitu' an duyu an hay damotna ya umeh hinggahut ta han himpuluy (110) gramu an napnuh insenso ³⁹ya nan maghob an mi'nong an ohan pa'ahikkona an bulug an baka ya ohay tangbal an kalnero ya oha boy tangbal an kalneron ohay tawona ⁴⁰ya oha bon tangbal an gulding ta mi'nong hi apakawanan di bahul. ⁴¹Ya inyalina bo nadan mi'nong hi pi'hayyupan i Apu Dios an duwan bulug an baka ya limay tangbal an kalnero ya limay tangbal an gulding ya lima bon tangbal an kalneron ohay tawonda. Ta danaey indat Selumiel an imbabalen Surisadday.

⁴²Ya hinan mi'anom hi algo ya nan mangipangpanguluh nadan tinanud Gad an hi Eliasap an imbabalen Dewel ya atbohdin inyalinay idatna

⁴³an oha damdamen silber an duyu an hay damotna ya ohay kilu ta han godwa ya nan silber an malukung an umeh hingkiluy damotna an miyunndan hinan pungkiludah nan tabernakel. Ya napnu bo dadiyen duyuh hi maphod an alina an nadduman hi manteka ta midawat an makan. ⁴⁴Ya inyalina boyohan balitu' an duyu an hay damotna ya umeh hinggahut ta han himpuluy (110) gramu an napnuh insenso ⁴⁵ya nan maghob an mi'nong an ohan pa'ahikkona an bulug an baka ya ohay tangbal an kalnero ya oha boy tangbal an kalneron ohay tawona ⁴⁶ya oha bon tangbal an gulding ta mi'nong hi apakawanan di bahul. ⁴⁷Ya inyalina bo nadan mi'nong hi pi'hayyupan i Apu Dios an duwan bulug an baka ya limay tangbal an kalnero ya limay tangbal an gulding ya lima bon tangbal an kalneron ohay tawonda. Ta danaey indat Eliasap an imbabalen Dewel.

⁴⁸Ya hinan mi'apituh algo ya nan mangipangpanguluh nadan tinanud Epraim an hi Elisama an imbabalen Ammihud ya atbohdin inyalinay idatna ⁴⁹an oha damdamay silber an duyu an hay damotna ya ohay kilu ta han godwa ya nan silber an malukung an umeh hingkiluy damotna an miyunndan hinan pungkiludah nan tabernakel. Ya napnu bo dadiyen duyuh hi maphod an alina an nadduman hi manteka ta midawat an makan. ⁵⁰Ya inyalinay oha bon balitu' an duyu an hay damotna ya umeh

hingga hut ta han himpuluy (110) gramu an napnuh insenso ⁵¹ya na bon maghob an mi'nong anohan kilaw an baka ya ohay tangbal an kalnero ya oha boy tangbal an kalneron ohay tawona ⁵²ya oha bon tangbal an gulding ta mi'nong hi apakawan an di bahul ⁵³ya nadan mi'nong hi pi'hayyupan i Apu Dios an duwan bulug an baka ya limay tangbal an kalnero ya limay tangbal an gulding ya liman tangbal an kalneron ohay tawonda. Ta danaey indat Elisama an imbabalen Ammihud.

⁵⁴ Ya hinan mi'awaluh algo ya nan mangipangpanguluh nadan tinanud Manasseh an hi Gamaliel an imbabalen Pedahsur di nangiyalih idatna. ⁵⁵ Ya atbohdin inyalinay ohan silber an duyuh an hay damotna ya ohay kilu ta han godwa ya nan silber an malukung an umeh hingkiluy damotna an miyunnu dan hinan pungkiludah nan tabernakel. Ya napnu bo dadiyen duyuh maphod an alina an nadduman hi manteka ta midawat an makan. ⁵⁶ Ya inyalina damdamay ohan balitu' an duyuh an hay damotna ya umeh hingga hut ta han himpuluy (110) gramu an napnuh insenso ⁵⁷ya nan maghob an mi'nong anohan pa'ahikkona an bulug an baka ya ohay tangbal an kalnero ya oha boy tangbal an kalneron ohay tawona ⁵⁸ya oha bon tangbal an gulding ta mi'nong hi apakawan an di bahul ⁵⁹ya nadan mi'nong hi pi'hayyupan i Apu Dios an duwan bulug an baka ya limay tangbal an kalnero ya limay tangbal an gulding ya lima bon tangbal an kalneron ohay tawonda. Ta danaey indat Gamaliel an imbabalen Pedahsur.

⁶⁰ Ya hinan mi'ahiyam hi algo ya nan mangipangpanguluh nadan tinanud Benjamin an hi Abidan an imbabalen Gideoni di nangiyalih idatna. ⁶¹ Ya atbohdin indatnay ohan silber an duyuh an hay damotna ya ohay kilu ta han godwa ya nan silber an malukung an umeh hingkiluy damotna an miyunnu dan hinan pungkiludah nan tabernakel. Ya napnu bo dadiyen duyuh maphod an alina an nadduman hi manteka ta midawat an makan. ⁶² Ya inyalina boy ohan balitu' an duyuh an hay damotna ya umeh hingga hut ta han himpuluy (110) gramu an napnuh insenso ⁶³ya nan maghob an mi'nong anohan pa'ahikkona an bulug an baka ya ohay tangbal an kalnero ya oha boy tangbal an kalneron ohay tawona ⁶⁴ya oha bon tangbal an gulding ta mi'nong hi apakawan an di bahul ⁶⁵ya nadan mi'nong hi pi'hayyupan i Apu Dios an duwan bulug an baka ya limay tangbal an kalnero ya limay tangbal an gulding ya liman tangbal an kalneron ohay tawonda. Ta danaey indat Abidan an imbabalen Gideoni.

⁶⁶ Ya hinan mi'apuluh (10) algo ya nan mangipangpanguluh nadan tinanud Dan an hi Ahieser an imbabalen Ammisadday di nangiyalih idatna. ⁶⁷ Ya atbohdin inyalinay ohay silber an duyuh hay damotna ya ohay kilu ta han godwa ya nan silber an malukung an umeh hingkiluy damotna an miyunnu dan hinan pungkiludah nan tabernakel. Ya napnu

bo dadiyen duyuh maphod an alina an nadduman hi manteka ta midawat an makan.⁶⁸ Ya inyalina damdamayohan balitu' an duyuh an hay damotna ya umeh hinggahut ta han himpuluy (110) gramu an napnuh insenso⁶⁹ ya nan maghob an mi'nong anohan pa'ahikkona an bulug an baka ya ohay tangbal an kalnero ya oha boy tangbal an kalneron ohay tawona⁷⁰ ya oha bon tangbal an gulding ta mi'nong hi apakawanahan di bahul⁷¹ ya nadan mi'nong hi pi'hayyupan i Apu Dios an duwan bulug an baka ya limay tangbal an kalnero ya limay tangbal an gulding ya liman tangbal an kalneron ohay tawonda. Ta danaey indat Ahieser an imbabalen Ammisadday.

⁷² Ta hinan mi'apulut ohay (11) algo ya nan mangipangpanguluhan nadan tinanud Aser an hi Pagiel an imbabalen Okran di nangiyalih idatna.

⁷³ Ya atbohdin hay indatna ya ohay silber an duyuh an hay damotna ya ohay kilu ta han godwa ya nan silber an malukung an umeh hingkiluy damotna an miyunnudan hinan pungkiludah nan tabernakel. Ya napnu bo dadiyen duyuh maphod an alina an nadduman hi manteka ta midawat an makan.⁷⁴ Ya inyalina boy ohan balitu' an duyuh an hay damotna ya umeh hinggahut ta han himpuluy (110) gramu an napnuh insenso⁷⁵ ya nan maghob an mi'nong anohan pa'ahikkona an bulug an baka ya ohay tangbal an kalnero ya oha boy tangbal an kalneron ohay tawona⁷⁶ ya oha bon tangbal an gulding ta mi'nong hi apakawanahan di bahul⁷⁷ ya nadan mi'nong hi pi'hayyupan i Apu Dios an duwan bulug an baka ya limay tangbal an kalnero ya limay tangbal an gulding ya liman tangbal an kalneron ohay tawonda. Ta danaey indat Pagiel an imbabalen Okran.

⁷⁸ Ya hinan mi'apulut duwah (12) algo ya nan mangipangpanguluhan nadan tinanud Naptali an hi Ahira an imbabalen Enan di nangiyalih idatna.⁷⁹ Ya atbohdin hay indatna ya ohay silber an duyuh an hay damotna ya ohay kilu ta han godwa ya nan silber an malukung an umeh hingkiluy damotna an miyunnudan hinan pungkiludah nan tabernakel. Ya napnu bo dadiyen duyuh maphod an alina an nadduman hi manteka ta midawat an makan.⁸⁰ Ya inyalina boy ohan balitu' an duyuh an hay damotna ya umeh hinggahut ta han himpuluy (110) gramu an napnuh insenso⁸¹ ya nan maghob an mi'nong anohan pa'ahikkona an bulug an baka ya ohay tangbal an kalnero ya oha boy tangbal an kalneron ohay tawona⁸² ya oha bon tangbal an gulding ta mi'nong hi apakawanahan di bahul⁸³ ya nadan mi'nong hi pi'hayyupan i Apu Dios an duwan bulug an baka ya limay tangbal an kalnero ya lima boy tangbal an gulding ya lima boy tangbal an kalneron ohay tawonda. Ta danaey indat Ahira an imbabalen Enan.

⁸⁴ Ta hay indat nadan mangipangpanguluhan nadan tinanud Israel hi ma'usal hinan pangiyappitandah nan punggobhan hi mi'nong hitun magibbuh an mahiitan hi lana ya himpulut duway (12) silber an duyuh

ya himpulut duway (12) silber an malukung ya himpulut duwa (12) bon balitu' an duyu. ⁸⁵ Ya hay damot nan hinohhan silber an duyu ya ohay kilu ta han godwa ya hay damot nan hinohhan silber an malukung ya umeh ohay kilu. Ta hay damot nadan silber an duyu ya baintit waluy (28) kilun namin ya hay damot nadan silber an malukung ya himpulut duway (12) kilu an miyunnudan hinan pungkiludah nan tabernakel. ⁸⁶ Ya hay damot nan himpulut duwan (12) balitu' an duyu ya oha ta han godway kilu an napnudan namin hi insenso.

⁸⁷ Ya hay maghob an mi'nong ya himpulut duwan (12) pa'ahikkona an bulug an baka ya himpulut duwa (12) bon tangbal an kalnero ya himpulut duwa (12) bon tangbal an kalneron ohay tawonda ya niddum nadan alinan midawat. Ya niddum nan himpulut duwa (12) bon tangbal an gulding an mi'nong hi apakawanan di bahul. ⁸⁸ Ya hay bilang di inyalidan mi'nong hi pi'hayyupan i Apu Dios ya baintit opat (24) an baka ya nanom (60) an tangbal an kalnero ya nanom (60) bon tangbal an gulding ya nanom (60) bon tangbal an kalneron hinohhay tawonda. Ta danae nadan ma'usal hinan pangiyappitandah nan punggobhan hi mi'nong hi agibbuhanan mahiitan hi lana.

⁸⁹ Ya hidin hinunggop hi Moses hinan tabernakel ta e mi'happitan i Apu Dios ya dingngolna han munhapit i hiya an nalpuh nan numbattanan nadan kerubim hi baktun nan kalub nan Kahun an nittuwan nan Hapit Apu Dios. Ot mi'hapit hi Moses i hiya.

Nan Punhilawan

8 ¹Alyon bon Apu Dios i Moses di, ²Ibagam i Aaron ta iphodna'e nan punhilawan an pituy hapangna ya tigona ta madilagan nan akuyung nan punhilawan. ³Ta uninud Aaron hidiyen imbagan Apu Dios.

⁴ Ya hay niyamma i diyen punhilawan an nihipun hi pu'una ta ingganah nadan ayna habung ya balitu'. Ya nan impatigon Apu Dios i Moses an pang'i'unnudanda ya hiyah diyey inatda.

Hay Niyappitan Nadan Tinanud Libay An Munhilbin Apu Dios

⁵ Alyon bon Apu Dios i Moses di, ⁶Awitom nadan tinanud Libay hinadan tinanud Israel ya inatmu nadan nibaga hi aton ta mibilangdah malinis. ⁷Ot hay mamangulu ya walaghi'am didah nan litig an ma'usal hi punlinis. Ta nagibbuh'e ya inupuhandan namin nan dutdut hi adolda ya eda inlaba' nadan lubungda ta mibilangdah malinis. ⁸ Ya imbagam ta iyalida ha pa'ahikkona an bulug an baka ya ha maphod hi alina an nadduman hi manteka ya ha mi'adwa boh pa'ahikkona an bulug an baka ta mi'nong hi apakawanan di bahul. ⁹ Ya inayagam dida an tinanud Libay hinan tabernakel ta eda umohnong hi hinangngab diyen sundayawanyun ha"on ya inamungyun namin nadan tinanud Israel. ¹⁰ Ya imbagam

hinadan ibbadan tinanud Israel ta umedah awadan nadan tinanud Libay ya inha'moday ta'ledan dida. ¹¹ Ya innayun Aaron an inyappit dida i ha"on an Dios ta diday paddungnay inyappityun tinanud Israel i ha"on ta midadaandan mangat hinan ipatamu' i dida.

¹² Ya e inha'mon nadan tinanud Libay di ta'ledah ulun nadan baka ta mi'nong hi apakawanan hi bahul nan oha ya ni'nong hi maghob an mi'nong nan oha ta a'aanan di bungot'un Dios an gapuh bahul nadan tinanud Libay.

¹³ Ya nagibbu'h'en na'at danae ya em impata'dog nadan tinanud Libay hi hinanggab Aaron ya nadan imbabalena ya inyappitmu dida i ha"on. ¹⁴ Ta way atondan tinanud Libay an mumbalin hi odon'u ta miyappitda nimpem ha"on.

¹⁵ Ya alyon bon Apu Dios di, Ot gapu ta mibilangda moh malinis nadan tinanud Libay te nidawatda mo i ha"on ya mabalin mon hunggopdah nan tabernakel ta atonda mohpe nadan tamuda. ¹⁶ Ta nadan tinanud Libay ya diday pinto"uh niyappit i ha"on ta diday mihukkat hinadan panguluwan an linala'i an imbabaleyun tinanud Israel. ¹⁷ Te nihipun hi nanadaga' hi an namin nadan panguluwan an linala'i an imbabalen di i Egypt ya an naminda moy panguluwan an linala'i an imbabaleyun tinanud Israel ya ta'on on nadan hopap di imbabalen di animalyu ya niyappitdan ha"on. ¹⁸ Mu ten ad uwani ya nadan linala'in tinanud Libay di pinto"uh mihukkat i dadiyen panguluwan an linala'i an imbabaleyu. ¹⁹ Ta diday idat'u i Aaron ya nadan linala'i an imbabalena ta bumoddangda i dida hinadan tamudah nan tabernakel. Ta diday mangat hinadan tamunnot nadan tatagu ta diday ay mi'nong hi a'aanan di bungot'un Dios ta wan adi ma'at hinadan tatagu di nunhiglan dogoh hinan eda ihaggonan hinan tabernakel. Te nadan tinanud Libay ya mabalin an mihaggondah nan tabernakel mu nadan udum an tatagu ya adi mabalin.

²⁰ Ta da Moses ya hi Aaron ya nadan tinanud Israel ya inunudda nan imbagan Apu Dios hi atondah nadan tinanud Libay. ²¹ Ya athidi boh nadan tinanud Libay an inatda nadan nibaga an atonda ta mibilangdah malinis ot eda pun'ilaba' di lubungda. Ot ahi iyappit Aaron dida i Apu Dios ot inayunan i'nong nan mi'nong hi' a'aanan di bungot Apu Dios an gapuh bahulda ta mibilangdah malinis. ²² Ta on nagibbu'h'an na'at an namin dadiye ot umedah nadan tabernakel ta eda aton mohpe nadan tamuda. Ot da Aaron hinadan linala'in imbabalena di nangibagah nadan tamuwanda.

Ta inunud nadan tinanud Libay nadan imbagan Apu Dios i Moses.

²³ Ya inalin bon Apu Dios i Moses di, ²⁴ Hanadan tinanud Libay an linala'i an nuntawon hi baintit lima (25) ya nadan mahuluk hi baintit lima (25) ya mabalin an muntamudah nadan tabernakel. ²⁵ Mu wa'et nabongley (50) tawonda ya mahapul an mun'ibleda mo. ²⁶ Mu mabalin

damdaman bumoddangda ya ammunna hinadan ibbadan muntamuh nan tabernakel mu ma"id ha niyukod i dida hinadan matamuwan.

Ot danaey ituddum hi tamun nadan tinanud Libay.

Hay Punnomnomnomandah Nihwangandah Ateh Ad Egypt

9 ¹Hidin hopap di bulan hinan mi'adwah tawon hi nakakan nadan tinanud Israel hi ad Egypt ya himmapit hi Apu Dios i Moses hi awadandah nan agge naboblayan hi ad Sinai ²ot alyonay, Ibagam hinadan ibbam an tinanud Israel ta ngilinonyu nan punnomnomnomanyuh nihwanganyuh ateh ad Egypt. ³Ta hitun mibaluy himpulut opat (14) di algo hi ad uwanin bulan ya ihipunyu nan mun'ahdom an unudonyun namin nadan nibaga hi atonyu ta miyunnduan hinadan tugun'u.

⁴Ta hidiyey imbagan Moses hinadan ibbanan tinanud Israel ta ngilinonda nan punnomnomnomandah nihwangandah ateh ad Egypt.

⁵Ot hidiyey atonda ta nginilinda nan nun'allungandah nan agge naboblayan hi ad Sinai hidin mi'ahimpulut opat (14) di algo hinan mamangulun bulan^a an ihipundah nan mun'ahdom.

Ta inunuddan namin nan imbagan Apu Dios i Moses hi atonda.

⁶Mu wadaday udum an adi mabalin hi middum an mungngilin i diyen ngilinonda te mibilangdah nalugit te waday dinapadah naten tagu. Ta hiya nan immeda i Moses ya hi Aaron i diyen algo ⁷ot alyondan Moses di, Mibilang amih nalugit te waday dinapamih nate. Mu undan hidiyey humandih emi pangidawatan hinan i'nongmin Apu Dios hi ad uwani ta middum amih nadan ibba ta'un tinanud Israel an mungngilin?

⁸ Ya alyon Moses i diday, Haddonyu ta ingganah on innilaon ta'uy ibagan Apu Dios hi atonyu.

⁹Indani ya alyon Apu Dios i Moses di, ¹⁰Ibagam hinadan ibbam an tinanud Israel ta wa'e ha mibilang hi nalugit an gapu ta nipadih an dinapana ha nate onu gapu ta nidawwi nangayana ya mabalin an mapalopod di pungngilinanah nan punnomnomnomanyuh nihwanganyuh ateh ad Egypt. ¹¹Ta haddonda ta ingganah madatngan nan mi'apulut opat (14) hi algo hinan mi'adwah bulan. Ta mun'ahdom'e ya ini'nongda ha kalnero ta panidadah nan tinapay an agge nadduman hi yist. Ya iniddumdan inan nan mumpait an holo'. ¹²Ya mahapul an ma"id ha angangondah nan dotag hinan mawi"it ya gahin di ma"id ha maputting hinan tungal nan kalneron ini'nongda. Ta mahapul an unudondan namin nan imbag'a' hi atonda. ¹³Mu na'en ma"id ha nidawwi nangayana an mibilang hi malinis mu on attaona tuwalin adi ngilinon

^a 9:5 Nan mamangulun bulan hinadan Judyu ya hidiyen nan ma'udin godwan di Marso ta ingganah nan mamangulun godwan di Abril.

nan punnomnomnomyuh nihwanganyuh ateh ad Egypt ya mahapul an mipapate ta adi midmiddum i da'yun tatagu' an gapuh aggena nungngilinan. Ta holtapona nan numbahulana.

¹⁴ Ya nada'en bokon Judyu an ni'iboblen da'yu ya hi'on pohdondan middum hinan punnomnomnomyuh nihwanganyuh ateh ad Egypt ya mahapul an unudonda nadan imbag'a hi atonyu an mungngilin.

Nan Bugut An Wa'e On Numbalin hi Apuy

¹⁵ Hidin nipata'dog nan tabernakel ya nungkohop nan bugut ot mihophop hidi an nihipun i diyen nahdom ta ingganah nawi"it ya ay apuy di tigon diyen bugut hi uhhun nan tabernakel an mangipanomnom an wadaa' i da'yu. ¹⁶ Ta athidiy ugga ma'at an hophopan diyen bugut ta nahdom'e on ay mundalang an apuy di tigona. ¹⁷ Ya timmage'e nan bugut hi baktun nan tabernakel on pinalu'ah nadan tataguy allungda ta unudonda nan bugut hinan pangipluyana. Ya immohnong'e on immohnongda bo ta iphodda nadan pun'allunganda. ¹⁸ Ta athidin alyon'en Apu Dios di makakda on nakakda. Ya alyona'e hi mun'allungdahdi on hiyay inatda. Ya nanongna'en agge timmage nan bugut an nihophop hinan tabernakel on nunnanongdah nan nun'allunganda. ¹⁹ Ya hi'on madne on adi tumage nan bugut an nihophop hinan tabernakel ya mahapul an unudonda nan imbagan Apu Dios ta haddonda nan ibagana an akakanda. ²⁰ Mu hinuddum on mihophop nan bugut hinan tabernakel i ha atnay algo ya abuh on imbagan Apu Dios ta makakda nadan tatagu. ²¹ Ya hinuddum bo ya ohay hilong ya abuh di pungkohopan nan bugut on timmageh nan mawi"it. Ta timmage'e nimpe on mahapul an makak nadan tatagu an ta'on on alinah hilong onu mapatal. ²² Ot hi'on nungkohop nan bugut hinan tabernakel hi duway algo onu himbulan onu hintawon ya munnanongdan umohnong hinan nun'allunganda. ²³ Ta ingganah on alyon Apu Dios di makakda ya ahida makak. Ta nan ibagan Apu Dios i Moses di hiyay inun'unud nadan tatagu.

Nan Silber An Trampeta

10 ¹ Alyon bon Apu Dios i Moses di, ² Iphodyuy duwah silber an trampeta ta pun'ayagyuh nadan tatagu hi'on mahapul an ma'amungda onu makakda. ³ Ot hi'on mundihaman nan duwan trampeta an mipagangoh ya hay ipa'innilana ya ma'amungdan namin nadan tatagu hinan way panton nan tabernakel. ⁴ Mu oha'e nan mipagangoh ya ammuna nadan ap'apuh nadan himpahimpamu'un an ma'amung hidih nan way tabernakel. ⁵ Ya hi'on na'omtang an ma"adngol di gangoh nan trampeta ya makakda mo nadan tatagun nun'allung hi nangappit hi tuluwan di algo. ⁶ Ya hinan mi'adwan gangoh di trampeta ya nan nun'allung hi nangappit hi muyyad nan tabernakel di makak

ta mitnudda. ⁷Ya hi'on ayaganyu nadan tatagu ta ma'amungda ya dukdukkayonyun mangipagangoh nadan trampeta.

⁸ Ya hay mabalin hi mangipagangoh nadan trampeta ya nadan padi an imbabalen Aaron.

Ot hanat hituwen imbaga' an atonyu di un'unudonyu ya ta'on on nadan mun'atanudan. ⁹Ya hitun dumatnganyuh nan pumboblayanyu ya wa'et mi'gubat ayuh nadan binuhulyun mamalpaligat i da'yu ya ipagangohyuh na'omtang nadan tangguyub. Ta wan donglo' an Dios an dayawonyu ya ibaliw da'yun ha"on hinadan binuhulyu. ¹⁰Ya ta'on on hinadan nagtud an pungngilinanyuh nadan pun'am'amlonganyu an umat hinadan nakayangan nan bulan ya ipagangohyu nadan trampeta hi'on i'nongyu nadan maghob an mi'nong ya nadan mi'nong hi pi'hayyupanyun ha"on an Dios.

Hay Nakakan Nadan Tinanud Israel Hi Ad Sinai

¹¹Hidin nibaluy baintiy (20) algoh nan mi'adwan bulan hinan mi'adwan tawon hi nakakandah ad Egypt ya timmage nan bugut hi baktun nan tabernakel. ¹²Ot makak mo nadan tinanud Israel hinan nun'allungandah nan agge naboblayan hi ad Sinai. ¹³Ta hidiyey hopapnah nakakanda an hinnodda nan imbagan Apu Dios i Moses hi akakanda.

¹⁴Ta hiyah diye an hay nangipanguluh nakakanda ya nadan grupun Judah an inodnanda nan bandelada. Ya hay mangipangpangulu i dida ya hi Nahson an imbabalen Amminadab. ¹⁵Ya hi Netanel an imbabalen Suar di nangipangpanguluh nadan tinanud Issakar. ¹⁶Ya hi Eliab an imbabalen Helon di nangipangpanguluh nadan tinanud Sebulun. ¹⁷Ta pinalu'ahda nan tabernakel ot ipiyappongdah nadan holag Gerson nan natuddu an pahononda ya atbohdih nadan holag Merari an pinahonda nadan natuddu an pahononda ot inayundan makak.

¹⁸Ot mitnud i dida nadan grupun Ruben an inodnanda damdama nan bandelada. Ya hay nangipangpangulun dida ya hi Elisur an imbabalen Sedeur. ¹⁹Ya hi Selumiel an imbabalen Surisadday di nangipangpanguluh nadan tinanud Simon. ²⁰Ya hi Eliasap an imbabalen Dewel di nangipangpanguluh nadan tinanud Gad. ²¹Ot mitnud nadan holag Kohat an tinanud Libay an nangdon hinadan niyappit i ha"on an usal hinan tabernakel. Ta impanguluda nan tabernakel ta mipata'dog ya ahida dumatong nadan holag Kohat an nangdon hinadan niyappit i Apu Dios. ²²Ya mitnud i dida nadan grupun Epraim an inodnanda nan bandelada. Ya hay mangipangpangulu i dida ya hi Elihana an imbabalen Ammihud. ²³Ya hay mangipangpanguluh nadan tinanud Manasseh ya hi Gamaliel an imbabalen Pedahsur. ²⁴Ya hay mangipangpanguluh nadan tinanud Benjamin ya hi Abidan an imbabalen Gideoni.

²⁵Ya hay na'udih nitnud ya nadan grupun Dan an inodnanda nan bandelada. Ya hay mangipangpangulu i dida ya hi Ahieser an

imbabalalen Ammisadday. ²⁶Ya hi Pagiel an imbabalen Okran di mangipangpanguluh nadan tinanud Aser. ²⁷Ya hi Ahira an imbabalen Enan di mangipangpanguluh nadan tinanud Naptali.

²⁸Ta danaey mahohonnod hinan akakan nadan tinanud Israel hinan pumbaatanda.

²⁹Ya han hin'algo ya alyon Moses hinan hi ayduna an hi Hobab an imbabalen Rewel^e an i Midian di, Ume amih nan boble an imbagan Apu Dios hi idatnan da'mi. Ot mabalin'ya ni'yali'a i da'mi ta ibilang da'a hi ibbami ot imbagan Apu Dios an maphod di atona i da'min tinanud Israel.

³⁰Ya alyon Hobab di, Adiya' mi'yali te ibangngad'uh boblemi ya hinadan ibba' an tataguhdi.

³¹Mu alyon Moses di, Ot ta'omman mo mu ta adi da'mi ni' bahan taynan. Udu'dulnan he'a te innilam di mabalin an pun'allunganmih tun agge naboblayan. ³²Ya hi'on mi'yali'a i da'mi ya idattan da'ah nadan maphod an ihmo' Apu Dios i da'mi.

³³Ta nakakdahdi hinan way billid an niyappit i Apu Dios ot eda dumanallanan hi tuluy algo. Ya hiyah diyen impangulun nadan nangdon hinan Kahun an nittuwan nan Hapit Apu Dios ta tigonda hi'on idanay umohnonganda ni'. ³⁴Ya mapatal'e ya nanongnan wada nan bugut an munhidum i didah nan pumbaatanda. ³⁵Ya an namin di pangikakandah nan Kahun on mundasal hi Moses an alyonay, Apu Dios, hanat he"ay mangipangulu i da'mi ta way aton nadan binuhulmun ahibubuttikan ta mahihi"anda.

³⁶Ya wa'et inha"adda nan Kahun ta umohnongda ni' on alyon Moses di, Apu Dios, hanat adi da'mi taynan hitun awadanmin linibun tinanud Israel.

Nan Apuy An Nalpun Apu Dios

11 ¹Nadan tatagu ya inhipundan munlilih nan pumpaligatanda. Ta hidin dingngol Apu Dios ya nangimbubbungot. Ot pa'aliiyonay apuy ta napu'ulan di nundina'ging hinan nun'allunganda. ²Mu hidin numpahpahmo' nadan tatagu i Moses ot mundasal i Apu Dios ta nadop nan apuy. ³Ta hiya nan nginadanandah diyen nun'allunganda hi ad Taberah an hay ibalinana ya awadan di apuy an gumhob te gapuh nan apuy an nalpun Apu Dios.

Hay Nunliliyan Nadan Tatagu An Gapuh A"id Ha Dotag

⁴Nadan bokon Judyu an ni'uyug i dida ya manama'dah udum an makan. Ya ta'on mo boh on nadan tinanud Israel ya pun'ipadngoldan

^e **10:29** Nan ngadan an Rewel ya oha an ngadan Jethro an hay ibalinana ya gayyum Apu Dios.

alyonday, Onhandi anu waha dotag i ha ihda. ⁵Te minonomnom tayya nadan liblin ekan hi ad Egypt ya nadan pipinu ya melon ya danggu ya amput. ⁶Mu tanganu on ad uwani ya onta humigan mangan te namaag ya ma'id ha udum hi makan an ammunna hantun manna.

⁷Nan manna ya umat hinan kittang an buwan di nitanom ya hay kololna ya ay resin. ⁸Ta abigabigat on eda pinanuh nadan manna on ginilingda onu binayuda ta ay alina ya inha"angdah tinapay. Ya hay tamtamna ya umat hinan tinapay an nadduman hi mantekan di olibo. ⁹Te wa'e ta nahdom ta dimmulnu on mun'a'agah nadan manna hinan nunlini"odan nan nun'allunganda.

¹⁰Ta dingngol Moses nadan tatagun ahikokogadah nan way panton di allungda. Ya nunhiglay bungot Apu Dios ta minomnoman hi Moses. ¹¹Ot alyonan Apu Dios di, Tanganu ona' paligaton i he'a an ud baal i ha"on? Undan attog nganney numbahula' i he'a ta inyukodmu datuwen namin an tatagu i ha"on? ¹²Undan ha"on di ammod datuwen tatagu? Tanganu on ayda goggolang ya ay ha"on di mangiyab'abba i dida ta iye' hinan boblen imbagam hinadan a'ammodka an idatmun dida? ¹³Ta dana ihyay e' pangalan hi ipa'an'u i datuwen tatagun mumpumbagah dotag hi ihdada? ¹⁴Adi' mahan mo tayya abalinan an mumpaptol' i datuwen tatagu, Apu Dios. ¹⁵Ta athi'athitu'e ya udu'dul attog ona' patayon hi ad uwani tee hi'on waday pangibilangmun ha"on ta adim iyabulut an tigo' di adadaga'.

Hay Nangidduman Apu Dios Hinan Espiritunah Nadan Napitun Ap'apu

¹⁶Alyon Apu Dios i Moses di, Ayagam di napituh (70) nadan innilam an nanomnoman an ap'apun di himpahimpamu'un an tinanud Israel ya immali ayuh nan tabernakel ta mi'ita'dogdah din he'a. ¹⁷Ta umaliya' ta mi'hapita' i he'a ta nan Espiritun niddum i he'a ya ipiddum'u bo i dida. Ta boddangan da'a ta adim ohhaan an mangipanuh hinadan tatagu.

¹⁸Ya ibagam hinadan tatagu ta atonda nan nibaga hi atonda ta ahida mibilang hi malinis te hi bigat ya waday ihdada. Ot ibagam i dida an dingngol'u nan kogada^f hi nunliliyanda hi ama'id ha ihdada ya nan ibagabagadan udu'dul anuh din awadandah ad Egypt. Ot ibagam an ha"on an Dios ya idat'uy ihdada ta manganda. ¹⁹Ya bokon ohay algo ya ammunay punhidaanda onu duwa onu baintiy (20) algo. ²⁰Te waday ihdayuh himbulan ta ingganah mahingla ayu ta adiyu mo hanguton. Athinay ma'at te din'uga' an Dios an wadan midmiddum i da'y u ot mungkoga ayu bo udot an alyonyuy, Udu'dulnaot eh'ah on agge ta'u tinaynan hi ad Egypt.

²¹Mu alyon Moses di, Undan adim tigon tudan nun'ibba' an umedah onom di gahut di libu (600,000)? Ya alyom ihyia an idatmuy ihdadah

^f 11:18 Hay pangalin di udum hinan koga ya ta'ang.

himbulan. ²²Ta'on nin on alyon hi paltiyon di atnay baka ya kalnero ya undan nin umdah? Onu e alan an namin nadan ekan hinan baybay ya undan nin damdama umdah?

²³Ya alyon Apu Dios di, Undan waha adi' abalinan an Dios? Indani ta tigom hi'on nan imbag'a' ya umannung onu adi.

²⁴Ot lumah'un moh Moses ot ena ibagah nadan tatagu nan imbagan Apu Dios i hiya. Ot ayaganay napituh (70) nadan ap'apun di himpahimpamu'un ot eda mal'i'woh an tuma'dog hinan way tabernakel.

²⁵Ya indani ya nungkohop hi Apu Dios hinan bugut ot mi'happitan i Moses. Ot ipiddumna bo nan Espiritun wada i Moses i dadiyen napitun (70) ap'apu. Ya hidin niddum i dida nan Espiritun Apu Dios ya waday nun'ibagadan nalpun Apu Dios. Mu agge nipidwah diyen na'at.

²⁶Mu wadaday duwan linala'in da Eldad i Medad an nunnanongdah nan nun'allunganda an ta'on onda napili hi ap'apu. Mu e niddum damdaman dida nan Espiritun Apu Dios ot pun'ibagada nan impa'innilan Apu Dios i didahdih nan nun'allunganda. ²⁷Ta tinagtag han mangilog an lala'ih awadan Moses ot alyonay, Ummaan wahdi da Eldad i Medad an pun'ibagaday impa'innilan Apu Dios i dida.

²⁸Ya hi Joshua an hi na' Nun an hiya nan bimmanoddang i Moses an nihipun hi a'ungana ya alyona i Moses di, Apu Moses, em padinongan dida.

²⁹Mu alyon Moses di, Undan adim pohdon on bokon ha'on ya abuh di mangibagah nan ipa'innilan Apu Dios hinadan tatagu? Ha'on ya pohdo'ot on an namin nadan tatagun Apu Dios ya mumbalindah propeta ya ipiddum Apu Dios nan Espirituna i dida. ³⁰Ta on nagibbuuh hidiyen na'at ot umanamutdah nan nun'allunganda da Moses ya nadan ibbanan ap'apu.

Hay Kinumhopan Di Dakkodakkol An Hamuti

³¹Indani ya wada han mabikah an dibdib an nalpuh awadan Apu Dios ta pun'iyaddibna nadan puguh nan baybay. Ot iyerah nan way nun'allunganda ot mungkohkohopda. Ta kumpulnan pangipluyan nadan tatagu on wadada. ³²Ot iyal'algoda ya inlablabidan nundopap hi hamuti. Ot hiya boy atondah nan nabiggat. Ta way oha i dida on umeh hinlibuy (1,000) kiluy inamungdah hamuti. Ot paltiyonda ot eda pun'ihapeh nunlini"odan nan nun'allunganda ta mapindang. ³³Mu hidin pun'a'anda nan inha"angdan hamuti ya nangimbubbungot hi Apu Dios hinadan tatagu ta impa'alina han nunhiglan dogoh. ³⁴Ta hiya nan nginadanandah diyen awadanda hi Kibrot-Hataabah te hidiy nangilubu'andah nadan nun'ahuhupu.

³⁵Ya hidin nadatngan boy akakanda ot umedah ad Haserot ot mun'allungda bohdi.

Hay E Nanumtumbu'an Da Miriam I Aaron I Moses

12 ¹Indani ya ihipun da Miriam i Aaron an e tumtumbu'on hi ibbadan hi Moses an gapuh nangahawaanah nan i Kus' 2 an alyonday, Undan ammunah Moses hi ni'hapitan Apu Dios? Ot ten ni'hapit bon dita. Ta hi Apu Dios ya dingngolnah diyen hinapitda. ³ Mu hi Moses ya na'innilan nunhiglay pumpada"ulana mu nan kumpulnan taguh tun luta. ⁴ Ot humapit hi Apu Dios i Moses ya hi Aaron ya hi Miriam ot alyonay, Ume ayun tuluh nan way tabernakel. Ot umedan tulu. ⁵ Indani ya nungkohop nan bugut an awadan Apu Dios ot umeh way panton nan tabernakel. Ot ayaganah Aaron ya hi Miriam. Ta hidin eda nihaggan an duwa ⁶ya alyon Apu Dios di, Donglonyu tun ibaga'.

Wada'ey propeta hi niddum i da'yu ya hay ato' an mangipa'innila i hiya hinan pohdo' an ipa'innilana ya ipatigo' onu ipa'inop'u i hiya.

⁷ Mu hinan baal'un hi Moses ya bokon athidiy inat'u te hiya ya na'na'unnu'd an nangipanapto' i da'yun tatagu.

⁸ Ya mi'hapita"en hiya ya munhangngaban ami.

Ta mabalin an tigonay umata' ya naputu' nan ibaga' i hiya an adi' ipa"el.

Ya tanganu on ayu adi tumakut an mamihul hinan baal'un hi Moses.

⁹ Ta nunhiglay bungot Apu Dios i dida ot taynana dida.

¹⁰ Ya hidin timmulu nan bugut hi baktun nan tabernakel ya inoy an pimmulaw di up'up Miriam te na'gullidan. Ya hidin tinigon Aaron ¹¹ ot mumpahpahmo' i Moses an alyonay, Adi da'mi bahan dusao'n iba an gapuh nan numbahulanmin ay ami nawe'we'. ¹² Adim bahan iyabulut an mipaddung hi Miriam hinan golang an nateh putun inana an natano' ta mun'a'agah di lamohna.

¹³ Ot mumpahpahmo' moh Moses i Apu Dios an alyonay, Apu Dios hanat ipaphodmu bahan hi Miriam.

¹⁴ Ya alyon Apu Dios di, Hi'on tinukpa'an amanay angahna ya ta'omman ta li'naonay ababain i ha pituy algo. Ot ipabata"anyuh nan nun'allunganyu ta e munhiwwa i ha pituy algo ya ahiyu mohpe pumbangngadon.

¹⁵ Ot ibagada mo i Miriam ta e mihiwwa hi pituy algo. Ot adida mo makak nadan tatagu ta inggana ot mumbangngad.

¹⁶ Ot ahida mohpe makak nadan tataghuh ad Haserot ot umedah nan agge naboblayan hi ad Paran ot mun'allungda bohd'i.

Hay Namto'an Moses Hi E Munsi'im Hi Ad Kanaan

13 ¹Alyon Apu Dios i Moses di, ²Pot'om di hinohhan ap'apun nadan himpahimpamu'un an tinanud Israel ta eda tigon di a'at nan bobleh ad Kanaan an idat'un da'yu.

³Ta hidiyey inat Moses an hinnagna nadan ap'apun di tinanud Israel hidin nun'allungandah nan agge naboblayan hi ad Paran. ⁴Ta datuwey ngadan nadan ap'apu an hinnagna.

Hinan tinanud Ruben ya hi Sammua an imbabalen Sakkur.

⁵Hina'en tinanud Simeon ya hi Sapat an imbabalen Hori.

⁶Ya hina'en tinanud Judah ya hi Caleb an imbabalen Jepunneh.

⁷Ya hina'en tinanud Issakar ya hi Igal an imbabalen Joseph.

⁸Hina'en tinanud Epraim ya hi Hosea an imbabalen Nun.

⁹Ya hina'en tinanud Benjamin ya hi Palti an imbabalen Rapsu.

¹⁰Ya hina'en tinanud Sebulun ya hi Gaddiel an imbabalen Sodi.

¹¹Ya hina'en tinanud Manasseh an imbabalen Joseph ya hi Gaddi an imbabalen Susi.

¹²Hina'en tinanud Dan ya hi Ammiel an imbabalen Gemalli.

¹³Ya hina'en tinanud Aser ya hi Setur an imbabalen Mikael.

¹⁴Hina'en tinanud Naphtali ya hi Nahbi an imbabalen Bopsi.

¹⁵Ya hina'en tinanud Gad ya hi Gewel an imbabalen Maki.

¹⁶Ta danaey ngadan nadan linala'in hinnag Moses ta eda tigon di a'at nan bobleh ad Kanaan. Ya hi Moses ya ngingadanah Hosea an imbabalen Nun ta hi Joshua.

¹⁷Ya hay imbagan Moses i dida ot ahida makak ya alyonay, Ume ayu ya innaynayunyu nan negeb^g ta ingganah nan pogpog nan nun'abillid an bobleh ad Kanaan. ¹⁸Ta tigonyu hi'on nganney umatan diyen boble ya hay a'at nadan tataguhdi hi'on dakolda onu oh'ohhada ya hi'on mun'abikahda onu adida. ¹⁹Ya tigonyu hi'on nganney a'atna hi'on maphod nan lutahdi onu adi ya hi'on nadan nun'aboblayan hidi ya waday binattun aladda onu ma"id. ²⁰Ya tigonyu bo hi'on malumong nan lutahdi onu adi. Ya on wahdiday kayiwna onu ma"id. Ya hitun pumbangngadanyu ya mangala ayu i dohah nadan maphod an bungbunga'an an nitanom hidi.

Ya i diye ya nun'alum nadan greyp.

²¹Ta imme dadiyen linala'i an inhipundah nan agge naboblayan hi ad Sin hidih ad Kanaan ta ingganah ad Rehob an nihaggan hi ad Lebo-Hamat. ²²Ot i'wadah nan negeb ot umedah ad Hebron an numboblayan nadan tinanud Anak an da Ahiman ya hi Sesay ya hi Talmay. Hi ad Hebron ya pituy tawon an nibangon ot ahi mibangon hi ad Soan anohan buble hi ad Egypt. ²³Ya hidin dimmatongdah nan nundotal hi ad Eskol ot alanda han nangimbubbungan hapang di greyp. Ot iyattang di duwa i dida an iniddumdash nan bungan di fig ya pomegranet. ²⁴Hay ngadan diyen boble ya hi ad Eskol an gapuh nan nabungubbungul an bungan di greyp an inalan dadiyen tinanud Israel hidi.

^g 13:17 Nan negeb ya hidiyey nan mun'ohab an lutah nangappit hi muyyadna.

Hay Imbagán Nadan Numbangngad An E Nunsí'im

²⁵Napat (40) di algoy e nunsí'iman dadiyen linala'i hi ad Kanaan ot ahida mibangngad ²⁶hi awadan da Moses i da Aaron ya nadan ibbadan tinanud Israel hidih nan nun'allunganda hi ad Kades hinan agge naboblayan hi ad Paran. Ot uhuhonda nadan tinigoda ot ipatigoda bo nan inaladan hapang di bungbunga"an an bimmunga. ²⁷Ya hay inuhuhda i Moses ya alyonday, Lini'odmih diyen boble ya immannung peman an makadangyan ya malumong. Ot wahtu tee nadan inalamin bungbunga"an.

²⁸Mu umman nada'en tataguhdi ya ongal di abalinanda ya o"ongal bo udot di numpumboblayanda an nun'a'alad hi binattu. Ya wahdida bo udot nadan ay kakabbakab an tinanud Anak. ²⁹Ya hanada'en tinanud Amalek ya nunhitudah nan negeb ya hanada'en tinanud Hit ya tinanud Jebus ya tinanud Amor ya hinadan nun'abillid an boble. Ya hanada'en tinanud Kanaan ya diday numpumbobleh nan way da'ging di baybay an nungngadan hi Mediterranean ya hinan da'ging di wangwang an nungngadan hi Jordan.

Ta athidiy inuhuh nadan e nunsí'im hinan bobleh ad Kanaan.

³⁰Ya ahililili nadan tatagu i Moses mu impadinong Caleb didan alyonay, Mahapul an ume ta'u ta dita'uy e mumboblehdi ot abalinan ta'un mangubat i dida.

³¹Mu nadan udum an linala'in ni'ye i Caleb ya alyonday, Adi ta'u mahdi pa"abak i dadiyen tatagu te ma'attigon ongal di abalinanda mu dita'u.

³²Ot edaot ibagabagah nadan ibbadan tinanud Israel di agge immannung an a'at nan boble. An analyonday, Adi mahdi umdah diyen boble hi puntanoman nadan nunhituhdi. Ya an namin bo udot nadan tataguhdi ya o"ongngalda. ³³Ya tinigomihdi nadan o"ongal nimpen tatagun ay kakabbakab an dadiye nadan tinanud Anak. Ta hiya nan hay nunli'namin immehdì ya ay ami ba"atong hi hinangngabda ot wan athidi boy panigodan da'mi.

Hay Nunliliyan Bon Nadan Tinanud Israel

14 ¹Nadan tatagu ya nginumhopda ot ilablabidan kumogakoga ²on pun'ililida i da Moses i Aaron an alyonday, Udu'dulna boy nate amih ad Egypt onu hitun agge naboblayan. ³Mu tanganu on da'mi e inyalihu i Apu Dios ya dee damdamon patayon da'mi hinadan tataguhdi ya nun'aladaot nadan ahawami ya imbabalemi? Udu'dulnaot boy mumbangngad ta'uh ad Egypt.

⁴Ya munhahapit nadan tatagun alyonday, Pot'on ta'uot eh'a ha mangipangulu i dita'u ta mumbangngad ta'uh ad Egypt.

⁵Ot mundu"un da Moses i Aaron an nida"om di angahdah nan luta hi hinangngab nadan tatagun na'amung. ⁶Ya ta'on on hi Joshua an hi na'

Nun ya hi Caleb an hi na' Jepunneh an ni'yen e nanigoh ad Kanaan ya punhethetday lubungdah inomnomanda.

⁷Ot alyondah nadan tataguy, Ibagamin da'yu an nan boble an emi tinigo ya immannung an maphod an boble. ⁸Ot unudon ta'u'eh Apu Dios ta waday pun'amlongana i dita'u ya ipangulu dita'uhdi i hiya ta dita'uy pangidatana i diyen boble an malumong ya damuna ya makadangyan. ⁹Ot maphod on adi ta'u ngohayon hi Apu Dios ya adi ta'u tumakut hinadan tataguhdi ot agge naligat hi e ta'u pangabakan i dida te wadah Apu Dios i dita'u mu dida ya ma"id ha mangihwang i dida. Ot hanat adi ayu tumakut.^h

¹⁰Mu nadan tatagu ya nunhahapitandan topón dida mu nipatigo i dida nan anabaktun Apu Dios hinan tabernakel.

Hay Numpahpahmo'an Moses I Apu Dios

¹¹Himmapit hi Apu Dios i Moses ot alyonay, Ngalngalam ha ngohen danaen tatagu i ha'on. Anuud nin ya ahiya' kulugon i dida an ta'on on dakol nadan tinannigodan inat'un milagro.

¹²Ad uwani ya ipa'ali' han dogoh ta madadagdan namin ta wan he'a ya abuh di punholago' hi dakkodakkol ta pumbalinon da'yu hi mundongol ya mabikah hitun luta an bokon danaen tatagu.

¹³Mu alyon Moses i Apu Dios di, Apu Dios, datuwen tatagu ya inikakmuh ad Egypt an gapuh nan ongal an abalinam. Ot undan nganne boy alyon nadan i Egypt hi'on donglondah naen atom? ¹⁴Mabalin an dida mo boy mangipa'innilah nadan tataguh ad Kanaan. Yaden hay dingngolda ya he'an Dios di wadan da'mi te nanongnan numpatigo'an da'mi i han ay bugut. Ya dingngoldan hay atom an mangipangpangulun da'mi ya mapatal'e on wada nan bugut ya nahdom'e on wada nan apuy ta hiyay un'unuddonmi. ¹⁵Ot onha atomhidi ta pa'ibagom an patayon tuden tatagum ot undan adida alyon hi ¹⁶manu'eh numpatena nadan tatagunah nan agge naboblayan ya adina abalinan an idatong didah nan boblen inalinah idatna i dida. ¹⁷Ot hiya nan hanaot ta ipatigom bahan di abalinam i da'mi ta atom nan imbagam an alyom hi ¹⁸he'a an Dios ya adi hi kittang on bimmungot'a te nunnaud di pamhodmu ya pangipapto'mu ya atbohdii em punlinglingan hi bahul ya ngohen di tatagu. Manu te imbagam bo an adim ibahhon dusaoon nadan numbahul an ta'on on nadan imbabaleda ya apapuda ta ingganah nan pipat di tanudanda. ¹⁹Mu hanat gapuh nan ongal an pamhodmu i da'mi ya pakawanom bahan tuden tatagu hinadan numbahulanda ta umat hi namakapakawanam hi bahulda an nihipun hi nakakanmih ad Egypt.

²⁰Ya alyon Apu Dios i hiyay, Ot gapu ta hinaey imbagam ya pinakawan'u mo didah nan numbahulanda. ²¹Ot hinaen hinapit'u ya

^h 14:9 Hebrew 3:16

immannung an umat hi a'immannung di anabaktu' an matigoh tun luta. ⁱ 22 Ot ibaga' tee an danaen tatagu ya ma"id i dida ha mi'datong hinan boblen inali'. Te tinannigoda nan binang'u ya atbohdin tinannigoda nadan milagro an ina'inat'uh ad Egypt ya hinan agge naboblayan mu hiya damdam an inaynayundan matnatnapatnan ha"on ta attaondan adi unudon nadan tugun'u. ⁱ 23 Ot hiya nan adi mabalin hi mi'datongdah nan boblen imbaga' i handidan a'ammodda. Te nan adi mangunud i ha"on ya adi mabalin hi dumatong hidi. ⁱ 24 Mu nan baal'un hi Caleb ya hiya nan nanongnan waday dinolna i ha"on ot hiya ya abuh han mi'datong hinan boble an ena ni' tinigo ta nadan holagnay mangiluta.

ⁱ 25 Nadan tinanud Amalek ya nadan tinanud Kanaan ya numbobledah nan nundotal ta hiya nan hi bigat ya imbangngadyuh nan agge naboblayan hi nangappit hinan baybay an mumbolah.^j

Hay Nundusan Apu Dios Hinadan Tatagun Gapuh Lilida

ⁱ 26 Alyon bon Apu Dios i da Moses i Aaron di, ⁱ 27 Ma"id damdama nee ha dindinong danaen tatagun lumililili i ha"on ya ten impahigaa' mo.

ⁱ 28 Ot ibagayu i dida an ha"on an Dios ya ibaga' tee an nan imbagadah ma'at i dida ya hidiyey ato. ⁱ 29 Ta an namin ayun mahuluk hi baintiy (20) tawona ya mate^k ayuh tun agge naboblayan ta miwakat di adolyuhtu an gapuh nan punlilililyanyu i ha"on. ⁱ 30 Ta ma"id i da'yuh ha dumatong hinan imbaga' an eyu punhitawan an ammunah Caleb an imbabalen Jepunneh ya hi Joshua an imbabalen Nun. ⁱ 31 Ya nada'en imbabaleyun alyonyuy alina hi pun'alan di binuhul ya diday idatong'u i diyen boblen pinihulyu ta diday munhituhdi. ⁱ 32 Mu da'yuh ya hitun agge naboblayan di atayanyu.^l ⁱ 33 Ta datuwe attog an imbabaleyuy munholholtap hi napat (40) di tawon an gapuh adiyu pangun'unudan i ha"on an Dios ta eda mi'yanin'innabat i da'yuh tun agge naboblayan ta ingganah on ayu ma'uupput an mun'a'ate. ⁱ 34 Ta din napat (40) di algo an eyu nuns'i'iman hi ad Kanaan ya mumbalin hi napat (40) di tawon an punligatanyu an gapuh bahulyu ta wan innilaonyuy a'atna hi'on ha"on di bumungot i da'yuh. ⁱ 35 Ot hiyay ato' i da'yuh adi maphod di nomnomna ta wan an namin ayun mungngohe i ha"on ya hitun agge naboblayan di pun'a'atayanyu. Ha"on an Dios di mangalin tuwe.

ⁱ 36 Ta hay gapunah nunliliyan nadan tatagu i Apu Dios ya nan layah an imbagabagan nadan linala'in hinnag Moses an e nuns'i'im hi ad Kanaan. ⁱ 37 Ta hiya nan nundogohon Apu Dios dadiyen munlayah an e nuns'i'im ta nun'a'ateda. ⁱ 38 Ta ammuna da Joshua an hi na' Nun ya hi Caleb an hi na' Jepunneh an nabatih nadan linala'in e nanigoh a'at di ad Kanaan.

ⁱ 14:22 Hebrew 3:18 ^j 14:25 Nan baybay an mumbolah ya mumbolah di tigona te gapuh nan holo' an wah dallomna ya nan panag an mumbolah nan pingngitna.

^k 14:29 Hebrew 3:17 ^l 14:32 1 Kulintu 10:5

Hay E Ni'gubatan Nadan Udum An Tinanud Israel Hinadan I Kanaan

³⁹Hidin imbagan Moses hinadan tatagu nan inalin Apu Dios ya nunhiglay eda umukayungan. ⁴⁰Ot alyonday abulutondan numbahulda ot mabalin mo anun umedah nan boblen imbagan Apu Dios hi idatna. Ta hidin mun'abigat ya nakakda mohpen ipluydah nadan nun'abillid an bobleh ad Kanaan.

⁴¹Mu alyon Moses i diday, Tangantu onyu bo aton nan adi miyunnuhan hinan pohdon Apu Dios. Ma"id ha hilbin naen ninomnomyun aton. ⁴²Adi ayuot mange te adi da'yuh damdama boddangan i Apu Dios ot ma"id ha bahhonan abakon da'yuh ⁴³nadan tinanud Amalek ya nadan tinanud Kanaan. Te din'uguh Apu Dios ta hiya nan adi da'yuh mo boddangan i hiya ta pumpate da'yuh nadan tataguhdi.

⁴⁴Mu ipapilitda damdamian umeh nan way nun'abillid an buble hi ad Kanaan an ta'on onda agge nakak da Moses ya ta'on on nan Kahun an nittuwan nan Hapit Apu Dios ya aggeda inikak. ⁴⁵Ta immeda ot madana"ulda nadan tinanud Amalek ya nadan tinanud Kanaan ot gubatonda dida ta na'abakda ot pumpudugda dida ta ingganah ad Hormah.

Hay Atondan Mangidawat Hi I'nongda I Apu Dios

15 ¹Alyon bon Apu Dios i Moses di, ²Ibagam hinadan tinanud Israel ta dumatong ayu'eh nan boblen indat'u i da'yuh ta mumboble ayu mohdi ³ya wa'et waday i'nongyu hi maghob an mi'nong i ha"on an Dios an umat hi baka onu kalnero onu gulding ta umipa'amlong di hunghungna i ha"on onu nadan udum an i'nongyu an umat hinadan ninomnomyu tuwalin i'nong onu nadan i'nongyuh nadan nagtud an ngilin ⁴ya tigonyu ta iddumyu ha duway basu an bayah ya ohay kilun alina an nadduman hi duway basun mantekan di olibo. ⁵Ya hinanohan kalnero an mi'nong onu maghob an mi'nong ya hay midawat an ma'inum ya ha ohay litron bayah.

⁶Ya alina'e hi tangbal an kalnero nan mi'nong ya hay idadaanyu ya ha duway kilun maphod an alina an nadduman hi tuluy basuh mantekan di olibo ⁷ya ha midawat an ma'inum an tuluy basun bayah. Ot ha"on an Dios ya mipa'amlonga' hinan hunghung danaen i'nongyun ha"on.

⁸Ya hi'on kilaw an baka nan maghob an mi'nong onu mi'nong an gapuh nan imbagayun i'nongyu i ha"on onu ha mi'nong hi pi'hayyupanyu i ha"on an Dios ya ⁹iddumyu ha tuluy kilu an alina an nadduman hi opat di basu an mantekan di olibo ¹⁰ya ha duway butilyan bayah. Ot mipa'amlonga' hinan hunghung danaen i'nongyu i ha"on.

¹¹Ta danaey middum hinan mi'nong an baka onu kalnero onu gulding.
¹²Ya alina'e hi mahuluk hi oha nan mi'nong ya atbohdi an madduman

nan middum an midawat an alina ya bayah. ¹³Ot hiya danaey mahapul hi unudonyun tinanud Israel hi'on waday iyaliyu hi maghob an mi'nong. Ot nan hunghungna ya umipa'amlong i ha"on an Dios. ¹⁴Ya ta'on on nadan niddum i da'yu an bokon tinanud Israel an minaynayun di iddumanda i da'yu onu adi ya mahapul an wada'e ha maghob an i'nongda ta nan hunghungna ya umipa'amlong i ha"on an Dios ya mahapul an unudonda nan atonyu. ¹⁵Ot hanat hinaey minaynayun hi atonyun mangi'nong an ta'on on nadan mi'iboblen da'yu. Te ha"on an Dios ya numpapaddung ayun ha"on an ta'on on nadan ni'iboblen da'yun nalpuh udum hi boble. ¹⁶Ta hiya nan numpaddung di tugun hi un'unudonyun namin.

¹⁷Ya alyon bon Apu Dios i Moses di, ¹⁸Ahim ibaga datuweh nadan ibbayun tinanud Israel an dumatong ayu'e i diyen boble ¹⁹ta mabalin an anonyu moy bungan di intanomyu ya mahapul an waha idawatyun ha"on. ²⁰Ta iha"angyu'e nan mamangulun ginilingyun alina ya hiwwayonyu nan mamangulun iha"angyu ta midawat i ha"on ta umat hi nangidawatanyuh nan hiniwweyu bon na'ilik an pa'agapasyu. ²¹Ot datuwey inaynayunyun aton an idawatyu i ha"on nan mamangulun iyammayun tinapay hinan apitonyu.

²²Mu hi'on aggeyu inatta ya waday imbahhoyu i danaen imbag'a' i Moses ²³an un'unudonyu ya nadan tanudanyuh pidwana ²⁴ya athituy atonyu. Ot alina'eh on numbahul ayun namin an bimmoble an gapuh aggeyu nanginnilaan ya hay i'nongyu ya ha ohah kilaw hi baka ta maghob an mi'nong ot nan hunghungna ya umipa'amlong i ha"on. Mu mahapul nimpen middum nadan nibaga an midawat an alina ya bayah ya ha oha mohpe i ha gulding ta mi'nong hi apakawan di bahulyu. ²⁵Ta hiya danaey i'nong nan padi ta a'aanan di bungot'un Dios an gapuh bahulyun tatagu ta mapakawan ayu an himpamoble hinan numbahulanyun aggeyu inatta. ²⁶Ot ha"on an Dios ya linglingo' nan numbahulanyu ya ta'on on nadan ni'iboble i da'yu te nilaggat ayun namin an bimmoble.

²⁷Alina'eh oha nan numbahul mu aggema inatta ya hay i'nongna ya ha tinna an gulding an ohay tawona ta apakawan di bahulna. ²⁸Ta e i'nong nan padi ta a'aanan di bungot'un Dios an gapuh bahul diyen tagu an aggema inatta ta mapakawan hinan numbahulana. ²⁹Hinaen tugun'u i da'yu ya bokon da'yu ya ammunan tinanud Israel di mangun'unud i danae te ta'on on nadan ni'iboblen da'yun nalpuh udum hi boble.

³⁰Mu alina'eh on inattan diohan tagun numbahul an ta'on on tinanud Israel onu bokon ya ha"on di pinihulna ot mahapul an mipapate ta adi midmiddum i da'yun tatagu'. ³¹Te hiya ya inattanan agge inunud nan tugun'u ta hiyah diyey dusan di bahulna.

Hay Na'at I Han Nangilubit Hinan Habadun Tungo

³²Hidin awadan nadan tinanud Israel hinan agge naboblayan ya wada i dida han na'akhupan an e nangayiw i han Habadun tungo. ³³Ot awitonda

ot iyeda i da Moses i Aaron ya hinadan na'amung an tataguhdi ³⁴ ot ipaguwalyada ni' ta nangamung di ipa'innilan Apu Dios hi atondan hiya. ³⁵ Indani ya alyon Apu Dios i Moses di, Hinaen numbahul ya mahapul an mipapate. Ot hay atonyu ya ibata"anyuh nan way nun'allunganyu ya nunhintotopaanyu. ³⁶ Ta hiya moy inat nadan tatagun namate i hiya ta miyunnudan hinan imbagan Apu Dios i Moses hi atonda.

³⁷ Ya alyon bon Apu Dios i Moses di, ³⁸ Ibagam hinadan tinanud Israel ta baluybuyanda nan gayadan di lubungda hinan asul di kololna. Ot mahapul an hiya damdamay aton nadan mun'atanudan hi inggana.

³⁹ Ta tinigoy'e nadan baluybuy di lubungda on mipanomnom i da'y u nadan tugun'u ta un'unudonyu ta bokon nadan pohpohdon di adolyuy atonyu. ⁴⁰ Ta nomnomnomonyu nimpe nadan tugun'u ta un'unudonyu ta nanongnan niyappit ayu i ha'on. ⁴¹ Te ha'on an Dios an dayawonyu di nangikak i da'yuh ad Egypt ta wan ha'on di nanongnah unudonyu. Ha'on nimpe nan Dios an dayawonyu.

Hay Nungngohayan Da Korah I Daten Ya Hi Abiram I Apu Dios

16 ¹ Hi Korah an imbabalen Isar an hi na' Kohat an tinanud Libay ya nunhahapitdah nadan tinanud Ruben an da Daten i Abiram an imbabalen Eliab ya nan imbabalen Pelet an hi On te pohdondan ipatigoy pungngohayanda i Moses. ² Ya niddum i dida nadan inhapitandan duway gahut ta nabonglen (250) ap'apun pinto' nadan tatagu. ³ Ta nun'oh'ohhada ot umedah awadan da Moses i Aaron ot alyondan diday, Nunhigla bahan bo nayyay pangatyu. Innilamin an namin ta'un wahtu ya wadah Apu Dios an bumoddang i dita'u. Mu tanganu on hay punnomnomyuh adolyu ya nabakbaktu ayu mu da'min tatagu?

⁴ Ya hidin dingngol Moses hidiyen imbagada ya namaaggot munlu'bub. ⁵ Ot ahina mohpe alyon i Korah ya nadan ibbana di, Hi bigat ya ipa'innilan Apu Dios hi'on nganne i dita'u di niyappit i hiya. Ot nan pinto'nan puntamuwona ya diday iyabulutnah mihaggon i hiya hinan way punggobhan hi mi'nong. ⁶ Ta way oha i da'y u on inodnana ha punggobhan hi insenso. ⁷ Ta hi bigat ya hina"adanyuh bala ya insenso ta tigon ta'uh on nganne i dita'u di pinto' Apu Dios. Ot alyon bon Moses di, Nunhigla ayu otahan an tinanud Libay.

⁸ Ot inayun Moses an alyon i Korah di, Igongahanyuh tuwen da'y u tinanud Libay. ⁹ Undan unguhanyu nan inat Apu Dios i da'y u tinanud Libay an da'y u pinto'nah puntamuwonah nan tabernakel ta itamuyuy aphodan tun ibba ta'un tatagu? ¹⁰ Ongal hinaen nangipabaktuan Apu Dios i da'y u ya nadan i'iba ta'un tinanud Libay ya tanganunyu amohan ahan nan tamun nan padi? ¹¹ Hinaen punliliyanu ya bokon hi Aaron di nginheyu te hi Apu Dios.

¹² Ot e ipa'ayag Moses nan ibban Korah an da Daten i Abiram an da na' Eliab mu adida te alyonday, ¹³ Undan unguham Moses nan inatmu

i da'mi an e da'mi ingkak hi ad Egypt an boblen malumong ya damuna ya makadangyan ta hitun agge naboblayan di pamatayam i da'mi? Ya ngalngalam bo nayya ta gahin bahan boh on he"ay mun'ap'apu i da'mi.
14 Ya alyonda boy, Daan ihyahu ta inye da'min he"ah nan alyom an boblen malumong ya makadangyan ya damuna an alyom hi idatmun da'min puntanoman hi makan ya puntanoman hi greyp? Ya ad uwani ya ilayahan da'mi bo ta pa'aliyon da'mihna mu adi ami umali.

15 Ya bimmungot hi Moses ot mundasal an alyona i Apu Dios di, Adim abuluton nan idawat danaen linala'i i he"a te ma"id attog ha inat'uh adi maphod i dida ya ma"id ha ta'on hiohan dongki hi inako' i dida.

16 Ot alyon Moses i Korah di, Bigat ya immali ayun namin hinan duway gahut ta nabonglen (250) ibbam ta ma'amung ayun namin i da Aaron hi hinangngab Apu Dios hinan tabernakel. **17** Ta mapong ayuh punggobhanhi insenso ta iha"adanyuh bala ya insenso ya indawatyu i Apu Dios.

18 Ta on nabiggat ot hidiyey atonda ot eda umohnong hinan way panton nan tabernakel an didan namin i da Aaron i Moses. **19** Ot umeda bo nadan tatagun inhaphapitan Korah ot eda mi'hangngaban i da Moses i Aaron. Ya alinah on na'ibagan nawada nan humilin binang Apu Dios. **20** Ya himmapit hi Apu Dios i da Moses i Aaron ot alyonay, **21** Mibata'an ayu i datuwen tatagu ta wan pa'ibago' an dadagon dida.

22 Mu nunlu'bub da Moses i Aaron an nida"om di angahdah nan luta ot alyonday, Apu Dios an nunlumuh an namin di tagu. Undan gapu ta wada ha ohah numbahul ya ilagatmun dusaon an namin tudan tatagu?

23 Ya alyon Apu Dios i Moses di, **24** Ibagam hinadan tatagu ta mibata"anda i da Korah ya hi Daton ya hi Abiram.

25 Ot mangeh Moses hi awadan da Daton ya hi Abiram ya nitnud nadan ap'apun di himpahimpamu'un an tinanud Israel i hiya. **26** Ot alyon Moses hinadan na'amung an tataguy, Mibata'an ayuh nan nun'allungan datuwen adi maphod an tatagu ta adiyu dapaon di kumpulnah nadan gina'uda ta wan adi ayu milagat an madusa.

27 Ot mibata"anda mohdi nadan tatagu yaden limmah'un da Datam an hina'amma ya atbohdi da Abiram an hina'amma an ta'on on nadan goggolang an imbabaleda ot tuma'dogdah nan way panton di allungda.

28 Ya alyon Moses hinadan tatagu di, Ad uwaniy panginnilaanyun hi Apu Dios di nannag i ha"on ot ahi' aton nadan ina'inat'u te agge attog nalpun ha"on. **29** Ot onha alinah hay iyaten datuwen tatagu ya gapuh dogoh onu nadan udum an bokon gapuh dusada ot mabalin an alyonyuy bokon hi Apu Dios di nannag i ha"on. **30** Mu alina'e tuwalih aton Apu Dios ha nakaskasda'aw ta punhi'anona nan lutan nipto'anda ta ma'uhbungdah ad dalom an middum nadan gina'uda ya hiyay panginnilaanyun gapuh nungnghohayandan Apu Dios.

31 Ya hidin impadappuinan inalih diye ya nunhi'an nan lutah awadan da Daton i da Abiram **32** ot ma'uhbungdah din namin an niddum da Korah

an hina'amma ya nadan udum an ni'ita'dog an nangiyunnud i dida ya ta'on on nadan gina'uda.³³ Ta mataguda ot milubu'da an ta'on on nadan gina'uda ot ahi mohpe mun'umut nan luta ot mama"idda.³⁴ Ta dingngol nadan tatagu ot ahibubuttikanda an pun'itkukdan alyonday, Mange ta'u pe te alina ya nilagat ta'un na'uhbung.³⁵ Ya impa'alin Apu Dios han apuy ot maghob nadan duway gahut ta nabonglen (250) linala'i an napong hi punggobhan hi insenso.

³⁶ Ya alyon Apu Dios i Moses di,³⁷ Ibagam hinan imbabalen nan padin hi Aaron an hi Eleasar ta ena guyudon ya inalana nadan duyun inusal dadiyen nun'aghob ya nun'ikuyagnah nan nibata"an nadan balan nun'ittuhdi. Te dadiyen punggobhan hi insenso ya niyappitda i ha"on an Dios.³⁸ Ta alana dadiyen nunggobhan dadiyen nate an gapuh bahulda ta pumpitpitna ya nun'ipaklanah nan punggobhan hi mi'nong ta hiyay mangipanomnom hinadan tatagu i naen na'at.

³⁹ Ot hiyay aton Eleasar ta inamungna dadiyen gombang an punggobhan hi insenso an inusal dadiyen naghob an linala'i ot pumpitpitna ta ena ipaklah nan punggobhan hi mi'nong.⁴⁰ Ta hidiyey mangipanomnom hinadan tinanud Israel an nan bokon tinanud Aaron ya adi mabalin hi e munggohob hi insenso ta midawat i Apu Dios te alinah ma'at i dida bo nan na'at i da Korah ya nadan ibbana. Ta an namin nadan imbagan Apu Dios i Moses hi aton Eleasar ya hiyay na'at.

⁴¹ Mu hidin nabiggat bo ya ahililida damdama nadan tatagu i da Moses i Aaron an alyonday, Tanganu onyu pinatey udum hinadan ibba ta'un tatagun Apu Dios?⁴² Ya hidin na'amungda nadan tatagu an ahililili i da Moses i Aaron ya alinah on nihophop hinan way tabernakel nan bugut ya nunhiglan humiliy binang Apu Dios.

⁴³ Ot ume da Moses i Aaron hinan way panton nan tabernakel⁴⁴ ya alyon Apu Dios i Moses di,⁴⁵ Mibata"an ayuh nadan tatagu ta wan punnaudo' an dadagon dida.

Ya innayun da Moses i Aaron an nunlu'bub.⁴⁶ Ot alyon Moses i Aaron di, Tagtagom ta em alan nan punggobhan hi insenso ya inittuwam hi bala an alam hinan punggobhan hi mi'nong ya inittuwam hi insenso ya na'anne'ah awadan nadan na'amung an tatagu ta a'anen di bungot Apu Dios an gapuh bahulda. Te bimmungot moh Apu Dios ta impa'alina han dogoh an umiyate.

⁴⁷ Ta inat Aaron nan inalin Moses ta inyena nan punggobhan hi insenso hi awadan nadan na'amung an tatagu mu niluh an nihipun mon waday mundogoh hinadan tatagu mu nunggohob damdamah Aaron hi insenso ta a'aanan di bungot Apu Dios an gapuh bahul⁴⁸ ot ahi mohpe midinong nan pun'a'atayan nadan tatagu.⁴⁹ Ya hay bilang di nate i diye ya himpulut opat di libu ta han pituy gahut (14,700) an aggeda ni'bilang da Korah ya nadan ibbanan namangulun nate.⁵⁰ Ta dimminong hidiyen dogoh ot ahi

mohpe mabangngad hi Aaron hi awadan Moses hidih nan way panton nan tabernakel.

Hay Na'at Hinan Hu"ud Aaron

17 ¹Alyon bon Apu Dios i Moses di, ²Ibagam hinadan ibbam an tinanud Israel ta way ohah nadan himpulut duwan (12) ap'apun di himpahimpamu'un an tinanud Israel ya idatdan he"ay hinohhah hu"ud ya intudo'muy ngadandah nan hu"udda. ³Ya hay mitudo' hinan hu"udda an malpuh nan tinanud Libay ya hi Aaron. Ta an namin nadan himpulut duwan (12) ap'apu ya mapongdah hu"ud. ⁴Ya inalam'e dadiyen hu"ud ya inighopmuh nan Kuwartu' an Dios an uggan'u pi'dammuwan i he"a ya em inhaggon hinan Kahun an nittuwan nan Hapit'un Dios. ⁵Ot hay ma'at hinan hu"ud nan pinto"un mumpadi ya humaping ta hidiyey ato' an mangipadinong hinan lilin nadan tatagu i he"a.

⁶Ot hidiyey ibagan Moses hinadan ibbanan tinanud Israel ta way ohah nadan himpulut duwan (12) ap'apu on inyenay hu"udna i Moses. ⁷Ot iyen Moses dadiyen hu"ud hinan kuwartun Apu Dios ot ihaggonah nan Kahun an nittuwan nan Hapit Apu Dios.

⁸Ta hidin nabiggat ya numbangngad hi Moses hinan kuwartun Apu Dios ya tinigonan himmapping nan hu"ud Aaron an nangita'dog hinadan tinanud Libay. Ya nan hapingna ya wadaday habungna ya bungana an almon.

⁹Ot alan Moses an namin nadan hu"ud ot ena ipatigoh nadan tatagu ta nunhintiggandah diyen na'at ot ahi bangngadon nadan ap'apu dadiyen hu"udda. ¹⁰Ya alyon Apu Dios i Moses di, Em ipabangngad nan hu"ud Aaron hidih nan way Kahun an nittuwan nan Hapit'u an Dios ta hidiyey mangipapanonomnom hinadan tatagu an adida'e idinong an lumililili ya pumpate' dida.

¹¹Ot hiya mo boy aton Moses. ¹²Ya alyon nadan tatagu i Moses di, Ot hinae mo ahan di apogpoganmi ¹³hi'on an namin nadan umeh nan tabernakel on mateda ot an namin ami mo ya mate ami.

Hay Tamun Nadan Padi Ya Nadan I'ibadan Tinanud Libay

18 ¹Alyon Apu Dios i Aaron di, Kumpulnan ma'at an pumbahulan hitun pundyawanyun ha"on an Dios ya he"a ya nadan padin imbabalem ya nadan i'ibayun tinanud Libay di munholtap hinan dusan di pumbahulan an ma'at hinan tabernakel. Mu hi'on he"a onu nadan imbabalem an padi di mangat hinan pumbahulan ya da'yu ya abuh di munholtap hinan dusan di numbahulanyu. ²Ot awitom nadan i'ibam an tinanud Libay ta bumoddangdan da'yun hina'amma hinan punhilbiyanyuh nan tabernakel an mangipapanonomnom an wadaa' i da'yu. ³Ya ipadutu'yu dida ta wan atonda nadan tamuda.

Mu mahapul an adida umeh awadan nadan usal hinan tabernakel ya hinan punggobhan hi mi'nong te atonda'ehdi ya mate ayun namin.⁴ Ot mahapul an bumoddangdan da'yu an mumpapto' hinan tabernakel an pi'dammuwanyun ha"on ya an namin an tamuhdi. Mu ma"id ha udum hi mabalin an bumoddang i da'yu hi'on bokon nadan i'ibayu an tinanud Libay.

⁵ Ot he"ay ukod an mumpapto' hinan tabernakel ya nan punggobhan hi mi'nong ta wan adi da'yu dusaon an tinanud Israel i ha"on an Dios. ⁶ Te ha"on ya pinto"u nadan i'ibayun tinanud Libay ta diday ay'u ligalu i da'yu. Dida ya niyappitda i ha"on an Dios ta atonda nadan tamuh nan tabernakel. ⁷ Mu he"a ya nadan linala'in imbabalem ya abuh di mibilang hi padi an mabalin an mangat hinan tamuh nan punggobhan hi mi'nong ya hinan kuwartu' an Dios an nahawanahan hi kultina. Ot hinaen nibilanganyuh padin munhilbi i ha"on ya hiyay ay'u ligalu nimpe i da'yu. Ot kumpulnan tagun mangat hinan tamuyu ya mahapul an mipapate.

Hay Midat Hinadan Padi Ya Nadan I'ibadan Tinanud Libay

⁸ Alyon bon Apu Dios i Aaron di, Nomnomnomonyu an da'yuy nangiyukoda' hi an namin an iyulin nadan ibbayun tinanud Israel an idawatda i ha"on. Ya he"a ya nadan padi an imbabalem di pangidata'. ⁹ Ot nan idawatdan bokon maghob an mi'nong ya midat i da'yu an umat hinan mi'nong hi apakawanahan di bahul onu bahul an agge inatta ya nan midawat an alina te bagiyu. ¹⁰ Ya hinan pangananyu i danae ya nomnomnomonyun niyappitda i ha"on an Dios ot nadan linala'i ya abuh di mabalin an mi'an. Ya mahapul an nomnomonda nimpen niyappit danae i ha"on.

¹¹ Ya an namin nadan mabatih nadan i'nong nadan ibbayun tinanud Israel i ha"on ya nadan nitaggen nidawat ya idat'un da'yu ta bingayyun namin an hina'amma. Ot an namin ayu an ta'on on nadan binabai ya mabalin an mi"anda mu ta mibilangdah malinis. ¹² Ya idat'u bon da'yu nan ap'aphodan an idawat nadan tatagun ha"on an umat hinan mantekan di olibo ya an namin nadan pinahapah an bayah ya nadan alina an danae nan hopap di inapitda. ¹³ Ya an namin nadan hopap di bungan di nitanom an idawatdan ha"on an Dios ya bagiyu. Ya an namin nadan mibilang hi malinis hinan nunhituwanyu ya mabalin an mi"anda.

¹⁴ Ta an namin nadan niyappit i ha"on an Dios ya bagiyu. ¹⁵ Ya ta'on on nadan panguluwan an linala'in imbabalen nadan ibbayun tinanud Israel onu nadan hopap di imbabalen di animal ya bagiyu. Mu mahapul an waday iyalidah ipi'nongda ta pamangngaddah nadan panguluwan an lala'in imbabaleda ya nadan hopap di imbabalen nadan animalda an mibilang hi nalugit. ¹⁶ Ya nala"uh'e ha himbulan an mihipun hi niyayyaman nan golang ya mahapul an iyalida nan pamangngadda

i diyen golang an limay silber an miyunnudan hinan pungkiluh nan tabernakel.

¹⁷Mu nan mamangulun tangbal an imbabalen di kalnero ya baka ya gulding ya adi mabalin hi bayadanda ta bangngadonda te niyappitda mo tuwali i ha"on. Ot mahapul an mi'nongdan ha"on an Dios ta miwalaghi' di daladah nan punggobhan hi mi'nong ya ginhobda nan tabana ot umipa'amlong i ha"on nan hunghungna. ¹⁸Ya nan lamoh diyen ni'nong ya bagiyu ta middum hinan palagpag ya nan winawwan an hukpit. ¹⁹Ya nadan niyappit i ha"on an iyalin nadan ibbayun tinanud Israel an i'nongda i ha"on ya idat'un he"a Aaron ta bingayyun hina'amma. Ta hituwen imbag'a i da'yu ya minaynayun i da'yu ya nadan tanudanyu.

²⁰Ot alyon bon Apu Dios i Aaron di, Da'yun padi ya ma"id ha midat i da'yuh luta ya ma"id ha odonyu te ha"on an Dios di paddungnay midat i da'yuh hi odonyu. ²¹Ya hay idat'uh nadan ibbayun tinanud Libay an gapuh nan punhilbiyandah nan tabernakel an pi'dammuwayun ha"on ya an namin nadan mi'apulu an ipabangngad nadan ibbayun tinanud Israel. ²²Ot mihipun hi ad uwani ya mipagol hi umayan nadan bokon tinanud Libay hinan tabernakel. Te umeda'ehdi ya mumbahulda ot hidiyey lummuh atayanda. ²³Te ammuna nadan tinanud Libay an mabalin an muntamuh nan tabernakel. Ot hi'on waday adi maphod hi ma'at hidi ya diday ukod. Ot hituwen ma'unud ya munnananong hinadan mahohonnod an mun'atanudan. Ya hiyah diyen ma"id ha mipaboltan i dida hi lutada. ²⁴Ta hay paddungnay idat'un dida hi boltanonda ya nan mi'apulu an ipabangngad nadan ibbayun tinanud Israel i ha"on. Ta hiya nan imbag'a an ma"id ha midat i dida hi luta.

²⁵Ya alyon bon Apu Dios i Moses di, ²⁶Ibagam hinadan ibbam an tinanud Libay ta alyom di, Inalayu'e nan mi'apuluh nan ipabangngad nadan ibbayun tinanud Israel i Apu Dios ya indawatyu nan mi'apulu i Apu Dios. ²⁷Ot hidiyen idawatyu ya paddungnay na'alah nadan ginapasyu onu nan danum di greyp. ²⁸Ta hiya nan mahapul pibon aanonyu nan mi'apuluh (10) nadan na'amung an nidat i da'yuh ya indawatyu i Apu Dios ta midat hinan padi an hi Aaron. ²⁹Mu tigonyu ta nan ap'aphodan an nidat i da'yuh di pot'onyuh ipabangngadyun Apu Dios.

³⁰Ya ibagam boh nadan tinanud Libay an nan idawatdan ap'aphodan ya paddungnay nalpuh nan pun'ilikanda onu hinan pungkopalandah greyp. ³¹Ya nan mabati ya hidiyey anondan hina'amma te hidiyeh nan bino'ladan nuntamuh nan tabernakel. ³²Ot atonda'ehdi an idatda nan ap'aphodan hinan padi ta adida mumbahul ya aggeda binahbah nan niyappit i ha"on an Dios an indawat nadan ibbayun tinanud Israel ta ma"id ha lummuh atayanda.

Nan Liting An Punlinis

19 ¹Alyon bon Apu Dios i da Moses i Aaron di, ²Ibagayuh nadan tinanud Israel ta iyalidan da'yuh ha mumbolah an baka an ma"id

ha bahbahna ya aggeyu ni' nun'aladuwon. ³Ya inyalida'e ya indatyuh nan padi an hi Eleasar ta ibata"anah nan nun'allunganyu ya ahina impapaliti mu mahapul an wahdi ta tigona. ⁴Ta napalti'e ya intamolnay gamatnah nan dala ya inwalaghi'nah mumpipitu hi nangappit hinan panton di tabernakel. ⁵Ya tinigona ta gobhondan naminamin an middum nan up'upna yaadolna ya dalana ya lugitna. ⁶Ya inalan nan padi ha naptung an sedar ya nan ma'alih haysop ya ha mumbolah an luput hi nadutdutan ya inibkahnah nan mun'aghob an baka. ⁷Ta nalpah'e ya ahi e mun'amoh nan padi ya inlaba'na nan inlubungna. Ya ahina mohpe imbangngad hinan nun'allunganda. Mu mibilang damdamah nalugit ta ingganah mahdom. ⁸Ya ta'on on nan tagun numpu'ul hinan baka ya mahapul an e mun'amoh ya inlaba'na nan inlubungna. Mu athidi bon mibilang hi nalugit ta ingganah mahdom.

⁹Ya hay e mangalah nan gubun nan naghob an baka ya nan tagun mibilang hi malinis ta inalana'e ya ena inha"ad hinan mibilang hi malinis an nibata"an hinan nun'allunganda. Ta hidiyey iddum nadan tinanud Israel hinan liting an pun'ulahdah nan nibilang hi nalugit ta mibilang hi malinis. Ta hiyah diyey nibaga hi atonda ta wan linglingon Apu Dios nan numbahulanda. ¹⁰Ya nan tagun e nun'amung hinan gubun nan naghob an baka ya mahapul an ena ilaba' nan lubungna mu mibilang damdamah nalugit ta ingganah mahdom. Ot hituwen imbaga' hi atonyu ya hiyay minaynayun hi unudonyun tinanud Israel an ta'on on nadan ni'ibolen da'yu.

Hay Aton Nan Waday Dinapanah Nate Ta Mibilang Hi Malinis

¹¹An namin nadan nanapa i ha nateh tagu ya mibilangdah nalugit hi pituy algo. ¹²Ot mahapul an hay usalona ya nan liting an punlinis hinan mi'atluh algo ya nan mi'apituh algo ya ahi mibilang hi malinis. Mu adina'e unudon hidiyey ya adi mibilang hi malinis. ¹³Ot nan tagun waday nida"omanah naten tagu mu aggenna inunud nan nibagan atona ta mibilang hi malinis ya hiyay bumahbah hinan tabernakel. Ot mahapul an mipapate ta adi midmiddum i da'yun tinanud Israel te agge niwalaghi' i hiya nan liting an punlinis ta hiya nan nibilang hi nalugit.

¹⁴Ya hi'on waha nateh nan nun'allunganyu ya an namin nadan na ha'mut hidi ya nan hunggop hidi ya mibilangdah nalugit hi pituy algo. ¹⁵Ya an namin nadan usal an wadahdi an umat hi banga ya pannuman an agge nakaluban ya mibilangdah nalugit.

¹⁶Ya onha bo waha taguh pinatedah nan dola onu ha namaaggot mate ya an namin nadan manapa ya mibilangdah nalugit. Ya ta'on on nan mida"om hinan tungal di tagu onu ha lubu' ya mibilang hi nalugit hi pituy algo.

¹⁷Ot hay aton nadan nibilang hi nalugit ya alanda dohah nan gubun di naghob an baka ya inha"adda i ha pannuman ya kinuyagandah liting. ¹⁸Ya nan

tagun mibilang hi malinis ya alana dohah nan ma'алиh haysop ya intamolna i diyen liting. Ya nun'iwalagh'i nah nan allung ya an namin nadan gina'uhdi ya nadan tatagun wahdi. Ya athidi boy atonah nan tagun nida"om hinan ba'ag onu nan lubu' onu nan nate an gapuh dogoh onu nan pinateda. ¹⁹Ta nan tagun mibilang hi malinis ya hiyay mabalin hi munwalagh'i hinan tagun mibilang hi nalugit hinan mi'atluh algo ya hinan mi'apituh algo. Ot hinan mi'apituh algo ya nan tagun mumpalinis ya mahapul an ena ilaba' nan lubungna ya nun'amoh ta i diyen mahdom ya mibilang moh malinis. ²⁰Mu hi'on nan tagun mibilang hi nalugit ya attaonan adi aton nan nibaga an atona ta mibilang hi malinis ya mipapate ta adi midmiddum i da'yuh nan numboblayanyu. Te ni'inlulugitna nan tabernakel. Ot gapu ta agge nawalagh'i an hinan liting an punlinis ya nanongnan mibilang hi nalugit. ²¹Ot hituwen tugun'u ya mahapul an ma'unud hi inggana. Ta nan tagun mangiwalagh'i hinan liting hinadan nibilang hi nalugit ya mahapul bon ilaba'na nan lubungna. Ya nan tagun nanopah nan liting ya mibilang hi nalugit ta ingganah mahdom. ²²Ya kumpulnay ida'oman nan tagun nibilang hi nalugit ya mibilang hi nalugit ta ingganah mahdom.

Hay Na'na'at Hi Nipto'andah Ad Kades

20 ¹Hidin namangulun bulan ya dimmatong nadan tinanud Israel hinan agge naboblayan hi ad Sin ot mun'allungdahdih ad Kades. Ya hidiy natayan Miriam ot hidiy ilubu'ana.

² Ya ma"id ha liting hidi ta ahililili nadan tatagu i da Moses i Aaron ³an alyondai, Udu'dulna boy ni'yate amih nadan i'iba ta'un numpaten Apu Dios. ⁴Tanganu on athi'athitu an undan in'uyug da'mih tun agge naboblayan ta hituy atayanmin namin ya ta'on on tudan animalmi? ⁵Tanganu on da'mi e inikak hi ad Egypt ta e da'mi inyali i ha athithuh luta hi adi tummol di nitanom? Ya daan ihyau nan boga ya fig ya greyp onu pomegranet? Ya ma"id bo udot ha liting hi inumon.

⁶Mu da Moses i Aaron ya namaaggot umedah nan panton nan tabernakel ot munlu'bubda. Ya nipatigo bon dida nan binang Apu Dios. ⁷Ya alyon Apu Dios i Moses di, ⁸Em alan nan hu"ud hinan way Kahun an nittuwan nan Hapit'un Dios ya inamungyu i Aaron nadan tatagu. Ta na'amungda'e ya himmapit'ah nan doplah ot bumudduh di liting ta inumonyun namin an ta'on on nadan animalyu.

⁹Ot e alan Moses nan hu"ud an inunudna nan imbagan Apu Dios. ¹⁰Ot ahida umen duwa i Aaron ot eda amungon nadan tataguh nan way doplah. Ot alyon Moses i diday, Da'yun mumpungngohe, undan mahapul an pawadaonmiy liting hitun doplah ta inumonyu? ¹¹Ot inayun Moses an itagge nan hu"ud ot ipidwanan idoltak hinan doplah ya mun'ungak di liting an manawang ta imminum nadan tatagu ya nadan animalda.^m

^m 20:11 1 Kulintu 10:4

¹² Mu inhingal Apu Dios da Moses i Aaron an alyonay, Gapu ta aggeya' inunud i da'y u an aggeya' impabaktu ya bokon mo da'y u mangidatong hinadan tataguh nan boblen alyo' hi idat'u i da'y u.

¹³ Hay na'atan nae ya hi ad Meribah te hidiy nunliliyan nadan tatagu i Apu Dios ot hidiy nangipa'innilaan mo bon Apu Dios an hiya ya nahamad di a'atna.

Hay Adi Pangipa'wan Nan Patul Hi Ad Edom Hi Bobleda Hinadan Tinanud Israel

¹⁴ Hidin awadan nadan tatagu hi ad Kades ya wadaday hinnag Moses ta immedah nan patul hi ad Edom. Ot alyondah nan patul di, Da'mi nadan tinanud Israel an nitulang i da'y u. Ot innilamin dingngolmu nadan numpalpaligatanmi. ¹⁵ Te hidin immayan didan a'ammodmih ad Egypt ya innayundan ni'hituhdi. Mu hidin immey atnay tawon ya nunhiglay pangpangat nadan i Egypt hinadan a'ammodmi ya ta'on on da'mi. ¹⁶ Ot mumpahpahmo' ami i Apu Dios ya dingngolna ot honagona han anghel ta hiyay nangipangulun da'mih nihipun hi nakakanmih ad Egypt. Ot ten ad uwani ya wada ami hi ad Kades an pogpog tun numboblayanyu. ¹⁷ Ot daan mo bahan ta iyabulutmu ta i'wamih tun bobleyu ot halipodpodonmi ta nan kalata ya ammunay pang'iwanmi an bokon hinan nuntanomanyuh makan onu hinadan nuntanomanyuh greyp. Ya adi ami bo uminum hinadan obobyu ta ingganah onmi la"uhan tun bobleyu.

¹⁸ Mu alyon diyen patul di, Adiyu goton an i'wah tun boblemi te atonyu' ya i'uyug'u tudan titindalu' ta gubaton da'y u.

¹⁹ Ya alyon nadan tinanud Israel di, Tanganu bahan ya ten alyonmiy nan kalata ya ammunay awonmi ya alina'e hi waday inumon nadan animalmi onu da'mi hinan litinguu ya bayadanmi mu ta iyabulutmu bahan ta i'wamih bobleyu.

²⁰ Mu hiyah diyen adi iyabulut nan patul an onaot pun'ayagan nadan dakol an tindaluna ta eda gubaton nadan tinanud Israel. ²¹ Ya gapu ta adina iyabulut an i'wan nadan tinanud Israel hi ad Edom ya inhunodda mo ta nat'on di inwada.

Hay Natayan Aaron

²² Ot taynan mon nadan tinanud Israel hi ad Kades ot umedah nan billid an nungngadan hi Hor ²³ an nihaggan hinan da'ging di ad Edom. Ya alyon Apu Dios i da Moses i Aaron di, ²⁴ Hi Aaron ya adi mi'datong hinan boblen alyo' hi idat'u i da'y u tinanud Israel te mate an gapu ta nun'optonyun duwa an aggeyu inunud nan imbaga' hi atonyuh din awadanyuh ad Meribah. ²⁵ Ot inayunan alyon i Moses di, Awitom hi Aaron ya nan imbabalenan hi Eleasar ya tinikidyu tun billid. ²⁶ Ta dimmatong ayu'ehdi ya inaanmu nan inlubung Aaron an lubung di padi ya impilubungmu i Eleasar te hidiy atayan Aaron.

27 Ta hi Moses ya inunudna nan imbagan Apu Dios ta tinigon nadan tataguh immayandah nan billid an nungngadan hi Hor. 28 Ta onda immehdii ot aanon Moses nan lubung di padi an inlubung Aaron ot ipilubungna i Eleasar ot matehdih nan uh hun nan billid ta ammunada Moses i Eleasar an dimmayyu. 29 Ya hidin na'innilaan nadan tataguy natayan Aaron ot umukayungandah tulumpuluy (30) algo.

Hay Nadadagan Nan Bobleh Ad Arad

21 ¹Nan patul hinan bobleh ad Arad an nunhituh nan negeb ya dingngolnan tuwe nadan tinanud Israel an ini'wadah ad Atarim. Ta hay inatdah nadan tindaluna ya eda binta' dida ot tiliwonday udum i dida. ² Ta nadan tinanud Israel ya insapatanan Apu Dios an alyonday, Hi'on ipa'abakmun da'mi datuwen tatagu ya dadagonmi didan namin ya ta'on on nan numboblayanda ta ma"id ha batiyonmi. ³ Ya dingngol Apu Dios hidiyen dasalda ta impa'abakna i dida nadan i Kanaan. Ot ipa'annungdan e dinadag didan namin ya nan numboblayanda. Ot ngadanandah diyen boblehi ad Hormah.

Nan Ing'ingoh Di Ulog An Gombang

⁴Hidin nakak nadan tinanud Israel hinan billid an nungngadan hi Hor ya inipluydah nan mumbolah an baybay ot iligligdah ad Edom. Mu hidin wadadah nan awon ya na'aan di anus nadan tatagu ⁵ta ahilililda bo i Apu Dios ya hi Moses an alyonday, Tanganu on da'mi e inikak hi ad Egypt ta e da'mi patayon hitun agge naboblayan an ma"id ha liting ya immengle ami moh tun himpappangen makan.

⁶Ta hay inat Apu Dios ya impa'aliny ulog hi awadan nadan tatagu ta dakolday nun'a'aten didah nan kinalat dadiyen ulog.ⁿ

⁷Ta imme nadan tatagu i Moses ot alyondan hiyay, Abulutonmin numbahul ami an gapuh nadan adi maphod an hinapitmi i Apu Dios ya i he'a ot mundasal'a bahan ta wan aanon Apu Dios datuwen ulog. Ot hiyay aton Moses.

⁸Ot alyon Apu Dios i hiya ta iphodna ha ay ulog ya impa'ona ta na'en mangitangad i diyen nipa'o an ay ulog ya pumhod an adi mate.^o ⁹Ot apyon mon Moses nan gombang hi ay ulog ot ipa'ona ta wada'ey kinalat di ulog ta intangadna i diyen nipa'o an ay ulog on pinumhod an adi nate.

¹⁰Indani ya nakakda bo nadan tinanud Israel ot ipluydah ad Obot ot mun'allungdahdi. ¹¹Ot ahida bo ipluy hi ad Iye-Abarim ta hidih nan agge naboblayan an nidommang hi ad Moab di nun'allunganda. ¹²Ot ahida bo makak ot ipluydah nan nundotal an nihaggon hinan wa"el an nungngadan hi Sered ta hidiy nun'allunganda. ¹³Ot ipluya boh nan agge

ⁿ 21:6 1 Kulintu 10:9 ^o 21:8 John 3:14

naboblayan ot eda mun'allung hinan agge naboblayan an nihaggon hinan wangwang an nungngadan hi Arnon an nihaggon hinan boblen nadan i Moab. Nan wangwang an nungngadan hi Arnon ya hidiyey numbattanan nan boblen nadan i Moab ya nan boblen di tinanud Amor.¹⁴ Ta hiya nan hinan Liblun Ni'gubagubatan Nan Ap'apu ya nangadanan hidiyen boble hi ad Waheb hinan probinsya hi ad Supa ya nan wangwang an nungngadan hi Arnon¹⁵ ya nadan bihhang an nihaggon hi ad Ar an nihaggon hinan pogpog nan bobleh ad Moab.¹⁶ Ta nadan tinanud Israel ya nakakda ot ipluydah ad Beer an awadan han bubun. Ta hidiy nangibagaan Apu Dios i Moses an alyonay, Amungom nadan tatagu ta idat'uy liting hi inumonda.

¹⁷Ya hidiy boy nangikantaan nadan tinanud Israel hinan kanta an alyonay,

He'an bubun ya ipahawwangmuy liting ta way atonmin
mangikankantah

¹⁸ nan a'atmu an bubun an kina"utan di a'ap'apu an
nangipangpanguluhan tatagu.

An hay nanudduda hi'on idanay pungka"utanda ya nan hu"udda.

Indani ya taynan dadiyen tinanud Israel hidiyen agge naboblayan ot ipluydah ad Mattanah¹⁹ ot ahida ipluy boh ad Nahaliel ot ahi hi ad Bamot.²⁰ Ot ahida mohpe ipluy hinan nundotal hi ad Moab an pu"un nan billid an nungngadan hi Pisgah. Ya hidih nan uhhun nan billid ya ma'uhdungan nan agge naboblayan.

Hay Nangabakandah Nan Duwan Patul An Da Sihon I Og

²¹ Hidin awadan nadan tinanud Israel hi ad Moab ya hinnagday e mi'hapit hinan patul di tinanud Amor an hi Sihon.²² Ta immeda ot alyondan hiyay, Apu patul, iyabulutmu bahan ta i'wamih tun bobleyu. Ot ibagamin he'a tee an da'mi ya nadan animalmi ya adimi ihinghingngih nan nuntanomyuh makan onu hinan nuntanomanyuh greyp. Ya ta'on on nan liting hitun bobleyu ya adi ami uminum ta nan awon di pang'iwanmi ta ingganah onmi la"uhan tun bobleyu.²³ Mu adi iyabulut Sihon an i'wan nadan tinanud Israel hinan bobleda. Ya onaot in'uyug an namin nadan tindaluna ta eda gubaton nadan tinanud Israel hi ad Jahas.

²⁴ Mu numpaten nadan tinanud Israel dida ot diday mihukkat hinan numboblayanda an nihipun hinan wangwang an nungngadan hi Arnon ta ingganah nan wangwang an nungngadan hi Jabbok an nihaggon hinan boblen nadan tinanud Ammon mu aggdeda immehdi te na'alad hi binattu.

²⁵ Ta nadan tinanud Israel ya inabakdan namin nadan boblen di tinanud Amor an ta'on on hi ad Hesbon ya an namin nadan kikkitang an bobleh nunlini"odan di ad Hesbon ot diday mihukkat.²⁶ Nan bobleh ad Hesbon ya nunhituwan nan patul nadan tinanud Amor an hi Sihon. Hidiyen boble ya ibban nadan bobleh ad Moab ta ingganah nan wangwang an nungngadan

hi Arnon an sinakup Sihon hidin inabakna nan patul hi ad Moab. ²⁷Ta hiya nan wada nan intudo' nadan nun'ala'ing an alyonday,

Umali ayuh ad Hesbon ta wan miphod hituwen boblen Sihon ta mumbangngad din a'atnah hopapna.

²⁸ Te handi ya ad Hesbon di nalpuwan nadan ay apuy an titindalun e nanadag hi ad Ar an bobleh ad Moab ya ta'on on nadan numpunhituhdi ya nadan ap'apuda.

²⁹ Ot da'yun i Moab ya mahmo' ayu.

Te da'yun mundayaw i Kemos ya nadadag ayu mo.

Ta nan diosyun hi Kemos ya ingnganuy da'yun mibilang hi imbabalena ta numbalin ayu moh balud nan patul di tinanud Amor an hi Sihon.

³⁰ Mu ad uwani ya dinadagmi didan namin an nihipun hi ad Hesbon ta ingganah ad Dihon.

Ta ma"id ha ohah nabati i dida ta ingganah ad Nopa ya ad Medeba.

³¹ Ta nadan tinanud Israel ya dida moy nihukkat an nunhitu hinan boblen di tinanud Amor.

³² Ya hinnag Moses di e manigoh a'at nan boble hi ad Jaser. Ta sinakupdan namin nadan bublehdhi ot ipa'aandahdi nadan tinanud Amor an inakhupandahdi. ³³ Ot ipluya boh ad Basan mu nan patul hidin hi Og ya nadan tataguna ya eda ginubat didah ad Edrey.

³⁴ Ot alyon Apu Dios i Moses di, Adi ayu tumakut i Og te abakonyu dida ya an namin nadan tataguna ya nadan numpumboblayanda. Ot nan inatyuh nan patul hi ad Hesbon an hi Sihon an tinanud Amor ya athidi boy atonyu i Og.

³⁵ Ta athidiy na'at an nadan tinanud Israel ya sinakupdah diyen boble te pinatedah Og ya nadan linala'in imbabalena ya an namin nadan tindaluna ta ma"id ha nabatih nadan tatagu i diyen boble.

Hay Nangipa'ayagan Nan Patul Hi Ad Moab I Balaam

22 ¹Nadan tinanud Israel ya innayundan mangmangnge ta ingganaot dumatongdah nan nundotal hi ad Moab an dommang di ad Jeriko an numbattananda nan wangwang an nungngadan hi Jordan ot mun'allungda bohdi. ² Ya hidin dingngol nan patul hi ad Moab an hi Balak an imbabalen Sippor di nangabakan nadan tinanud Israel hinadan tinanud Amor ³ya nunhiglay timmakutandah nadan tataguna te dakkodakkol nadan tinanud Israel. ⁴ Ot eda mi'hapit hinadan ap'apu hi ad Midian an alyonday, Tuweda man han dakkodakkol an tatagu ot undan ihyu adi madne ya numbahbahdan namin tun nunlini"odan an numboblayan ta'u ta umat hi pangan di bakah nan holo' di atonda.

⁵ Ot honagon mon Balak di e mangawit i Balaam an hi na' Beor hi ad Petor an nihaggan hinan wangwang an nungngadan hi Euprates

hi ad Amaw. Ta hay imbagan Balak hi ibagada i Balaam ya alyonay, Umman tuweda tayyay dakkodakkol an tatagun nalpuh ad Egypt an mun'ihinapda hi abobbble ya ten wadada moh dommang tun boblemi. ⁶ Ya ongal di abalinanda mu da'mi. Ta hiya nan umali'a bahan ta idutam dida ta alina ya abakonmi dida ta bumtikda. Te innila' an nadan tatagun wagaham ya umannung an maphod di ma'at i dida mu nada'en idutam ya atbohdin umannung an ma'at.

⁷ Ta inalan nadan ap'apuh ad Moab ya hi ad Midian nan pumbayadda i Balaam hi pun'idutanah nadan tinanud Israel ot eda mi'hapit i hiya. ⁸ Ya alyon Balaam di, Mun'iyan ayu ni' ta nangamung di ipa'innilan Apu Dios i ha'on ya imbag'a' i da'yu hi bigat. Ot umiyanda mo nadan hinnag Balak.

⁹ Ya i diyen nahdom ya alyon Apu Dios i Balaam di, Nganne danaen tatagun nun'ibbam?

¹⁰ Ya alyon Balaam di, Datuwe nadan hinnag nan patul hi ad Moab an hi Balak ¹¹ te dayyada anuhdiy dakkodakkol an tatagun nalpuh ad Egypt an mun'ihinapdah abobbble ya pinhodnan e' idutan dida ta mabalin an gubatonda dida ta way atondan bumtik.

¹² Ya alyon Apu Dios i Balaam di, Adi'a mi'ye i dida ta adim e idutan nadan tinanud Israel te winagaha' dida.

¹³ Ta hidin nawi"it ot alyon mon Balaam hinadan ap'apu di, Umanamut ayuot te adi tee iyabulut Apu Dios an mi'yaliya' i da'yu.

¹⁴ Ot mumbangngadda mo dadiyen ap'apu ot ibagadan Balak an agge ni'yeh Balaam i dida.

¹⁵ Mu hi Balak ya adi mangmanghop ot honagona boy udum an ap'apu an indakdakolda ya nababktuy sa'adda mu nadan namangulun hinnagna. ¹⁶ Ta immeda ot alyondan Balaam di, Adim anu ibahhon mi'yali i da'mi ¹⁷ ot ongal di idat nan patulmi hi gunggunam ya kumpulnan ibagam ya atona mu ta wan mi'yali'a ta idutam dadiyen tatagu.

¹⁸ Mu alyon Balaam di, Ta'on on idat Balak nan palasyuna an napnuh balitu' ya silber ya adi mabalin hi ibahho' nan imbagan Apu Dios i ha'on an ta'on on ha mabgawan. ¹⁹ Mu ta'on hi athinay imbag'a' ya umiyan ayuot ni' ta umat hidin inat nadan namangulun hinnagna ta alina hi waday udum hi ipa'innilan Apu Dios.

²⁰ Ya hidin nahdom ya alyon Apu Dios i Balaam di, On'e immali danaen linala'in mangawit i he'a ya ta'on ya ni'ye'a mu mahapul an ammunan ibaga' hi atom.

²¹ Ta nawi"it mo ot e idadaan Balaam nan dongki an itakkayana^p ot mi'yeh nadan ap'apun i Moab.

²² Mu bimmungot hi Apu Dios hi pi'yayan Balaam ta hidin nitakkeh nan dongki an nun'ibbana nadan duwan baalna ot e mihawan nan

^p 22:21 Hay pangalin di udum hinan itakkayana ya ihakayana.

anghel Apu Dios hinan pang'i'wana. ²³ Ya hidin tinigon nan dongki nan anghel Apu Dios an timma'dog hinan kalata an pingngolnay ispadana ya inhingngin nan dongki hinan natanoman hi greyp. Ot punhuplit Balaam ta wan ibangngadnah nan kalata.

²⁴ Ot e bo mihawan nan anghel hinan nakuhhipit an awon an numbattanan di duwan natanoman hi greyp an na'alad di numbinahhel. ²⁵ Ya hidin tinigon bon nan dongkih diyen anghel ot pun'ihunodna ta nidalit di hukin Balaam hinan alad. Ot punhuplit bon Balaam nan dongki. ²⁶ Ot mamangulun ume nan anghel ta nipto' i han na'akkuhhipit an ma'id ha pangikiwwangan ot tuma'dog hidi. ²⁷ Ta hidin dimmatong hi Balaam hidi ya namaaggot umbun nan dongki yaden nunnanong an nitakkeh Balaam. Ya nunhiglay bungotna ot punhuplitnah nan hu"udna. ²⁸ Ya lo'tat ya impahapit Apu Dios nan dongki ot alyonan Balaam di, Undan nganne attog di bahul'un he'a ta namaag ya numpitlu moy nanuplitam i ha"on?

²⁹ Ya alyon Balaam di, Te tanganu ona' numbalinon i he"ah paddungnay ma'id ha nomnomna. Onha waday inodna' hi matadom ot patayon da'ah ad uwani.

³⁰ Ya alyon bon nan dongki di, Apu Balaam, ha"on nan imminghah itakkayam hi'on waday umayam. Ot undan waha athituh inat'u i he'a handi?

Ya alyon Balaam di, Manu te ma'id.

³¹ Ya indat mohpen Apu Dios di abalinan Balaam an mangimatum hinan anghel an timma'dog hinan awon an intaggena nan pingngolnan ispadana. Ot mundu"un hi Balaam an nida"om di angahnah nan luta. ³² Ya alyon nan anghel i hiyay, Tanganu onmu pinitlun hinuplit tun dongki? Manu'eh immaliya' ya ta hawanahan da'a te mipagol di umayam mu ipapilitmu. ³³ Manu nan dongki te tinigowa' ta hiya nan numpitlun inhumodna. Ya onha aggema inhumod ta impilitnan imme ot wan pinate da'an ha"on ya imbat'i nan dongki.

³⁴ Ya alyon Balaam hinan anghel di, Abuluto' an numbahula'. Mu agge' attog innilan hinawanam nan awon. Ot adim'e pohdon an umeya' ya numbangngada' attog hi ad uwani.

³⁵ Mu alyon nan anghel di, Ta'omman ya ekat mi'ye'a mu ta ammunan ibaga' hi atom. Ot mi'ye moh Balaam hinadan ap'apun hinnag Balak.

Hay Nun'apngaan Balak I Balaam

³⁶ Hidin dingngol Balak an tuweda Balaam ot mangen ena damuwon didah ad Ar an nihaggon hinan wangwang an nungngadan hi Arnon an pogpog nan bobleh ad Moab. ³⁷ Ta nundammuda ot alyon Balak i hiyay, Tanganu on'a agge ni'yalih din namangulun hinnag'u? Wan alyom on adi' abalinan an idat nan gunggunam.

³⁸ Ya alyon Balaam di, Ta'on hi immaliya' hi ad uwani mu nomnomnomom an adi kumpulnay hapito' te ammuna nan ibagan Apu Dios.

³⁹ Ot mi'uyug hi Balaam i Balak ta immedah ad Kiriat-Husot. ⁴⁰ Ot i'nong Balak hidi nadan baka ya kalnero ot pahinganah Balaam ya nadan ap'apun nun'ibbana. ⁴¹ Ya i diyen nawi"it ot uyugon bon Balak hi Balaam ot tikidondah ad Bamot-Baal ta mabalin an uhdunganday udum hinadan tinanud Israel.

Hay Nunwagahan Balaam Hinadan Tinanud Israel

23 ¹Alyon Balaam i Balak di, Ipiyammam hitu ha pituy punggobhan hi mi'nong ya indadaanmuy pitun bulug an baka ya pituy tangbal an kalnero. ²Ot hiyay aton Balak ta didan duwa ot i'nongday ohan bulug an baka ya ohan tangbal an kalnero hinan ohan punggobhan hi mi'nong. ³Ot alyon Balaam i Balak di, Umohnong'ah tun way ni'nong ta mibata"ana' ni' ta alinah waday ibagan Apu Dios i ha"on. Ta wada'e ya impa'innila' i he'a.

⁴ Ya hidin immehdhi ya immannung an nidamuh Apu Dios i hiya. Ot alyon Balaam i hiyay, Apu Dios, impiyamma' di pitun punggobhan hi mi'nong ot ipong'un i'nong di hinohhan bulug an baka ya kalnero.

⁵ Ot ibagan Apu Dios i Balaam di ibagana i Balak an alyonay, Ibangngadmuh awadan Balak ya imbagam hinaen hiya.

⁶ Ta hidin numbangngad hi Balaam ya wahdih Balak ya nadan nun'ibbanan ap'apun munhilbin hiya an tumtumma'dogdah nan haggan nan ini'nongna.

⁷Ot alyon Balaam di, He'a an patul hi ad Moab an hi Balak ya impa'awita' hinan nunhituwa' hi ad Syria hidih nan billid an nangappit hi tuluwan di algo an alyom di umaliya' ta iduta' nadan tinanud Israel.

⁸Mu adi mabalin hi iduta' nadan tatagun agge inidutan Apu Dios ya atbohdin adi mabalin an pihulo' nadan agge pinihul Apu Dios. ⁹Ya hitun immohnonga' an doplah ya mamangmang dadiyen himpamoble an tatagu. Ya inniladan diday nahamat hi nawagahan mu nadan udum an tataguh tun luta. ¹⁰ Ya didan tinanud Israel ya ayda hupu' an adida mabilang. Ta hay pohdo' ya umata' i didan tatagun Apu Dios ta ma"id ha al'ali hi ingganah ataya' an umat i didan ibilang Apu Dios hi maphod di pangatda.

¹¹Hidin imbagan Balaam hidiye ya alyon Balak di, Tanganu on waha athinah inatmun ha"on an on'u alyon hi idutam nadan binuhul'u ya onnot on hay punwagahmun diday ibagbagam ya ammuna.

¹² Ya alyon Balaam di, O te hay ibaga' ya ammuna nan ibagan Apu Dios.

¹³ Ot alyon Balak i Balaam di, Mitnud'an ha"on ta umetah nan hay mamangmang ya ammuna ha oh'ohha i dida an bokon an naminda. Ta

hidiy pangidutam i dida. ¹⁴Ot iyenah Balaam hinan nundotal hi ad Sopim an uhun nan billid an nungngadan hi Pisga. Ta onda dimmatong hidi ot ipiyamman Balak di pitu bon punggobhan hi mi'nong. Ot ipongna bon i'nong di hinohhan bulug an baka ya tangbal an kalnero.

¹⁵ Ya alyon bon Balaam di, Iyadugmu tun impi'nongmu ta eya' mi'dammun Apu Dios hi e"elen.

¹⁶ Ta hidin nibata"an ya ni'dammu boh Apu Dios i hiya ot ipa'innilanay ibagan Balaam i Balak. Ot ahina alyon di, Ibangngadmuh awadan Balak ya imbagam nan impa'innila' i he"a.

¹⁷Ta hidin numbangngad hinan way punggobhan hi mi'nong ya nanongnan wahdih Balak an tumtumma'dogdah nadan ap'apun munhilbin hiyah ad Moab. Ya alyon Balak di, Nganney imbagan Apu Dios?

¹⁸ Ya pun'ibagan Balaam an alyonay,

Donglom Balak an imbabalen Sippor tun ibaga'.

¹⁹ Hi Apu Dios ya adi umat hi tagu an mabalin an munlayah.

Ya adi munlinumman di nomnomna an adi umat hi tagu.

Ya an namin di ibagana ya ipa'annungna.

²⁰ Ya nomnomnomom an hay immandalnan ha"on ya wagaha' nadan tatagun winagahana tuwali ot adi mabalin hi baliwa'.

²¹ Ot dadiyen tinanud Israel ya ma"id ha adi maphod hi ma'at i dida an umat hi nunhiglan punligatan.

Te na'innilan hi Apu Dios di patulda an dayawonda.

²² Ya hiyay nangikak i didah ad Egypt an gapuh nan ongal an abalinana.

²³ Ot wada'ey mun'ayak hinadan tinanud Israel ya adi ma'at.

Ta ad uwani ya hay ibagan di tatagu ya alyonday, Tigonyuy inat Apu Dios hinadan tinanud Israel.

²⁴ Te dida ya ayda layon an adi duminong ta ingganah ona patayon nan mabalin hi anona ya ininumny dalana.

²⁵ Ya hidin indappuhna ya alyon Balak di, Adim'e idutan dida ya ta'ombo mu ta adim bo wagahan dida.

²⁶ Ya alyon Balaam di, Undan tuwali agge' pinadanan i he"a an hay mabalin hi hapito' ya ammunya ya nan ibagan Apu Dios.

²⁷ Ya alyon bon Balak i Balaam di, Mi'yali'a ta umeta bohohan lugal. Ta alinah hidi'e ya iyabulut Apu Dios an idutam dadiyen tinanud Israel.

²⁸ Ot uyugon bon Balak hi Balaam ot iyenah nan uhun nan billid an nungngadan hi Peor an mamangmang nan agge naboblayan.

²⁹ Ya hiyah diyen alyon Balaam i hiyay, Ipiyammam boy pitun punggobhan hi mi'nong ya indadaanmu boy pitun bulug an baka ya pitun tangbal an kalnero ta mi'nong hidi. ³⁰Ot hiya mo boy aton Balak ta on niyamma ot opngondan i'nong i dadiyey hinohhan bulug an baka ya kalnero.

Hay Impa'innilan Balaam

- 24** ¹Hidin innilan mon Balaam an hay pinhod Apu Dios ya wagahana nadan tinanud Israel ya aggena mo minahmahan hi'on mabalin an idutana dida an umat hinan inatna ni'. Ta namaaggot ihangngutnah nan agge naboblayan. ² Ya hidin minangmangna nan nun'allungan nadan himpahimpamu'un an tinanud Israel ya niddum i hiya nan Espiritun Apu Dios ³ta alyonay,
- Ha"on an hi Balaam an imbabalen Beor ya immannung tun ibaga!.
- ⁴ Hidin nunlu'buba' ya waday dingngol'u an imbagan nan ongal di abalinanan Dios i ha"on.
- Ya wada boy impatigonan ha"on an ta'on on aggeya' nalo'.
- ⁵ Te impatigonan ha"on nadan mapmaphod an nun'allungan nadan tinanud Jacob an nungngadan boh Israel.
- ⁶ Ya hay pummangmang'u i dida ya umatdañan damunan puntanoman an nihaggon i ha wangwang.
- Ya umatda boh nadan mumpabangluh makan an intanom Apu Dios.
- Ya umatda boh nadan kayiw an sedar hinan haggon di liting.
- ⁷ Ot adida makulangan hi mahapulda te nanongnan madanuman di intanomda.
- Ya nan patulda ya ongal di abalinana mu hi Agag te mapemanañ di pun'ap'apuwana.
- ⁸ Ya hi Apu Dios di nangikak i didah ad Egypt.
- Ya ongal di abalinanda an umat hinan bikah di atap an bulug an baka.
- Ta an namin nadan tataguh abobbble an mi'buhul i dida ya pundadagda an pumpanada dida ya nunggududay tungalda.
- ⁹ Ta umatdañan layon an nalo'e ya ma"id ha natulid hi e mamangon i hiya.
- Ot hanat an namin nadan munwagah i dida ya mawagahanda bo damdama.
- Ya nadan mun'idut i dida ya mipabangngad i dida nan idutda.
- ¹⁰ Ya nangimbubbungot hi Balak i Balaam. Ta nanginggagamal hi ta'lenah bungotna ot alyonay, Inayagan da'a ta idutam dadiyen binuhul'u mu onmuot bo winagahan didah numpitlu. ¹¹ Makak'aot ta umanamut'a. Manu te imbag'a' an idat'u nan gunggunam mu ma"id te agge inyabulut Apu Dios.
- ¹² Ya alyon Balaam di, Pinadana' attog an imbagah nadan hinnagmu an alyo' di, ¹³ Ta'on hi alinah alyom an patul di idatmu nan palasyum an napnuh balitu' ya silber ya adi mabalin hi ato' nan pohdo'. Te ammuna nan ibagan Apu Dios hi ibaga'. ¹⁴ Ya innayuna bon alyon di, O, mumbangngada' hi boblemih ad uwani mu ta ahiya' ume ya donglom

ta ipa'innila' nan aton danaen tinanud Israel hinan tatagum hi udum hi algo.

¹⁵ Ot alyon Balaam boy,

Ha"on an hi Balaam an imbabalen Beor ya immannung tun ibaga'

¹⁶ te ha"on ya dongdonglo' nan ibagan Apu Dios ya innila' di a'atna an hiya nan na'abbaktu an Dios.

Ya hidin nunlu'buba' ya waday impatigon nan ongal di abalinana i ha"on.

¹⁷ Ya hay nipaytigong ha"on ya agge ni' na'at.

Mu udum hi algo ya humawwang han ay bittuwon an holag Jacob ta mumpatul hinadan ibbanan tinanud Israel.

Ta dadagon da'yun i Moab an tinanud Set.

¹⁸ Mu nadan tinanud Israel ya mawaday ongal an abalinanda ta abakonda nadan binuhuldan i Edom ya sinakupday bobleda.

¹⁹ Te hidiyen patul nadan tinanud Israel ya dadagona bon namin nadan numboblehdi.

²⁰ Ya nipaytigo bon Balaam di ma'at hinadan tinanud Amalek ot alyonay, Ta'on on ongali di abalinan nadan tinanud Amalek hi ad uwani mu lo'tat ya madadagdah udum hi algo.

²¹ Ya tinigona boy ma'at hinadan tinanud Ken ot alyonay,

Nadan tinanud Ken ya nun'ahamad nan numboblayanda an umat hinan balen di hamutih nan doplah.

²² Mu lo'tat ya ma'id ha mabati i dida hitun umaliyan nadan i Assyria an mangubat i dida.

²³ Ya hay na'udih hi imbagana ya alyonay,

Hi Apu Dios di ud nomnom ituwen ma'at ot undan nin waha mabati?

²⁴ Ta wadaday munlugar hi papol an malpuh ad Cyprus ta eda dadagon hi ad Assyria ya hi ad Babilon.

Mu hay umudi ya ta'on on nadan i Cyprus ya madadagda.

²⁵ Ya hidin indappuh Balaam ot munhi"andan Balak an way ohaon immanamut.

Hay Nundayawan Nadan Tinanud Israel I Baal

25 ¹Hidin nun'allung nadan tinanud Israel hi ad Sittim ya inhipun nadan udum an linala'in e mi'iloh' hinadan binabain i Moab. ² Ta dadiyen binabai ya inayaganda didah nan eda pangidawatan hi i'nongdah nadan diosda ot middum dadiyen linala'ih nadan tatagun mundayaw ya mangan hinan ini'nongda. ³ Ta niddumdan dida an nundayaw hinan dios di i Peor an hi Baal. Ta hiya nan nunhiglay bungot Apu Dios i dida an tinanud Israel.

⁴ Ot alyon Apu Dios i Moses di, Awitonyu nadan nangipangpangulu i datuwen e nundayaw i Baal ya numpateyu didah nan pundayawanyu i

ha"on hi ad uwani mapatal ta tigonyun namin. Ta alina ya ma'aan di bungot'u i da'yun tinanud Israel.

⁵ Ot alyon mon Moses hinadan mangipanuh hi miyahapit di, An namin ayu ya pumpateyu nadan linala'ih nadan pu'unyu an e niddum an nundayaw hinan dios di i Peor an hi Baal.

⁶ Ya hidin na'amung nadan tinanud Israel hinan way panton nan tabernakel an ahikokogada ya waday oha an tinanud Israel an inyanamutna han babain i Midian ta tinigon Moses ya nadan tatagun na'amung. ⁷ Ya hidin tinigon nan padi an hi Pinehas an hi na' Eleasar an imbabalen Aaron ya immaan hinan na'amungan nadan tatagu. Ot ena alan han pahul ⁸ ot tundona didah nan hinunggopandan allung ot patayona didan duwah nan pahul.

Ta hidiyey dimminongan nan nunhiglan dogoh di tatagu. ⁹ Mu hay bilang damdam an nun'a'ate an gapuh nan nunhiglan dogoh ya umeh baintit opat di libu (24,000).

¹⁰ Ya alyon Apu Dios i Moses di, ¹¹ Hi Pinehas an imbabalen Eleasar an apapun nan padin hi Aaron ya impatigonan ongal di aggena naminhodan hi apihula' an Dios. Ta hiya nan gapuh nan inatna ya na'aan di bungot'un da'yun tinanud Israel ta agge da'yu dinadag an namin.

¹² Ot ibagam i hiya tun ibaga' an palinggopo' di nitaguwana. ¹³ Ta wan didah nadan tanudana di mibilang hi padih inggana. Te hiya ya impatigonay pangita'dognah e' ipabaktawan an Dios an dayawona.

Ta gapuh nan inatna ya na'aan di bungot'un da'yun tinanud Israel an gapuh bahul nadan ibbayu.

¹⁴ Hay ngadan nan tinanud Israel an ni'yateh nan babain i Midian ya hi Simri an imbabalen Salu anohan ap'apun di tinanud Simeon. ¹⁵ Ya hay ngadan nan babain i Midian an nate ya hi Kosbi an imbabalen Sur anohan ap'apun di i Midian.

¹⁶ Ya alyon bon Apu Dios i Moses di, ¹⁷ Ibilangyu nadan i Midian hi binuhulyu ta eyu pumpatey dida. ¹⁸ Te dida ya imbilang da'yu hi binuhulda ta hiya nan binaliyan da'yu ta niddum ayun dida an nundayaw hinan diosda an hi Baal hi ad Peor. Ta hiyay linummuh natayan nan ibbadan babai an hi Kosbi an imbabalen diohan ap'apuda an i Midian hidin waday nunhiglan dogoh.

Hay Pidwan Di Numbilangan Moses Hinadan Linala'in Tinanud Israel

26 ¹Hidin nun'a'ateday dakol hinadan tinanud Israel ya inalin bon Apu Dios i da Moses i Eleasar an imbabalen din padin hi Aaron di, ²Bilangonyu bo nadan himpahimpamu'un an tinanud Israel an baintiy (20) tawonda ya nadan mahuluk hi banti an mabalin an e mi'gubat.

³ Ya i diye ya nun'allungdah nan nundotal hi ad Moab an dommang di ad Jeriko an haggan nan wangwang an nungngadan hi Jordan ot

alyon da Moses ya nan padin hi Eleasar hinadan tatagu di,⁴ Bilangonyu nadan linala'in bainti (20) ya nadan mahuluk hi baintiy (20) tawonda ta miyunnudan hinan imbagan Apu Dios.

Ta datuwey bilang nadan linala'in holag nadan tinanud Israel an nalpuh ad Egypt.⁵ Ta nan tinanud nan panguluwan an hi Ruben an imbabalen Jacob an hi Israel di ohah ngadana ya nadan holag Hanok ya nadan holag Pallu⁶ ya nadan holag Hesron ya nadan holag Karmi.⁷ Ya hay bilangdan namin ya umeh napat ta tuluy libu ta han pituy gahut ta tulumpulu (43,730).⁸ Ya hay lala'in imbabalen Pallu ya hi Eliab.⁹ Ya hi Eliab ya hay linala'ih imbabalena ya hi Nemuel ya hi Datam ya hi Abiram. Ya datuwen da Datam i Abiram din nangipangpanguluh nadan ap'apu an nungngohe i da Moses i Aaron an niddumdan da Korah ya nadan udum ot ngohayondah Apu Dios.¹⁰ Ot matommang nan luta ot ma'unugdah ad dalom da Korah ya natedah nan apuy nadan nangiyunnud i dida an duway gahut ta nabongley (250) linala'i. Ya hidiyen na'at i dida di pangitigan nadan tatagu ta way atondan adi mangiyunnud hinan inatda.¹¹ Mu nadan tinanudan Korah ya aggeda ni'yate.

¹² Ya hinada'en tinanud Simeon ya nadan holag Nemuel ya nadan holag Jamin ya nadan holag Jakin¹³ ya nadan holag Serah ya nadan holag Saul.¹⁴ Ta hay bilangdan namin an tinanud Simeon ya baintit duway libu ta han duway gahut (22,200) an linala'i.

¹⁵ Ya hinada'en tinanud Gad ya nadan holag Sepon ya nadan holag Haggi ya nadan holag Suni¹⁶ ya nadan holag Osni ya nadan holag Eri¹⁷ ya nadan holag Arodi ya nadan holag Areli.¹⁸ Ta hay bilangdan namin an tinanud Gad ya napat di libu ta han limay gahut (40,500) an linala'i.

¹⁹ Ya hinada'e an tinanud Judah ya ma'id ha holag nan duwan imbabalenan da Er i Onan an nateh ad Kanaan.²⁰ Mu nadan tinanud Judah an nahlag ya hi Selah an nangimbabale i Peres. Ya nada mohpe an holag Serah an hi ibban Selah.²¹ Ya hinada'en holag Peres ya nadan holag Hesron hinan imbabalenan hi Hamul.²² Ta hay bilangdan namin an tinanud Judah ya umedah napitut onom di libu ta han limay gahut (76,500) an linala'i.

²³ Ya hinada'e an tinanud Issakar ya nadan holag Tola ya nadan holag Puah²⁴ ya nadan holag Jasub ya nadan holag Simron.²⁵ Ta hay bilangdan namin an tinanud Issakar ya nanom ta opat di libu ta han tuluy gahut (64,300).

²⁶ Ya hinada'en tinanud Sebulun ya nadan holag Sered ya nadan holag Elon ya nadan holag Jahleel.²⁷ Ta hay bilangdan tinanud Sebulun ya nanom di libu ta han limay gahut (60,500).

²⁸ Ya hinada'en tinanud Joseph ya nadan imbabalenan da Manasseh i Epraim.²⁹ Ta hinada'en tinanud Manasseh ya nan imbabalenan hi Makir an hi aman Gilead.³⁰ Ta hinada'en tinanud Gilead ya nadan

holag Ieser ya nadan holag Helek ³¹ya nadan holag Asriel ya nadan holag Sekem ³²ya nadan holag Semida ya nadan holag Heper. ³³Mu nan imbabalen Heper an hi Selopehad ya ma'id ha lala'ih imbabalena. Mu hay imbabalenah binabai ya hi Mahlah ya hi Noah ya hi Hoglah ya hi Milkah ya hi Tirsah. ³⁴Ta hay bilangdan namin an linala'in tinanud Manasseh ya nabonglet duway libu ta han pituy gahut (52,700).

³⁵Ya hinada'en tinanud Epraim ya nadan holag Sutela ya nadan holag Beker ya nadan holag Tahan. ³⁶Ya hay tinanud Sutela ya nadan holag Eran. ³⁷Ta hay bilangdan namin hinan tinanud Epraim ya tulumpulut duway libu ta han limay gahut (32,500).

Ya hay nibilang hi tinanud Joseph ya nadan holag nadan hinagi an da Manasseh i Epraim.

³⁸Ya hinada'en tinanud Benjamin ya nadan holag Bela ya nadan holag Asbel ya nadan holag Ahiram ³⁹ya nadan holag Supam ya nadan holag Hupam. ⁴⁰Ya hinada'en tinanud Bela ya nadan holag Ard ya nadan holag Naaman. ⁴¹Ta hay bilangdan namin an tinanud Benjamin ya napat ta limay libu ta han onom di gahut (45,600).

⁴²Ya hinada'en tinanud Dan ya nadan holag Suham. ⁴³Ta hay bilangdan namin hinan tinanud Dan ya umeh nanom ta opat di libu ta han opat di gahut (64,400).

⁴⁴Ya hinada'en tinanud Aser ya nadan holag Imnah ya nadan holag Isbi ya nadan holag Beriah. ⁴⁵Ya hinada'en tinanud Beriah ya nadan holag Heber ya nadan holag Malkiel. ⁴⁶Ya wada han babai an imbabalen Aser an hi Serah. ⁴⁷Ta hay bilangdan namin an tinanud Aser ya nabonglet tuluy libu ta han opat di gahut (53,400).

⁴⁸Ya hinada'en tinanud Naptali ya nadan holag Jahseel ya nadan holag Guni ⁴⁹ya nadan holag Jeser ya nadan holag Sillem. ⁵⁰Ta hay bilangdan namin an tinanud Naptali ya napat ta limay libu ta han opat di gahut (45,400).

⁵¹Ta hay ngammudan namin an linala'i an tinanud Israel ya onom di gahut ta ohay libu ta han pituy gahut ta tulumpulu (601,730).

⁵²Ot alyon Apu Dios i Moses di, ⁵³Nan idat'un da'yu an eyu pumboblayan ya magodwagodwa ta miyunndan hinan bilangyun himpamu'un. ⁵⁴Ta nadan dakol an himpamu'un ya ong'ongngal di midat hi eda pumboblayan. Ya nan oh'ohha ya kittang nan midat i dida an eda pumboblayan. ⁵⁵Ya hay atonyun mangipiyappong ya ibunutyu. ⁵⁶Ta ma'innila nan midat hinadan dakdakkol an pu'un ya athidi boh nan oh'ohhay holagda.

Nadan Tinanud Libay

⁵⁷Hanada'en tinanud Libay ya dida nadan holag nadan imbabalenan hi Gerson ya hi Kohat ya hi Merari. ⁵⁸Ya hay holagda ya nadan holag Libni

ya nadan holag Hebron ya nadan holag Mahli ya nadan holag Musi ya nadan holag Korah.

Hi Kohat ya hi apun Amram.⁵⁹ Ya hay ngadan nan ahawan Amram ya hi Jokebed an nalpu damdamah nan tinanud Libay an hay niyayyamana ya hi ad Egypt. Ta hay imbabalen da Amram i Jokebed ya da Aaron i Moses ya hi Miriam.⁶⁰ Hi Aaron ya imbabalenah Nadab ya hi Abihu ya hi Eleasar ya hi Itamar.⁶¹ Mu da Nadab i Abihu ya dida din nate an gapu ta hay nunggohobdah nan ini'nongda ya bokon nan apuy an nalpu i Apu Dios.

⁶² Ta hay bilangdan linala'in tinanud Libay an mihipun hinan ohay bulanda ta mahuluk ya baintit tuluy libu (23,000). Mu adida midattan hi luta ta hiya nan aggeda niddum hinan bilang di ibbadan tinanud Israel.

⁶³ Ot datuwe nan binilang da Moses hinan padi an hi Eleasar hidin numbilangandah nadan tinanud Israel hi nun'allungandah nan nundotal hi ad Moab an dommang di ad Jeriko an nihaggan hinan wangwang an nungngadan hi Jordan.⁶⁴ Mu ma"id ha ohah niddum hinadan linala'in binilang da Moses i Aaron hinan agge naboblayan hi ad Sinai.⁶⁵ Te imbagan tuwalin Apu Dios an alyonay mun'a'atedahdih nan agge naboblayan ta ammun da Kaleb an imbabalen Jepunneh ya hi Joshua an imbabalen Nun di mabati.

Nadan Binabain Holag Din Hi Selopehad

27 ¹Nadan binabain imbabalen Selopehad ya hi Mahlah ya hi Noah ya hi Hoglah ya hi Milkah ya hi Tirsah. Ya hi amadan hi Selopehad ya imbabalen Heper an hi na' Gilead. Hi Gilead ya imbabalen Makir an hi na' Manasseh. Ya hi Manasseh ya imbabalen Joseph.
² Ya datuwen binabai ya immedah nan way panton nan tabernakel an na'amungan da Moses ya nan padin hi Eleasar ya nadan ap'apun di himpahimpamu'un ya nadan udum an na'amung an tatagu ot alyonday, ³Hi amami ya nateh nan agge naboblayan an ma"id ha lala'ih imbabalena. Mu bokon hiyay ohah nadan nangiyunnud i Korah an nungngohen Apu Dios mu nate damdamah gapuh bahulna. ⁴Mu tanganu on ma"id ha midat hi luta i da'mi an holagna? Undan gapu ta ma"id ha lala'ih imbabalena ya namaag ya nama'id di ngadana i didan hina'aggi?

⁵ Ta hi Moses ya minahmahanan Apu Dios di madadawoh hi atonda. ⁶ Ya alyon Apu Dios i hiya di, ⁷Nipto' peman hinaen ibagan nadan binabain imbabalen Selopehad. Ot mahapul an idattam didan himpamu'un hi lutada. Ta midat i dida nan midat i amada. ⁸ Ot ibagam hinadan tinanud Israel ta alyom di, Hi'on mate nan tagun ma"id ha lala'ih imbabalena ya mipabolten nan lutanah nan babain imbabalena. ⁹Ya hi'on ma"id ha ta'on on babaih imbabalena ya hay idatana ya nadan i'ibanan linala'i. ¹⁰Mu ma"id'e ha lala'ih hi ibbana ya nadan linala'in i'ibanan amana

di idatan nan lutana. ¹¹ Ya hi'on ma"id ha lala'ih hi ibban amana ya midat hinan nihaghaggan di nitulangandah nan nate. Ta hiyah tuwey tugun'un he"a Moses an mahapul an un'unudonyun tinanud Israel.

Hay Namto'an Apu Dios I Joshua Ta Hiyay Mihukkat I Moses

¹² Wada han nangalyan Apu Dios i Moses di, Tikidom nadan billid an nungngadan hi Abarim ta em mangmangon nan boble an idat'uh nadan ibbam an tinanud Israel. ¹³ Ta nagibbu'h'en minangmangmu ya ahi'a mohpe mate ta umat'a i ibbam an hi Aaron. ¹⁴ Te hidin nginumhe nadan tinanud Israel i ha"on hidin awadanyuh nan agge naboblayan an nungngadan hi Sin ya aggeyu inunud nan imbaga' hi atonyu an pundayawyun ha"on an Dios. Te imbahhoyun nangipatigoh nadan tataguh nan pangipabaktuyu i ha"on hi awadanyuh nan obob hi ad Meribah hidih ad Kades.

¹⁵ Ya alyon Moses i Apu Dios di, ¹⁶ Hanat he"a Apu Dios an nanginnilah nomnom di an namin an tatagu ya pot'om ha mangipangpanguluh tudan tatagu. ¹⁷ Ta ipapo'na dida ta adida umat hinan kalneron ma"id ha mangipapto' i dida.

¹⁸ Ya alyon Apu Dios i Moses di, Hi Joshua an imbabalen Nun ya abalinanan aton ot ayagam ya inha'mom di ta'lem i hiya ta ma'innilan hiyay mihukkat i he". ¹⁹ Ya imme ayun duwah awadan nan padin hi Eleasar ya nadan na'amung an tatagu ya impa'innilam i dida an hiya moy mangipangpangulun dida. ²⁰ Ya impaboltanmun hiyay udum hinan abalinam ta wan an namin nadan tinanud Israel ya hiya moy un'unudonda. ²¹ Mu mahapul an nan padi an hi Eleasar di pangiyukodana hi mummahma i ha"on ta hiyay mumbunut hinan Urim.^q Ya ahi hi Joshua di mangibagah nadan tatagu hinan pohdo' an atonda.

²² Ta inunud Moses nan imbagan Apu Dios ot i'uyugnah Joshua ot umedah awadan nan padi an hi Eleasar ya nadan na'amung an tatagu.

²³ Ot iha'monay ta'lenan hiya ot ibaganah nadan tatagu an hi Joshua di pinto' Apu Dios hi mihukkat i hiya an mangipangpangulun dida.

Nan Midawat I Apu Dios Hi Binigat

28 ¹ Hi Apu Dios ya alyona bon Moses di, ² Ibagam hinadan ibbam an tinanud Israel ta madatngan'e nan nagtud an pangiyaliyandah i'nongda ya adida ibahhon mangiyalih nadan maghob an mi'nong ta mipa'amlonga' hinan hunghungna. ³ Ot ibagam an hay iyalahidah binigat an maghob an mi'nong ya duway kalnero an ohay tawonda ya ma"id ha bahbahda. ⁴ Ta mi'nong di ohah nan mawi"it ya hinan mun'ahdom nan

^q 27:21 Nan Urim ya wada bo nan Tummim an bunutonda ta panginnilaandah nan pambal Apu Dios

oha.⁵ Ya hay mitakkop hi hinohhah nan kalnero ya ha hingkiluh napinun alinan nadduman hi ohay litro an manteka an nalpuh nadan tinoptopdan olibo.⁶ Hiya danaey imbag'a tuwalih din awadanyuh nan way billid hi ad Sinai hi un'unudonyu an maghob an mi'nong hi binigat. Ot nan hunghungna ya umipa'amlong i ha"on an Dios.⁷ Ya hay middum hinanohan kalnero ya ohay litro an bayah an mihiit hinan pundayawanyu i ha"on an Dios.⁸ Ya nan kalneron mi'nong hinan mun'ahdom ya numpaddung di mitakkop hinan mi'nong hinan mawi"it an wada nimpe nan alina ya bayah. Ot hiya danae nadan maghob an mi'nong. Ot nan hunghungna ya umipa'amlong i ha"on an Dios.

Hay Mi'nong Hinan Habadun Tungo

⁹ Ya hay mi'nong hinan Habadun tungo ya duway tangbal an kalnero an hinohhay tawonda ya ma"id ha bahbahda. Ya nan makan an mitakkop ya duway kilun alina an nadduman hi manteka ya nan bayah.¹⁰ Ot danae nadan mi'nong hi ahabahabatu. Ya nat'on tuwali nan maghob an mi'nong hi binigat.

Nan Mi'nong Hi Binulan

¹¹ Ya alyon bon Apu Dios di, Hinan hopap di algo hi abulabulan ya hay maghob an mi'nong ya duwan pa'ahikkoran bulug an baka yaohan tangbal an kalnero ya pituy tangbal an kalneron hinohhay tawonda an ma"id ha bahbahdan namin.¹² Ya ohay baka on hay mitakkop ya tuluy kilun maphod an alina an nadduman hi mantekan di olibo.¹³ Ya oha boy kalnero on hay mitakkop ya ha hingkilun maphod an alina an nadduman hi mantekan di olibo. Ta danaey maghob an mi'nong an umipa'amlong di hunghungdan ha"on an Dios.¹⁴ Ya hay mitakkop hinan bulug an baka ya duway litron bayah. Ya hay mitakkop hinan tangbal an kalnero ya ohay litro ya han godwa an bayah. Ya hinanohan tangbal an kalnero an ohay tawona ya ohay litro an bayah. Ta danaey maghob an mi'nong hinan makayang di bulan hi abulabulan.¹⁵ Ya nat'on bo nan mi'nong hi apakawanan di bahul an tangbal an gulding an middum hinan maghob an mi'nong an matakkopan hi bayah.

Hay Punnomnomnomandah Nihwangandah Ateh Ad Egypt

¹⁶ Alyon bon Apu Dios di, Hinan mi'ahimpulut opat (14) di algo hinan mamangulun bulan ya hidiyen punnomnomnomanyun tinanud Israel hi nihwanganyuh ateh ad Egypt.¹⁷ Ya hinan mabiggat an mi'ahimpulut limah (15) algo i diye damdamian bulan ya mihipun nan pituy algo an pungngilinanyuh nan adiyu panganan hi tinapay an nadduman hi yist.¹⁸ Ya hinan mamangulun algo ya ma'amung ayun namin ta mundayaw ayu an ma"id ha e muntamu.¹⁹ Ya hay i'nongyun ha"on an Dios hi

maghob an mi'nong ya duway pa'ahikkonan bulug an baka ya ohay tangbal an kalnero ya pituy tangbal an kalnero an hinohhay tawonda ya ma"id ha bahbahdan namin. ²⁰ Ya hay makan hi mitakkop hinan ohay baka ya tuluy kilu an maphod an alina an nadduman hi mantekan di olibo. Ya hinanohan tangbal an kalnero ya duway kilu an alina. ²¹ Ya hinanohan kalneron ohay tawona ya oha boy kilun alina di mitakkop. ²² Ya iniddumu ha ohay tangbal hi gulding ta mi'nong hi apakawanahan di bahulyu. ²³ Ta danaey mahapul hi i'nongyu ta middum hinan maghob an mi'nong hi amawmawi"it. ²⁴ Ya abigabigat hinan pituy algo ya iyaliyu nan maghob an mi'nong ta mipa'amlonga' an Dios hinan hunghungna. Ya nat'on tuwali nan midat hi abigabigat an maghob an mi'nong ya nan mitakkop an bayah. ²⁵ Ya hinan mi'apituh algo ya ma'amung ayu bon namin ta ma"id ha e muntamu.

Hay Midawat Hinan Ahigapas

²⁶ Hinan mamangulun algoh nan ngilin di ahigapas ya ma'amung ayu bon namin an ma"id ha e muntamu ta idawatyu i ha"on nan midawat an makan. ²⁷ Ya hay iyaliyuh maghob an mi'nong ya duway pa'ahikkonan bulug an baka ya ohay tangbal an kalnero ya pituy tangbal an kalnero an hinohhay tawonda. Ta mipa'amlonga' an Dios hinan hunghungda. ²⁸ Ya hinanohan bulug an baka on waday mitakkop an tuluy kilu an napinu an alina an nadduman hi mantekan di olibo. Ya hina'enohan tangbal an kalnero ya duway kilun alina. ²⁹ Ya nada'en pitun kalnero ya hay mitakkop hi hinohhan kalnero ya ohay kilun napinun alina. ³⁰ Ya wada bo nan ohan tangbal an gulding ta mi'nong hi a'aanan di bungot'un Dios i da'yu. ³¹ Ta danae nadan mi'nong ya nadan midawat an ma'inum an middum hinan maghob an mi'nong hi binigat ya nan mitakkop an alina. Ot tigonyu ta hay i'nongyu ya nan animal an ma"id ha bahbahna.

Hay Pungngilinandah Nan Pangipagangohandah Trampeta

29 ¹ Hinan mamangulun algoh nan mi'apituh bulan ya ma'amung ayu bon namin an tinanud Israel ta mundyaw ayu i ha"on an Dios ya ma"id ha e muntamu. Ya hidiyen algo di pangipagangohanyuh nadan trampeta. ² Ya hay iyaliyuh maghob an mi'nong ya ha pa'ahikkonan bulug an baka ya ha tangbal an kalnero ya ha pituy tangbal an kalnero an hinohhay tawonda ya ma"id ha bahbahdan namin. Ot nan hunghungna ya umipa'amlong i ha"on an Dios. ³ Ya hay mitakkop hinan baka ya tuluy kilu an napinun alina an nadduman hi mantekan di olibo. Ya duway kiluy napinun alinan nadduman hi mantekan di olibo di mitakkop boh nan tangbal an kalnero. ⁴ Ya hinan pitun kalnero ya hinohhay kiluy alina di mitakkop hi hinohhan kalnero. ⁵ Ya iddumu ha ohay tangbal hi gulding ta mi'nong hi apakawanahan di bahulyu ta a'aanan di bungot'un Dios an

gapuh bahulyu. ⁶Ot hiya danaey maghob an mi'nong ta middum hinan binulan an mi'nong ya nan mi'nong hi binigat an matakkopan hi alina ya bayah. Ot nan hunghungna ya umipa'amlong i ha"on an Dios.

Hay Mi'nong An Gapuh Namakawanah Apu Dios Hi Bahul

⁷Ya hinan mi'apuluh algo i diyen mi'apituh bulan ya ma'amung ayu bo ta mundayaw ayu i ha"on. Ya mahapul an adiyu aton nan pohdon di adolyu ya adi ayu e muntamu i diyen algo. ⁸Ya hay maghob an mi'nong ta umipa'amlong i ha"on an Dios nan hunghungna ya ha ohay pa'ahikkonan bulug an baka ya ohay tangbal an kalnero ya pituy tangbal an kalnero an hinohhay tawonda ya ma"id ha bahbahdan namin. ⁹Ya hay mitakkop hinan baka ya tuluy kilu an napinun alina an nadduman hi mantekan di olibo. Ya hay mitakkop bo hinan tangbal an kalnero ya duway kilun napinun alinan nadduman hi mantekan di olibo. ¹⁰Ya hinada'en hinohhan kalneron ohay tawonda ya hinohhay kiluy alina an nadduman hi mantekan di olibo di mitakkop. ¹¹Ya iddumu haohan tangbal an gulding ta mi'nong hi apakawanah di bahulyu ya a'aanan di bungot'un Dios. Ya nat'on mohpe tuwali nan maghob an mi'nong an matakkopan hi makan ya bayah.

Hay Punnomnomnomandah Nun'anallungandah Nan Agge Naboblayan

¹²Hinan mi'ahimpulut limay (15) algo hinan mi'apituh bulan ya ma'amung ayu bo ta mundayaw ayu i ha"on an Dios an ma"id ha e muntamu. Ta ngilinonyuh diyen algo an ihipunan nan pituy algo ta punnomnomnomanyuh nan eyu nun'anallungan hinan inwayu hidin nalpuwanyuh ad Egypt. ¹³Ot hay iyaliyuh maghob an mi'nong i diyen algo ya himpulut tulun (13) pa'ahikkonan bulug an baka ya duwan tangbal an kalnero ya himpulut opat (14) an tangbal an kalneron ohay tawonda ya ma"id ha bahbahdan namin. ¹⁴Ya hay makan hi mitakkop hiohan baka ya tuluy kilun napinun alina an nadduman hi mantekan di olibo. ¹⁵Ya hinohhah nan himpulut opat (14) an kalnero ya hay mitakkop ya hingkilun napinun alina an nadduman hi mantekan di olibo. ¹⁶Ya iddumuyuyohan tangbal an gulding ta mi'nong hi apakawanah di bahulyu. Ya nanongna tuwali nan maghob an mi'nong hi binigat an matakkopan hi makan ya bayah.

¹⁷Ya hinan mi'adwah algo ya atbohdiy idadaanyu an himpulut duwan (12) pa'ahikkonan bulug an baka ya duwan tangbal an kalnero ya himpulut opat (14) bo an tangbal an kalnero an hinohhay tawonda ya ma"id ha bahbahda. ¹⁸Ya idadaanyu bo nan midawat an makan ya bayah an mitakkop hinadan baka ya kalnero ta miyun nudan hinan bilang di mi'nong. ¹⁹Ya atbohdin iyaliyu ha ohah tangbal an gulding ta mi'nong hi apakawanah di bahulyu.

²⁰ Ya hinan mi'atluh algo ya atbohdi an hay i'nongyu ya himpulutohan (11) pa'ahikkonan bulug an baka ya duway tangbal an kalnero ya himpulut opat (14) an tangbal an kalneron hinohhay tawonda an ma"id ha bahbahdan namin. ²¹ Ya dadiyen mi'nong an baka ya kalnero ya waday mitakkop an makan ya bayah an miyunnudan hinan nibaga an dinakolda. ²² Ya mahapul bon wahaohan tangbal an gulding ta mi'nong hi apakawanan di bahulyu. Ya nat'on tuwali nan maghob an mi'nong hi binigat. Ya hiyah diyen wada nan mitakkop an makan ya ma'inum an bayah an midawat.

²³ Ya hinan mi'apat hi algo ya idadaanyuy himpulun bulug an baka ya duwan tangbal an kalnero ya himpulut opat (14) an tangbal an kalnero an hinohhay tawonda ya ma"id ha bahbahdan namin. ²⁴ Ya hiyah diyenohan baka onu kalneron mi'nong on wada ha mitakkop an makan ya ma'inum an bayah hi midawat. ²⁵ Ya wada bo nanohan tangbal an gulding an mi'nong ta apakawanan di bahulyu. Ya nat'on tuwali nan maghob an mi'nong hi binigat ya nadan mitakkop an makan ya ma'inum.

²⁶ Ya hinan mi'alimah algo ya idadaanyuy hiyam an bulug an baka ya duwan tangbal an kalnero ya himpulut opat (14) an kalneron ohay tawonda ya ma"id ha bahbahdan namin. ²⁷ Ya hiyah diyenohan baka onu kalnero on waday mitakkop an makan ya ma'inum an bayah. ²⁸ Ya wada bo nanohan tangbal an gulding ta mi'nong hi apakawanan di bahulyu. Ya nat'on bo nan maghob an mi'nong hi binigat ya nan makan ya bayah an midawat.

²⁹ Ya hinan mi'anom hi algo ya hay idadaanyu ya waluy bulug an baka ya duway tangbal an kalnero ya himpulut opat (14) an tangbal an kalnero an hinohhay tawonda ya ma"id ha bahbahdan namin. ³⁰ Yaohan mi'nong an baka ya kalnero on wada nan mitakkop an alina ya bayah. ³¹ Ya iddumyu boyohan tangbal an gulding ta mi'nong hi apakawanan di bahulyun tatagu. Ya nat'on nimpe nan maghob an mi'nong hi binigat. Ya wada bo nan mitakkop an alina ya bayah.

³² Ya hinan mi'apituh algo ya hay idadaanyu ya pituy bulug an baka ya duway tangbal an kalnero ya himpulut opat (14) an tangbal an kalnero an hinohhay tawonda ya ma"id ha bahbahdan namin. ³³ Ya idadaanyu bo nadan mitakkop hinadan bulug an baka ya kalnero an makan ya ma'inum an bayah ta midawat an miyunnudan hinan nibaga an bilang di midawat. ³⁴ Ya iddumyu boyohan tangbal an gulding ta mi'nong hi apakawanan di bahulyu.

³⁵ Ya hinan mi'awaluh algo ya ma'amung ayu bon namin ta mundayaw ayun ha"on an Dios an ma"id ha e muntamu. ³⁶ Ya hay idadaanyu i diyen algo ya ha bulug an baka ta maghob an mi'nong ta mipa'amlonga' hinan hunhungna ya ha tangbal an kalnero ya ha pituy tangbal an kalnero an hinohhay tawonda ya ma"id ha bahbahdan namin. ³⁷ Ya hinanohan

baka onu kalneron mi'nong on wada nan alina ya bayah an mitakkop.
 38 Ya iddumyu ha ohah tangbal hi gulding ta mi'nong hi apakawanan di bahulyu. Ya nat'on tuwali nan maghob an mi'nong hi abigabigat ya nan makan ya ma'inum an midawat. 39 Ta danaey mahapul an mi'nong hi atawotawon hi'on nadatngan nadan nagtud an ngilin. Ya nat'on tuwali nan imbagayun i'nongyu ya nan ninomnomyun i'nong. Ya indadaanyu bo nadan maghob an mi'nong ya nadan midawat an makan ya nadan ma'inum an midawat ya nadan mi'nong hi pi'hayyupanyu i ha"on an Dios.

40 Ta hi Moses ya impa'innilan namin danaen tugun Apu Dios i didan tinanud Israel.

Hay Ma'at Hi'on Waday Insapatan Di Ohan Tagu Hi Atona

30 ¹Hi Moses ya inamungnan namin nadan ap'apun di himpahimpamu'un an tinanud Israel ot alyonan diday, Datuwe nadan tugun Apu Dios i dita'u.

²Hi'on waday insapatan di ohan tagu hi atona onu ha imbagahanah mahapul an atona ya mahapul an ipa'annungna ta ma"id ha ibahhona.

³ Ya hi'on waha mangilog hi babai hi nanongnan niddum hinan ammodna ya waday insapatanan Apu Dios onu imbaganan mahapul an atona ⁴ya hi'on dingngol amanah diyen insapatana ya adina ipagol ot mahapul an adina ibahho. ⁵Mu hi'on ipagol amanah diyen insapatana ya adi pabahulon Apu Dios hidiyen babai hi'on aggema inat nan insapatana.

⁶ Ya hi'on hidiyen babai ya nagibbuuh an waday insapatanah atona ya ahi mangahawa ⁷ya hidin dingngol nan ahawana diyen imbagana mu adina ipagol ya mahapul an ipa'annungnan namin nadan insapatana.

⁸ Mu hi'on hidin dingngol ahawana ya ipagolna ya adi mahapul an ipa'annungna ot adi ibilang Apu Dios hi numbahul hi'on aggema impa'annung.

⁹ Ya hi'on waday insapatan ha nabaluuh babai onu ha ni'bolhe^r ya mahapul an ipa'annungna.

¹⁰ Ya onha nan mangahawa an babai ya waday insapatanah atona onu imbagahanah mahapul an atona ¹¹ya dingngol ahawana mu adina ipagol ya mahapul an ipa'annungnan aton. ¹²Mu onha dingngol nan ahawana an wadaday insapatanah atona ya ipagolna ot adi mahapul an ipa'annungna ot hi Apu Dios ya adina pabahulon hidiyen babai. ¹³Te nan lala'in ahawana di ma'unud hi'on iyabulutna onu adina. ¹⁴Mu hi'on nan lala'in ahawana ya dingngolna mu adina ipagol ot hidiyey panginnilaan an unnudanah ahawana. ¹⁵Mu hi'on hinnodna ta nala"uh di atnay algo ya ahina ipagol ot hiya moy madusah agge nangatan ahawana nan insapatana.

^r 30:9 Hay pangalin di udum hinan bolhe ya hiyan.

¹⁶ Ta danae nadan tugun Apu Dios an imbagana i Moses an ma'at hinan waday ahawana ya hinan babain niddum hinan ammodna.

Hay Nangabakan Nadan Tinanud Israel Hinadan I Midian

31 ¹Hi Apu Dios ya alyonan Moses di, ²Eyu iballoh nadan i Midian nan na'at hinadan tinanud Israel ta nagibbh'e ya ahi'a mitnud hinadan a'ammomdmun numpun'ate.

³Ot alyon Moses hinadan tatagu di, Pot'onyu dohah nadan linala'in mabalin an e mi'gubat hinadan i Midian ta pangiballoh Apu Dios hinan inatda i dita'un tataguna. ⁴Ot bilangonyu ha hinlilibuy (1,000) linala'i hi hinohha i da'yun himpahimpamu'un an tinanud Israel. ⁵Ta hay ngammutyun namin ya himpulut duway libu (12,000) an tindalun nalpuh nadan himpulut duwan (12) tinanud Israel. ⁶Ot honagon Moses dida ta eda mi'gubat an ta'on on nan padi an hi Pinehas an imbabalen Eleasar. Ta inodnanda nadan ma'usal hinan pundayawan ya nan tangguyub an ipagangohda ta mundadaan nadan tatagun e mi'gubat. ⁷Ta immeda ot eda gubaton nadan i Midian an inunudda nan imbagana Apu Dios i Moses. Ot patayondan namin nadan linala'in i Midian. ⁸Ya ni'pateda nadan liman patul di i Midian an hi Ebi ya hi Rekem ya hi Sur ya hi Hur ya hi Reba. Ot patayonda boh Balaam an imbabalen Peor. ⁹Ot awitondan namin nadan binabai ya u"unga. Ot pun'alada nadan animal ya nadan gina'un nadan i Midian. ¹⁰Ot pu'ulandan namin nadan numboblayan nadan i Midian ya ta'on on nadan nun'allunganda.

¹¹ Ta inaladan namin nadan gina'uda ya animalda ya ta'on on nadan nabatin tatagu ¹²ot iyedah awadan da Moses ya nan padi an hi Eleasar ya nadan ibbadan tinanud Israel. Ya hay nun'allunganda i diye ya hinan nundotal hi ad Moab an nihaggan hinan wangwang an nungngadan hi Jordan an dommang di ad Jeriko.

¹³ Mu hidin manganamut nadan tindalu ya e dinamun da Moses ya nan padi an hi Eleasar ya nadan ap'apun di himpahimpamu'un an tinanud Israel hinan bata'an di nun'allunganda. ¹⁴Ya bimmungot hi Moses hinadan opisyal di hinlilibun (1,000) tindalu ya nadan opisyal di hinggagahut (100) an tindalu an e ni'gubat.

¹⁵ Ta alyonan diday, Tanganu onyu agge ni'pate danaen binabai? ¹⁶ Undan aggeyu innila an dida nadan nangunud hinan intugun Balaam ot ipangpanguluda nadan ibba ta'un tinanud Israel hi ad Peor ta din'ugdah Apu Dios? Ta hiya nan nawada din nunhiglan dogoh an impa'alin Apu Dios hinadan tataguna. ¹⁷Ot hiya nan patayonyun namin nadan u"ungan linala'i ya ta'on on nadan binabain waday inilo'nah lala'i. ¹⁸Mu adiyu patayon nadan binabain ma"id ha inilo'dah lala'i ta iyanamutyu dida.

¹⁹ Ya an namin ayu an waday pinatena onu dinapanah nate ya umohnong ayu ni' hitun nibata'an hinan way nun'allungan ta'u ta

ingganah mala"uh di pituy algo. Ta hinan mi'atluh algo ya unudonyu nan nibaga an atonyu ta mibilang ayuh malinis ya athidi boh nan mi'apituh algo. Ya atonyu damdamah nadan u"ungan binabai an inalayuh nadan eyu ginubat nan nibaga an aton ta mibilangdah malinis. ²⁰Ya athidi boh nadan usalyun luput ya nadan lalat ya dutdut di gulding ya nadan kayiw.

²¹Ya alyon nan padi an hi Eleasar hinadan tindalun e ni'gubat di, Datuwe nadan imbagan Apu Dios i Moses an mahapul an unudon ta'u ²²ta nan balitu' ya silber ya gombang ya gumo' ya lata ya ta'on on nan lube ²³ya an namin an adi maghob ya mahapul an mundalan hi apuy ta malinisan. Mu mahapul damdama bon ma'ulahan hinan liting ta mibilangdah malinis. Ya na'e an usal an maghob ya mahapul an ulahanyuh liting ya abuh. ²⁴Ya hinan mi'apituh algo ya inlaba'yu nadan lubungyu ta mibilang ayuh malinis ya ahi mabalin mohpen umanamut ayuh nan nun'allungan ta'u.

Hay Inatdan Nangogodwah Nadan Inaladah Nadan Binuhulda

²⁵Alyon bon Apu Dios i Moses di, ²⁶He'a ya nan padi an hi Eleasar ya nadan ap'apun di himpahimpamu'un ya mahapul an bilangonyun namin nadan tatagu ya animal an inyanamut nadan e ni'gubat. ²⁷Ya ginodwayu nadan inyanamutyu ta midat hinadan tindalun e ni'gubat di godwana ya hinadan tatagun agge e ni'gubat nan godwana. ²⁸Ya hinan nidat hinadan tindalu ya aanonyu nan midat i ha"on an Dios. Ta hinan limay gahut (500) an baka ya dongki ya kalnero ya gulding ya ta'on on nadan tatagun inyanamutdan e ni'gubat ya ma'aan di hinohha ta midat i ha"on an Dios. ²⁹Ya danae'e an midat i ha"on an Dios ya idatyuh nan padi an hi Eleasar.

³⁰Ya hina'e an godwana an midat hinadan tatagu ya nabongle'e an tagu onu baka ya kalnero ya dongki ya gulding ya ma'aan di hinohha ta midat i ha"on an Dios. Ya hay idatan danaen midat i ha"on an Dios ya hinadan tinanud Libay an muntamuh nan tabernakel an pundayawanyun ha"on an Dios.

³¹Ta hiyay inat da Moses ya nan padi an hi Eleasar an inunudda nan imbagan Apu Dios i Moses. ³²Ya hay bilang nan nabatih nan inyanamut nadan e ni'gubat ya onom di gahut ta napitut limay libuy (675,000) kalnero ³³ya napitut duway libuy (72,000) baka ³⁴ya nanom ta ohay libuy (61,000) dongki ³⁵ya tulumpulut duway libuy (32,000) binabain ma'id ha inilo'dah lala'i.

³⁶Ta nan godwan diyen nidat hinadan tindalu ya tuluy gahut ta tulumpulut pituy libu ta han limay gahut (337,500) di kalnero. ³⁷Ya hay nidat i Apu Dios ya onom di gahut ta napitut limay (675) kalnero.

³⁸Ya nada'e an baka ya tulumpulut onom di libu (36,000) ta hay midat i Apu Dios ya napitut duwa (72).

³⁹Ya nada'en dongki ya tulumpuluy libu ta han limay gahut (30,500) ta hay midat i Apu Dios ya nanom ta oha (61).

40 Ya hay tatagu'e ya himpulut onom di libu (16,000) ta hay midat'e i Apu Dios ya tulumpulut duwa (32).

41 Ta hi Moses ya inunudna nan imbagan Apu Dios i hiya ot idatna i Eleasar nan midat i Apu Dios.

42 Ya na'en godwana an midat hinadan tatagun tinanud Israel an agge e ni'gubat **43** ya tuluy gahut ta tulumpulut pituy libu ta han limay gahut (337,500) di kalnero. **44** Ya tulumpulut onom di libuy (36,000) baka. **45** Ya tulumpuluy libu ta han limay gahut (30,500) di dongki. **46** Ya himpulut onom di libuy (16,000) binabain binatida. **47** Ta hidiyen godwana an midat hinadan tatagu ya nabongle'en tatagu onu animal on ohay inaan Moses. Ot hidiyey idatnah nadan tinanud Libay an muntamuh nan tabernakel an miyunnudan hinan imbagan Apu Dios.

48 Mu immeda i Moses nadan opisyal di tindalun e ni'gubat **49** ot alyondan hiyay, Binilangmin namin nadan linala'in impangulumin e ni'gubat ya maphod ta wada amin namin. **50** Ot hiya nan idawatmin Apu Dios nadan inalamin balitu' an mihu'lub hi ta'le ya mibangngol di udum ya misingsing di udum ya mihingat di udum. Ta pangipatigomih punhanaanmi hi nangipapto'anan da'mi ta nihwang ami.

51 Ot alan da Moses i nan padi an hi Eleasar dadiye ot idawatdan namin i Apu Dios. **52** Ya hay damot dadiyen indat nadan opisyal di hinlilibu (1,000) ya opisyal di hinggagahut (100) an tindalun e ni'gubat ya mahuluk hi duway gahut (200) di kilu. **53** Mu agge niddum i dadiye nadan inalan nadan tindalun e ni'gubat. **54** Ta da Moses i nan padi an hi Eleasar ya inabulutda nadan balitu' an indat nadan opisyal ot iyedah nan tabernakel an pundayawan i Apu Dios ta panginomnomnoman nadan tinanud Israel hinan nangipapto' Apu Dios i dida.

Hay Nidatan Nadan Bobleh Nangappit Hi Tuluwan Di Algo

32 **1** Nadan tinanud Ruben ya tinanud Gad an diday dakdakkol di halunda ya tinigodan maphod hi pumpastolan nan bobleh ad Jaser ya hi ad Gilead. **2** Ta immeda i Moses ya nan padi an hi Eleasar ya nadan ap'apun di himpahimpamu'un ot alyonday, **3** Nadan bobleh ad Atarot ya hi ad Dibon ya hi ad Jaser ya hi ad Nimrah ya hi ad Hesbon ya hi ad Elealeh ya hi ad Sebam ya hi ad Nebo ya hi ad Beon **4** an impa'abak Apu Dios i dita'un tinanud Israel ya maphod hi pumpastolanmih tuden halunmi. **5** Ot daan mo ta idatyu datuwen boble i da'mi ta hituy pumboblayanmi ta adi mahapul an agwatommi nan wangwang an nungngadan hi Jordan.

6 Ya alyon Moses hinadan tinanud Gad ya tinanud Ruben di, Undan pohdonyun umohnong hitu ta palinglinggoponyun um'umbun yaden eda mi'gubat tuden ibbayu? **7** Athina'e ya undan adiyu pahigaon nadan udum an ibbayun tinanud Israel ta adida umeh nan boblen indat Apu

Dios i dida? ⁸ Nomnomonyun athinay inat handidan a'ammodyuh din nun'allungan ta'uh ad Kades-Barnea hidin hinnag'u dida ta eda tigon hidien boblen idat Apu Dios i dita'u. ⁹ Ya hidin numbangngaddan immech nan nundotal hi ad Eskol ta tinigoday a'at nan boble ya impahigada nadan ibba ta'un tinanud Israel an ume i diyen boble. ¹⁰ Ta impabungotdah Apu Dios ta imbaganan alyonay, ¹¹ Gapu ta ma"id ha dinoldah nan abalina' ya an namin nadan inilpu' hi ad Egypt an baintiy (20) tawonda ya nadan mahuluk hi banti (20) ya ma"id i dida ha mi'datong hinan boblen imbaga' i Abraham ya hi Isaac ya hi Jacob hi idat'un dida. ¹² Ta ammunah Kaleb an imbabalen Jepunneh an holag Kenis ya hi Joshua an imbabalen Nun te dida han nanongnan na'unud i ha"on an Dios.

¹³ Ot inayun Moses an alyon di, Ta nunhiglay bungot Apu Dios hinadan a'ammodyun tinanud Israel ot pumbangngadon da'mih nan agge naboblayan. Ta e ami himmanawhawwangan hidih napat (40) di tawon ta inggana ot matedan namin nadan numbahul i Apu Dios. ¹⁴ Ya ad uwani bo ya da'yun tinanud dadiyen a'ammodyu ya mamaonyuy bungot Apu Dios i dita'un tinanud Israel. ¹⁵ Ot hi'on idinongyun mangunud i hiya ya iwalong da'yu mo bon Apu Dios hitun agge naboblayan. Ta da'yu moy lummuuh adadaganyun namin an tinanud Israel.

¹⁶ Ya alyonda i Moses di, Hay pinhodmi ya mangiphod ami ni' hi kulungan nadan animalmi ya ha punhituwan nadan ahawami ya imbabalemi. ¹⁷ Mu da'mi ya nundadaan ami an mangipanguluh nadan ibbamin tinanud Israel ta ingganah onmi idatong didah nan eda pumboblayan. Mu ta ihamadmi ni' ha punhituwan tudan ahawami ya imbabalemi i ha binattuy aladna an boble ta wan mibaliwdah nadan tataguh tun nunlini"odan. ¹⁸ Ya adi ami umanamut ta ingganah on an namin nadan ibbamin tinanud Israel ya midattandah pumboblayanda. ¹⁹ Mu adimi mo namnamaon an waha midat i da'mih nan lutah dommang tun wangwang an nungngadan hi Jordan te wada moh tuwen punhituwanmi.

²⁰ Ya alyon Moses i diday, Ot hi'on athidiy atonyu ta boddanganyu nadan ibbayun e mi'gubat ²¹ hi dommang tun wangwang an nungngadan hi Jordan ta inggana hi pa'aanon Apu Dios an namin nadan binuhulyu ²² ta sakuponyu nadan boblehdi ya ahi ayu mohpe mumbangngad hitu ot mabalin hinaen inaliyu. Ta midat i da'yuh tuwen luta.

²³ Mu ibahhoyu'e tuwali nan hinapityu ya mambahul ayun Apu Dios ot umannung an nunhiglay adusaanyu. ²⁴ Ot ta'omman ya ekayu ta eyu pun'iyamma ha punhituwan nadan ahawayu ya nadan imbabaleyu ya ha pangikulunganyuh nadan animalyu mu ta ipa'annungyun namin nadan hinapityu.

²⁵ Ya nadan tinanud Ruben ya tinanud Gad ya alyonday, Da'min baalmu ya atonmi nadan imbagam an atonmi. ²⁶ Ta mabatida tudan ahawami

ya imbabalemi ya halunmih tun ad Gilead. ²⁷Mu da'min baalmu an mabalin an e mi'gubat ya umagwat amih dommangna ta e ami mi'gubat ta miyunnudan hinan imbagam i da'mi.

²⁸Ot ibagan Moses i da Eleasar ya hi Joshua ya nadan ap'apun di himpahimpamu'un an tinanud Israel ²⁹an alyonay, Hi'on an namin nadan linala'in tinanud Ruben ya tinanud Gad an mabalin an e mi'gubat ya mi'yalidan da'yuh i umagwatanyuh dommang tun wangwang an nungngadan hi Jordan ya nomnomnomonyu ta nalpah'en sinakupuyu mo nan boble ya mahapul an idatyun dida nan bobleh ad Gilead ta hidiyey midat i dida. ³⁰Mu ibahhoda'e tuwali ya mahapul an abulutonda nan idatyun dida an boble hi ad Kanaan.

³¹Ya alyon bon nadan tinanud Ruben ya tinanud Gad di, Da'min baalmu ya unudonmi nadan imbagan Apu Dios hi atonmi. ³²Ta mi'ye amih nadan ibbamin umagwat hi ad Kanaan ta e ami mi'gubat. Mu hay idatyun da'mi hi pumboblayanmi ya hituwen bahhel nan wangwang an nungngadan hi Jordan.

³³Ot ituddun mon Moses hinadan tinanud Gad ya tinanud Ruben ya nan godwan di tinanud Manasseh an imbabalen Joseph nan boblen numpatulan Sihon an tinanud Amor ya an namin nadan boblen nan patul an hi Og hi ad Basan ya niddum nan lutah nunlini"odanda.

³⁴Ta nadan tinanud Gad ya iniphodda nan bobleh ad Dibon ya hi ad Atarot ya hi ad Aroer ³⁵ya hi ad Atrot-Sopan ya hi ad Jaser ya hi ad Jogbehah ³⁶ya hi ad Bet-Nimrah ya hi ad Bet-Haran. Ta an namin datuwen boble ya inaladanda hi binattu ot iyammada boy kulungan nadan animalda. ³⁷Ya nadan tinanud Ruben ya hay bobleh imbangonda ya hi ad Hesbon ya hi ad Elealeh ya hi ad Kiriatayim ³⁸ya hi ad Nebo ya hi ad Baal-Meon ya hi ad Sibmah. Ot ngadanandah balun ngadan dadiyen boblen imbangonda.

³⁹Ta nadan holag Makir an nalpuh nan tinanud Manasseh ya inipluydah ad Gilead ot abakonda ta impabtikda nadan nunhituhdin tinanud Amor.

⁴⁰Ot idat mon Moses hi ad Gilead i dida ta hidiy nunhituwanda. ⁴¹Ya nadan holag Jair an oha bon tinanud Manasseh ya inabakda nadan udum an boble ot ngadananda hi ad Habbot-Jair. ⁴²Ya hi Nobah ya inabakna nan boble hi ad Kenat ya nadan nunlini"odan an boble ot ngadanana ta hi ad Nobah.

Hay Nundaldalanen Nadan Tinanud Israel An Nihipun Hi Nakakandah Ad Egypt

33 ¹Hidin nakakda nadan tinanud Israel hi ad Egypt an impangulun da Moses i Aaron ²ya imbagan Apu Dios i Moses ta itudo'na nadan mahohonnod an ma'ma'at an mihipun hi akakandah ad Egypt.

³Ta hidin nakak nadan tinanud Israel hi ad Rameses hidih ad Egypt hidin mi'alimah algo hinan namangulun bulan an hidiyen nabiggat

hi nihwangandah ate hi ad Egypt ya ma"id ha takutdah nadan i Egypt an ta'on on mangmangmangonda dida. ⁴Te i diye ya e pun'ilubu' nadan i Egypt nadan panguluwan an linala'in imbabaledan pinaten Apu Dios i diyen nahdom ta mipatigon ma"id ha abalinan nadan diosda an mangihwang i dida.

⁵Ta nakakdah ad Rameses ot eda mun'allung hi ad Sukot.

⁶Ot taynandah ad Sukot ot umedah ad Etam ot mun'allungda bohdi hinan da'ging nan agge naboblayan. ⁷Ya hidin nakakdah ad Etam ot ibangngaddah ad Pi-Hahirot an nangappit hi tuluan di algo hi'onta wah ad Baal-Sepon ot eda mun'allung hinan nihaggon hi ad Migdol.

⁸Ot makakda boh ad Pi-Hahirot ot agwatonda nan baybay an mumbolah ot umedah nan agge naboblayan. Ot dumanallananda hi tuluy algo hinan agge naboblayan hi ad Etam ot eda mun'allung hi ad Marah.

⁹Ot taynandah ad Marah ot umedah ad Elim an awadan di himpulut duwan (12) obob ya waday napitun (70) palma an kayiw ot mun'allungdahdi.

¹⁰Ot taynanda boh ad Elim ot eda mun'allung hi haggon nan baybay an mumbolah.

¹¹Ot makakda bohdi ot eda mun'allung hinan agge naboblayan an nungngadan hi Sin.

¹²Ot taynanda bo nan agge naboblayan an nungngadan hi Sin ot umedah ad Dopkah ot eda mun'allung hidi.

¹³Ot makakda bohdi ot eda mun'allung hi ad Alus.

¹⁴Ot taynanda boh ad Alus ot umedah ad Repidim ot mun'allungdahdi mu ma"id ha litig hi inumon nadan tatagu.

¹⁵Ot taynandah moh ad Repidim ot umedah nan agge naboblayan hi ad Sinai ot mun'allungda bohdi.

¹⁶Ot taynanda boh ad Sinai ot umedah ad Kibrot-Hattaabah ot mun'allungda bohdi.

¹⁷Ot ahida taynan hi ad Kibrot-Hataabah ot umedah ad Haserot ot mun'allungda bohdi.

¹⁸Ot makakda boh ad Haserot ot umedah ad Ritmah ot mun'allungda bohdi.

¹⁹Ot makakda boh ad Ritmah ot umedah ad Rimmon-Peres ot mun'allungda bohdi.

²⁰Ot makakda boh ad Rimmon-Peres ot umedah ad Libnah ot mun'allungda bohdi.

²¹Ot makakda bohdi ot umedah ad Rissah ot mun'allungda bohdi.

²²Ot makakdahdi ot umeda boh ad Kehelatah ot mun'allungda bohdi.

²³Ot makakdah ad Kehelatah ot umedah nan way billid an nungngadan hi Seper ot mun'allungda bohdi.

²⁴Ot makakda bohdi ot umedah ad Haradah ot mun'allungda bohdi.

²⁵Ot makakda ad Haradah ot umedah ad Makhelot ot mun'allungda bohdi.

²⁶Ot makakda boh ad Makhelot ot umedah ad Tahat ot mun'allungda bohdi.

²⁷Ot makakda boh ad Tahat ot umedah ad Terah ot mun'allungda bohdi.

²⁸Ot makakda boh ad Terah ot umedah ad Mitkah ot mun'allungda bohdi.

²⁹Ot makakda boh ad Mitkah ot umedah ad Hasmonah ot mun'allungda bohdi.

³⁰Ot makakda boh ad Hasmonah ot eda umedah ad Moserot ot mun'allungda bohdi.

³¹Ot makakda boh ad Moserat ot umedah ad Bene-Jaakan ot mun'allungda bohdi.

³²Ot makakda boh ad Bene-Jaakan ot umedah ad Hor-Haggidgad ot mun'allungda bohdi.

³³Ot makakda boh ad Hor-Haggidgad ot umedah ad Jotbatah ot mun'allungda bohdi.

³⁴Ot makakda boh ad Jotbatah ot umedah ad Abronah ot mun'allungda bohdi.

³⁵Ot makakda boh ad Abronah ot umedah ad Esion-Geber ot mun'allungda bohdi.

³⁶Ot makakda boh ad Esion-Geber ot umedah ad Kades hidih nan agge naboblayan an nungngadan hi Sin ot mun'allungda bohdi.

³⁷Ot taynanda boh ad Kades ot umedah nan way billid an nungngadan hi Hor an nihaggan hinan pogpog di ad Edom ot mun'allungda bohdi.

³⁸Ya hidin awadandahdi ya imbagan Apu Dios hinan padi an hi Aaron ta tikidonah diyen billid an nungngadan hi Hor. Ot hidiy atayanah din ohay algoy nibaluh din mi'alimah bulan yaden mi'anapat (40) moh tawon an nihipun hi nakakandah ad Egypt. ³⁹Ta hay tawon Aaron hidin natayanah nan billid an nungngadan hi Hor ya hinggahut ta baintit tulu (123).

⁴⁰Ya nan patul hi ad Arad an nunhituh nan negeb hi ad Kanaan ya dingngolnan tuwe nadan tinanud Israel.

⁴¹Ot makakda mo nadan tinanud Israel hinan billid an nungngadan hi Hor ot umedah ad Salmonah ot mun'allungda bohdi.

⁴²Ot makakda boh ad Salmonah ot umedah ad Punon ot mun'allungda bohdi.

⁴³Ot makakda boh ad Punon ot umedah ad Obot ot mun'allungda bohdi.

⁴⁴Ot makakda bohdi ot umedah ad Iye-Abarim an da'ging di ad Moab ot mun'allungda bohdi. ⁴⁵Ot makakda boh ad Iyim ot umedah ad Dibon-Gad ot mun'allungda bohdi. ⁴⁶Ot makakda boh ad Dibon-Gad ot umedah ad Almon-Diblataim ot mun'allungda bohdi.

⁴⁷Ot makakda boh ad Almon-Diblataim ot umedah nadan billid an nungngadan hi Abarim an nihaggan hi ad Nebo ot mun'allungda bohdi.

⁴⁸Ot makakda bohdi ot umedah nan nundotal hi ad Moab an dommang di ad Jeriko an nihaggan hinan wangwang an nungngadan hi Jordan ot mun'allungda bohdi. ⁴⁹Ta hidih nan nundotal hi ad Moab an haggan nan wangwang an nungngadan hi Jordan di nun'allunganda an nihipun hi ad Bet-Jesimot ta ingganah ad Abel-Sitim.

Hay Imbagán Apú Diós Hi Atondan Mangubat Hi Ad Kanaan

⁵⁰Hidin nun'allungdah nan nundotal hi ad Moab an haggan nan wangwang an nungngadan hi Jordan an dommang di ad Jeriko ya alyon Apú Diós i Moses di, ⁵¹Ibagam hinadan tinanud Israel ta alyom di, Hay pangagwatanyuh nan wangwang an nungngadan hi Jordan ta ume ayuh ad Kanaan ⁵²ya mahapul an pa'anonyun namin nadan tatagun nunhituhdi. Ya numpa"ihyun namin nadan batu ya gumo' an tinagttaggu ya nadan iniphoddan pundayawanda. ⁵³Te hidiyen boble ya indat'un da'yú ta punhituwanyu. ⁵⁴Ya hay atonyun mangipiyappong ya ibunutyu. Ta nadan dakdakkol an himpamu'un ya ong'ongal di midat hi punhituwanda. Ya nadan oh'ohhan himpahimpamu'un ya kittang di midat i dida hi pumboblayanda. Ot nan lutan mabunut nadan himpahimpamu'un ya hidiyey midat i dida.

⁵⁵Mu wada'e tuwali ha batiyonyuh nadan nunhituhdi ta mi'ibobledan da'yú ya nomnomnomonyu an lo'tat ya diday ay butah matayu onu ay pagit. Te diday mangdat hi pumpaligatanyu i diyen boblen punhituwanyu. ⁵⁶Ta nan ninomnom'un pundusa' i dida ya lo'tat mo ya da'yuy pangata'.

Hay Pogpog Nadan Nunlini"odan Di Ad Kanaan

34 ¹Alyon Apú Diós i Moses di, ²Ibagam hinadan tinanud Israel ta alyom di, Hitun dumatnganyuh nan bobleh ad Kanaan an idat Apú Diós i da'yú ya datuwe nadan pogpog hi nunlini"odan.

³Hinan nangappit hi muyyadna ya milaggat di udum hinan agge naboblayan an nungngadan hi Sin an nihaggan hinan pogpog di ad Edom. Ya hay pogpogna hi nangappit hi tuluan di algo ya mihipun hi nangappit hi muyyadnah nan pogpog nan nunhiglay ahinan lobong ⁴ya inipluynah nangappit hinan muyyad nan matikid an nungngadan hi Akrabbim ya innayunah ad Sin ta ingganah nan muyyad di ad Kades-Barnea. Ya inipluynah ad Hasar-Addar ta ingganah ad Asmon. ⁵Ya inli"odnah ta umeh nan wa"el hi ad Egypt ya innayunah nan baybay an nungngadan hi Mediterranean.

⁶Ya hay pogpogna boh nangappit hi alimuhan di algo ya nan da'ging nan baybay an nungngadan hi Mediterranean.

⁷Ya hay pogpogna hi nangappit hi huddo'na ya mihipun hinan baybay ta ingganah nan billid an nungngadan hi Hor. ⁸Ya innayunah ad Lebo-Hamat ta ingganah ad Sedad ⁹ya hi ad Sipron ta ingganah ad Hasar-Enan.

¹⁰Ya hay pogpognah nangappit hi tuluwan di algo ya mihipun hi ad Hasar-Enan ta ingganah ad Sepam. ¹¹Ya mihipun hi ad Sepam ya innayunah ad Riblah an nihaggan hi ad Ain ta ipluynah nan nabaktu an nangappit hi tuluwan di algo hi'onta wah nan lobong an nungngadan hi Galilee. ¹²Ya inunudna nan wangwang an nungngadan hi Jordan ta ingganah nan pogpogna hinan nunhiglay ahinan lobong.

Ta danaey pogpog di midat i da'yū hi nunlini"odan diyen boble.

Hay Nangipiyappongan Moses Hinan Lutah Ad Kanaan

¹³Hi Moses ya imbagahan nadan tinanud Israel an alyonay, Hay atonyun mangogodwah nan luta ya punhiyamonyu ta han godwa. Te hiyah naey imbagan Apu Dios ta midat hinan hiyam an tinanud Israel ya nan godwan di tinanud Manasseh. ¹⁴Te nadan tinanud Ruben ya tinanud Gad ya nan godwan di tinanud Manasseh ya nidat mo tuwalin dida nan punhituwanda. ¹⁵Ta danaen duwan tinanud ta han godwa ya hay nidat i dida ya nan nangappit hi tuluwan di algo hinan wangwang an nungngadan hi Jordan an dommang di ad Jeriko.

Nadan Ap'apun Pinto' Apu Dios Hi Mangipiyappong Hinadan Luta

¹⁶Alyon bon Apu Dios i Moses di, ¹⁷Nadan linala'in pangiyukoda' hi mangipiyappong hinan luta i da'yun tinanud Israel ya nan padi an hi Eleasar ya hi Joshua an imbabalen Nun. ¹⁸Ya pot'onyu boy ap'apuh nadan himpahimpamu'un ta bumoddangdan mangipiyappong hinan lutan midat i da'yū.

¹⁹Ta hay ap'apu hi napili ya hi Caleb an imbabalen Jepunneh an tinanud Judah

²⁰ya hi Semuel an imbabalen Ammihud an tinanud Simeon

²¹ya hi Elidad an imbabalen Kislon an tinanud Benjamin

²²ya hi Bukki an imbabalen Dogli an tinanud Dan

²³ya hi Hanniel an imbabalen Epod an tinanud Manasseh an imbabalen Joseph

²⁴ya hi Kemuel an imbabalen Siptan di ap'apun nadan tinanud Epraim an imbabalen bon Joseph

²⁵ya hi Elisapan an imbabalen Parnak di ap'apun nadan tinanud Sebulun

²⁶ya hi Paltiel an imbabalen Assan di ap'apun nadan tinanud Issakar

²⁷ya hi Ahihud an imbabalen Selomi di ap'apun nadan tinanud Aser

²⁸ya hi Pedalel an imbabalen Ammihud di ap'apun nadan tinanud Naptali.

²⁹ Ta danae nadan linala'in nangibagaan Apu Dios hi bumoddang an mangipiyappong hinan godwogodwon nadan tinanud Israel an lutah ad Kanaan.

Hay E Punhituwani Nadan Tinanud Libay

35 ¹Hidin nun'allungan nadan tinanud Israel hinan nundotal hi ad Moab an dommang di ad Jeriko an nihaggon hinan wangwang an nungngadan hi Jordan ya alyon Apu Dios i Moses di, ²Ibagam hinadan tinanud Israel ta idattanda nadan tinanud Libay hi punhituwanda ta mi'hitudah nadan nidat i da'yu an tinanud Israel ya indattanyu dida hi eda pumpastolan hinadan animalda hinan nunlini"odan di boble. ³Ta wada ha pumboblayanda ya ha eda pumpastolan hi baka ya kalnero ya nadan udum an animalda.

⁴ Hay idatyu hi pumpastolan nadan tinanud Libay ya nan hinlibut limay (1,500) umpi di dinawwinah nan binattun alad nan boblen punhituwanda. ⁵ Ya hay dinukken nan opat an da'ging nan pumpastolanda hi nangappit hi tuluan di algo ya hi nangappit hi tuyyadna ya hi nangappit hi huddo'na ya hi nangappit hi alimuhan di algo ya numpapaddung an hintutluy libuy (3,000) umpi an nagawwa nan boble an punhituwanda.

⁶ Ya iddumuyuy onom an boble hi idatyu i didan tinanud Libay ta waday bumtikan nadan waday pinatenan aggena inatta. Ya nat'on tuwali nan napat ta duwan (42) boble an idatyu an punhituwanda. ⁷Ta hay ngammutnan namin di boble hi idatyu i dida ya napat ta walu (48) an middum nan pumpastolanda. ⁸ Ya hay boble hi idat di hinohhan dayun tinanud hinadan i'ibayun tinanud Libay ya miyunnudan hi binillog di lutan nidat i da'yu. Ot nan tinanud an nidattan hi dakdakkol an boble ya ong'ongal boy idatda. Mu nan oh'ohhay nidat i dida ya kittang bo ha idatda.

Hay Bumtikan Nadan Waday Pinatena An Aggena Inatta

⁹Alyon bon Apu Dios i Moses di, ¹⁰Ibagam hinadan ibbam an tinanud Israel ta wa'et inagwatda nan wangwang an nungngadan hi Jordan ta dimmatongda moh nan bobleh ad Kanaan ¹¹ya pinilida doha hinadan boble ta bumtikan nadan waday pinatena an aggema inatta. ¹²Ta dadiyen boble di mabalin hi eda ipa"ayan ta mibaliwdah pangiballohan nadan tulang nan nate ta ingganah on malpah an mahumalya. ¹³Ta onom di boble hi idatyu ta bumtikan nadan pimmate an aggema inatta. ¹⁴Ta tuluy boble di idatyuh tun nangappit hi tuluan di algo ya tulu boy boble di idatyu hi ad Kanaan an dommang nan wangwang an nungngadan hi Jordan. ¹⁵Ta dadiyen onom an boble di mabalin hi bumtikan nadan ibbayun tinanud Israel ya nadan udum an ni'iboble i da'yu an waday pinatena an aggema inatta.

¹⁶ Mu hi'on inattan nan tagun pimmate an hay namatena ya gumo'
¹⁷ onu batu ¹⁸ onu kayiw ya mibilang hi pimmate ot mahapul bon
 mipapate. ¹⁹ Ot nan mangi'awit ya mahapul an patayonah diyen pimmate
 hi ona akhupan. ²⁰ Ya onha gapuh hihiwon diohan tagu ya intulduna
 onu binalatno'nayohan tagu ta nate ya mibilang hi pimmate. ²¹ Ya athidi
 boh on gapuh bungot diohan tagu ya nunhunktuknayohan tagu ta nate
 ya mibilang hi pimmate ot mahapul bon mipapate. Ot nan mangi'awit ya
 liblin mamate i diyen pimmate hi'ona akhupan.

²² Mu hi'on agge inattan diohan tagu ya nate nan intuludna onu
 nikna nan inibkahnan umat hi batu ²³ onu aggenna tinigo nan tagu ot
 oghona nan batu ta nateh diyen tagu ²⁴ ot nadan tatagun ma'amung ya
 hahapitonda hi'on iballoh nan mangi'awit onu adi. ²⁵ Ot nadan tatagu
 ya boddangandah diyen waday pinatena an aggenna inatta ta bumtik
 hinan boblen bumtikan di waday pinatena an aggenna inatta. Ta hidiy
 umohnongana ta ingganah on mate nan nabaktun padi.

²⁶ Mu onha hidiyen binumtik an tagu ya tinaynana nan boblen ena
 nipa"ayan ²⁷ ya inakhupan'en tuwalin nan mangi'awit ya pinatena ya
 agge nibilang hi pimmateh diyen nangi'awit. ²⁸ Ta hiya nan mahapul an
 adi umaan i diyen boblen nipa"ayana. Mu nate'e nan nabaktun padi ya
 mabalin mohpen umanamut.

²⁹ Ta danae nadan mahapul an un'unudonyu ya ta'on on nadan
 mahohonnod an tanudanyuh pidwana an ta'on on idanay eyu iha"adan.

³⁰ Ya hay dusan nan pumate ya mipapate damdama hi'on wadaday
 muntistigu. Mu adi mabalin an mipapate hi'on oha ya ammunan
 tistigu.

³¹ Ya adiyu abuluton nan ibayad nan pimmate ta panandinah
 nitaguwana. Te nan pimmate ya mahapul bon mipapate.

³² Ya athidi bon adiyu alan nan ibayad nan binumtik hinan boblen
 ipa"ayan di pimmate ta wan umanamut hi bobleda an ta'on on agge ni'
 nate nan nabaktun padi.

³³ Ot mahapul an athinay atonyu ta adi mabahbah nan bobleyu.
 Te mabahbah nanohan boble hi'on waday pinateda ya adi ma'aan di
 bungot'un Dios hi'on adi mipapate nan pimmate. ³⁴ Ot hiya nan adiyu
 bahbahon nan boblen punhituwanyu te ha'on an Dios ya wadaa' an
 mi'hitu i da'yun tinanud Israel.

Nadan Binabain Nidattan Hi Luta

36 ¹ Indani ya nadan ap'apun di holag Gilead an imbabalen Makir
 an tinanud Manasseh an imbabalen Joseph ya immeda i Moses
 ya nadan ap'apun di himpahimpamu'un an tinanud Israel. ² Ot alyonday,
 Apu Moses, maphod ta inunudmu nadan imbagaan Apu Dios an atom an
 mangidat i da'mi hinadan lutan midat. Ot idatmu bo nan imbagaan

idatmuh nadan binabain holag din hi ibbamin hi Selopehad nan lutan midat i hiya. ³Mu hay oha ya mi'yahawada'eh nadan udum an tinanud Israel ya ma'aan i da'mih diyen lutan midat i dida. ⁴Ta madatngan'e mo nan tawon an pun'am'amlongan^s ya nanongnan middum hidiyen lutah nan lutan di ni'yahawaanda yaden dadiyen luta ya nidat hinadan a'ammoodmi.

⁵Ya imbagan Apu Dios i Moses ta ibaganah nadan tinanud Israel an alyonay, Immannung peman hinaen imbagan nadan tinanud Joseph.

⁶Ot hay imbagan Apu Dios hinadan binabain holag Selopehad ya mabalin an mi'yahawadah nan pinhodda mu ta hinan pu'un an nalpuwan amada. ⁷Ta nan lutan midat i didan himpamu'un ya munnanong an adi miyaldan. ⁸Ta hiya nan an namin nadan binabai an waday lutah nidat i dida ya mahapul an nan didan himpamu'un di pi'yahawaanda. ⁹Ta munnanong nan lutan nipaboltan hinan a'ammoodda an adi midalhin hi udum an tinanud.

¹⁰Ta nadan binabain holag Selopehad ya inunudda nan imbagan Apu Dios i Moses hi atonda. ¹¹Ta hay inahawada ya nadan amuna'on amada. Ya hay ngadan dadiyen binabai ya hi Mahlah ya hi Tirsah ya hi Hoglah ya hi Milkah ya hi Noah. ¹²Ot nan lutan nidat i dida ya nunnanong i didan tinanud Manasseh an imbabalen Joseph.

¹³Ta danae nadan imbagan Apu Dios i Moses hi awadandah nan nundotal hi ad Moab an nihaggon hinan wangwang an nungngadan hi Jordan an dommang di ad Jeriko an mahapul an un'unudon nadan tinanud Israel.

^s 36:4 Lebitikus 25:8-15